

Godište XVIII. • broj 12 • prosinac 2023.

2,5 KM / 1,3 EUR

MEĐUGORJE

Glasnikmira

ISSN 1840-1414

Božić – vjerovati
u osobnoga Boga

Radost iščekivanja
Kralja mira

Prvo Gospino
ukazanje s Isusom
u naručju prvi je
međugorski Božić

U potrazi za
punom istinom

BUDITE LJUDI NADE!

GOSPINA DJECA
SU DJECA NADE

SUOČENJE

ŠTO GOSPA
MISLI O SLOBODI?

POMUTNJA ĆE
SIGURNO USLIJEDITI
NAKON SMRTI BOGA

Čestit Božić

Božić | Događanja | Poruka za sadašnji trenutak | Gospina škola | Teološki podlistak
Iz života Crkve | In memoriam | Hrvatsko kršćansko nazivlje | Lectio divina

Draga djeco! Neka ovo vrijeme bude isprepleteno molitvom za mir i dobrim djelima, kako bi se osjetila radost iščekivanja Kralja mira u vašim srcima, obiteljima i svijetu koji nema nade. Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu.

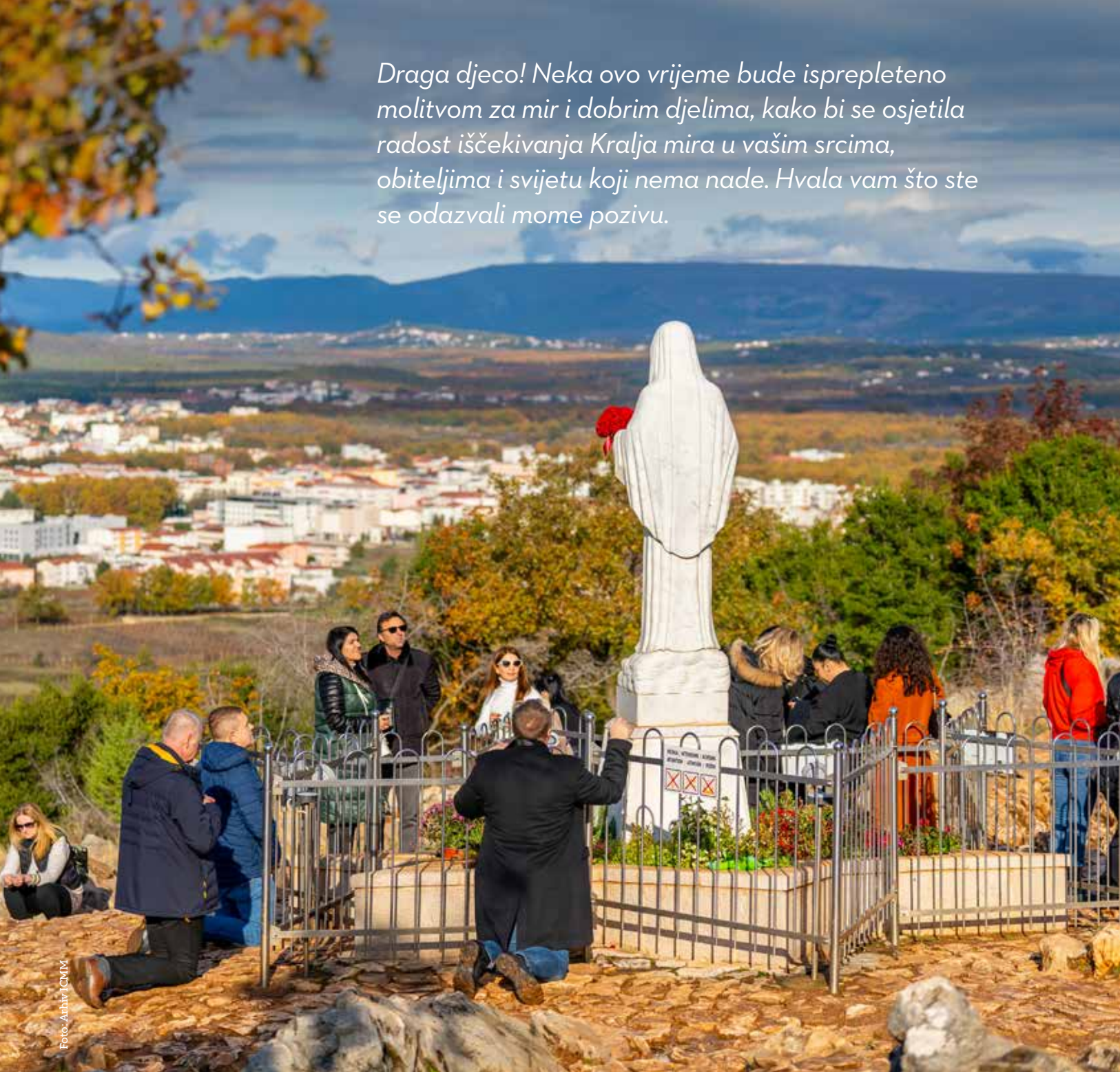

Foto: Anny / CNN

GLASNIK MIRA

Utemeljitelj i nakladnik
Informativni centar MIR Međugorje
Glavni urednik
Mario Vasilj Totin
e-mail: mario.vasilj@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 323

Služba pretplate
Nikolina Sivrić
e-mail: pretplategm@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 300

Lektura
Ana Marin
Grafičko oblikovanje
SBD, Mostar
Tisak
Fram Ziral, Mostar

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006.

Iz Hrvatske u €: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Adresa: Gospin trg 1, 88266 Međugorje, Bosna i Hercegovina, Naziv banke: OTP banka d.d., IBAN: HR0524070001100663037, SWIFT: OTPVHR2X

Iz Švicarske u CHF: Katholische Kroatenmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich - Wiedikon (0270/00), Kontonummer: 805418.40A (svrha uplate: Glasnik mira), IBAN: CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2

Za sve valute iz drugih zemalja: Za sve valute iz drugih zemalja: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA22, IBAN: BA393380604802774622 (svrha uplate Glasnik mira).

Pretplate za Glasnik mira možete izvršiti i preko paypal računa na linku: www.paypal.me/mirmedjugorje (svrha uplate: za Glasnik mira)

Adresa: Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266, Međugorje, BiH
e-mail: glasnikmira@medjugorje.hr, **Internet:** www.medjugorje.hr, www.medjugorje.hr/hr/glasnik-mira

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vatikanskog koncila, nakladnik izjavljuje da nema nakanu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode događaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se autor potpuno podvrgava. Riječi poput "ukazanja, čudesa, poruke" i slično imaju ovdje vrijednost ljudskog svjedočenja.

Iz sadržaja

Fotografija na naslovnici: www.shutterstock.com

Božić

Božić – vjerovati u osobnoga Boga, FRA T. PERVAN
Radost iščekivanja Kralja mira, K. MILETIĆ
Budite ljudi nade!, M. MILETIĆ
Prvo Gospino ukazanje s Isusom u naručju prvi je međugorski Božić, D. PAVIČIĆ
Gospina djeca su djeca nade, P. TOMIĆ
Jedan divni Božić u Grecciu, FRA A. MARIĆ

Događanja

U potrazi za punom istinom, FRA I. DUGANDŽIĆ
Suočenje, I. ŠARAC

Poruka za sadašnji trenutak

Neka ovo vrijeme bude isprepleteno molitvom za mir i dobrim djelima

Gospina škola

Što Gospa misli o slobodi?, FRA M. ŠAKOTA
Njegov nas život i danas propituje

Teološki podlistak

Pomutnja će sigurno uslijediti nakon smrti Boga,
FRA T. PERVAN

Iz života Crkve

In memoriam

Stipe Čavar

Hrvatsko kršćansko nazivlje

Kyrie Eleison/ Christe Eleison, M. MAMIĆ

Dnevna misna čitanja

Poštovani čitatelji *Glasnika mira*, hvala na pitanjima, prijedlozima i savjetima koje nam šaljete. Pozornost posvećujemo samo i isključivo potpisanim pismima.

Uvodnik

UREDNIK
MARIO VASILJ TOTIN

JA TE LJUBIM, SVIJETE I ČOVJEČE!

U „Betlehemu na onaj dan!“ anđeli su pjevali: „Slava na visinama Bogu, a na zemlji mir ljudima, miljenicima njegovim!“ (Lk 2,14). Istu melodiju mnoštvo hodočasničkih srca, sabranih sa svih strana svijeta, pjeva i pjevat će ovih dana u Međugorju.

Kakav veličanstveni prizor! Prepuna crkva sv. Jakova na zornicama zorno svjedoči kako Međugorje odolijeva trendovima i snažno podsjeća na bitne odrednice adventa. Primjer je to čest i po svim našim krajevima. Pomislimo, koliko tek duša jutrom ili večeri svednice euharistijom slavi Boga!

Jedan smo snažan živi izvor Europi i svijetu. I nema razloga defetizmu i malodušju zbog stvorene krive slike da nas je malo. Prava je istina da nas ima. Iako nam cilj nije brojka, nego spoznaja da smo dobitnici usred sekularnog ozračja, i te kako nas ima pa i tamo gdje je naizgled vatra ugasla. Živi bili pa vidjeli – dolazi naše proljeće – jer Bog ne napušta svoje.

Božićna poruka bi stoga trebala svakoga potaknuti na odvažnu borbu, a mi posebno ovoga Božića uz mir moramo moliti za pravdu, jer mnogo se nepravde događa i na lokalnoj i globalnoj razini. I mnogovrsne su žrtve među nama. Koliko je samo neodgovorno ocrnjenih osoba... to su mučenici novog doba. Barem kroz molitvu – uz odanost i ljubav Božjem Sinu – podarimo bližnjima radost i mir, a našim pokojnicima, dušama u čistilištu, te svim nevoljnicima utjehu i iskrenu sućut.

I ovaj Božić je golemi dar Providnosti i Ljubavi. Ljubav je iako neopipljiva najplemenitija i najrealnija stvarnost. Neka ovo predbožićno i božićno vrijeme bude vrijeme susreta i dijaloga među ljudima – vjernicima i nevjernicima i vrijeme izmirenja među narodima.

Božićno siromaštvo Djeteta i Njegove Majke, u svoj magli svijeta, izostrilo je i Franjin pogled na Boga, te postalo njegov neophodan uvjet istinske radosti. Svjetlo je došlo u njegovu tamu, kao što je nekoć došlo i u tamnu noć Betlehema. I mi imamo još tamnijih tmina, od onih Franjinih. Često smo ustrašeni i sapeti strahom: što jesti i što obući, kako izvršavati svakodnevne obveze. Osjećamo se katkad i bespomoćni u rijekama razočaranja.

Božić je ipak vrijeme drukčijega preobilja od onoga za čim obično posežemo! Valja nam samo u to povjerovati, pa kroz život provesti!

Neka i ovoga Božića naše Međugorje bude topli dom, mali Betlehem, svima onima koji traže Dijete koje je spasilo svijet i Majku koja ga je rodila, a nama poručila da je Kraljica Mira, da molimo i volimo, da čuvamo vjeru, nadu i mir.

Otvorimo vrata Isusu da se rodi u srcu svakoga od nas, u svakom našem domu i župnoj zajednici. On će tako po nama ostati prisutan na ovoj našoj zemlji, u ovom našem Međugorju koje, preko Kraljice Mira, prema Kristu – Novorođenome Kralju, želi usmjeriti cijeli svijet.

Čini se da naše Međugorje može zajedno s Karlom Rahnerom poslati i ovoga Božića poruku kršćanske ljubavi cijelome svijetu: „Bog je izrekao svoju posljednju, svoju najdublju, svoju najljepšu riječ o utjelovljenoj Riječi, koja nikad više ne može biti opozvana... A ta riječ glasi: Ja te ljubim, svijete i čovječe!“

Sretan Božić!

BOŽIĆ

- VJEROVATI U OSOBNOGA BOGA

Nemoguće je tvrditi da naši suvremenici nisu religiozni. Neki su to i odveć, a nerijetko i krajnje praznovjerni, vjeruju u sve i svašta, vjeruju u više sile, kozmičke energije, daleko prije u anđele nego u osobnoga Boga. Vjeruju da 'nešto' ima, nešto drži svemir na okupu, ali je teško odlučiti se za ono što konkretna vjera ili religija nudi. Primjerice, uzmemo li Apostolsko vjerovanje - taj kratki, sažeti, sadržajno neiscrpivi i poetski tekst - nešto kao kršćanski raspoznajni znak i logo naše vjere, u njemu imamo pred sobom vjeru u osobnoga, trojstvenoga Boga koji je u vremenu, u povijesti postao čovjekom.

FRA TOMISLAV
PERVAN

U KOJEGA BOGA VJERUJEMO?

Stoga se pitamo: U kakva i kojega Boga zapravo vjerujemo? Trajno slušamo refrene iz usta svojih suvremenika da vjeruju u neko više Biće, s kojim je nemoguće stupiti u dodir. Možda je to više biće pokrenulo svemir, možda je ono začetnik tzv. Velikoga praska kad je sve stvoreno, ali njega gotovo i nema u

svijesti 'prosvjetljenih' suvremenika. Prepune su onodobne mitologije, i grčka i rimska, i drugi orijentalni panteoni, priča i mitova o silasku bogova među ljude, o njihovu općenju sa zemalcima. Prije više od šezdeset godina neki su tumači Svetoga pisma govorili o potrebi demitologizacije biblijskih slika i tekstova, jer ono što se izvješćuje u

biblijskim opisima zvuči mitološki. Prema njihovu poimanju nemoguće je da Bog zahvaća izravno u svijet. Nakon svih pokušaja da se Sveto pismo demitologizira danas smo u fazi kad treba tu 'demitologizaciju' 'demitologizirati', skinuti mitsku aureolu i znanstvenu nedodirljivost s te biblijske 'dekonstrukcije', demontaže i znanosti.

Da, mnogi će suvremenici priznati da je religioznost korisna, da je to jedna od mnogih dobrih life-style odluka, ali ta odluka ne seže ni dalje ni dublje od kupovine kuće, vozila ili pak odredišta za ljetovanje. Ustrajavati na tome kako vjera sadrži istine, a istine sa sobom donose konkretne obveze, obveze pak životna načela i odluke, to je već nešto previše za suvremena čovjeka. Naš suvremenik želi biti slobodan, nenavezan na bilo što ili bilo koga. Ni na kakvu nepobitnu istinu, a suvremenik napose odbija prihvatiti dogme.

Za navještaja anđelova Mariji veli se: Ne boj se, Marijo! Našla si milost u Boga. Kao da se želi reći, Bog je već djelovao u Mariji (imamo u izvorniku tzv. božanski pasiv, *passivum divinum*), puna si milosti. Od samoga začeca. Stoga ćeš začeti i roditi dijete, sina, komu ćeš nadjenuti ime Isus - jer će on spasiti narod svoj od grijeha njegovih (usp. Lk 1,30-31). Tim riječima Božji glasnik objavljuje Mariji što je Bog nakanio s njome u spašavanju svijeta. Na sami Božić slavimo tajnu Božjega utjelovljenja u Isusu Kristu.

U srčici Božića kao i cijele crkvene godine slavimo tajnu utjelovljenja, otajstvo silaska Božjega Sina na zemlju. Neočekivani događaj koji zahvaća čovjekovo srce. Isus Krist jest ona istinska novina koja nadilazi sva ljudska i čovjekova očekivanja. I ta nam novina veli da mi kršćani vjerujemo krajnje konkretno - naime, sam je Bog postao čovjekom, živio među nama ljudima kao čovjek, da bi čovjek postao dionikom božanske naravi (usp. 2 Pt 1,4), imao udjela u punini Božjega života i bića. Od toga sudbinskoga trenutka dijeli nas više od dvije tisuće godina. Taj vremenski odmak stvara u nama osjećaj kako je to nemoguće i nestvarno. Riječ postaje čovjek, tijelo.

SVE JE DJELO BOŽJE RIJEČI

Proučavanje riječi, rječnika, govora, proširuje obzore znanja. Jedan je filozof rekao da čovjek stanuje u riječi, u govoru. Da su jezik i govor kuća bitka. Da su govor i riječ izvor svega. Jedini je čovjek u svemiru kadar govoriti i izreći se. Životinje se oglašavaju svojim glasovima, ptice svojim pjevom, a samo čovjek ima dar i moć govora. I Bog govori! Božji božanski rječnik i govor pomaže nam razumjeti Boga i pridržavati

se njegova Saveza, slijediti njegove napatke. Bog nam daje mogućnost i dostojanstvo proširiti njegov rječnik i govor u stvorenju, svojim pristalim riječima i odnosima prema živim bićima.

Izvještaj o stvaranju u Knjizi Postanka nosi u sebi poetske elemente. Izvještaj je nešto kao božanske litanije u prvom poglavlju Knjige Postanka. Stvaranje je plod Božje riječi, cjelokupno se stvorenje i svemir zaodijeva u Božju riječ. Bog govori i sve biva, nastaje. U svemu počiva Božji dah i Duh, Riječ. Božja Riječ - Logos utjelovljuje se u stvaranju neba i zemlje, kopna i mora, svemira. Opjeva tu himnički kristološki hvalopoj u Poslanici Kološanima: „On je prije svega, sve je po njemu i za njega stvoreno, sve stoji i opstoji u Njemu“ (Kol 1,16.17). Božja se stvaralačka Riječ utjelovljuje u prirodi, u živim bićima. Čak i živa bića imaju dostojanstvo i ulogu umnažanja stvaralačke Riječi Božje: „Bog ih blagoslovi rekavši: 'Plodite se i množite i napunite vode morske, i ptice neka se množe na zemlji'“ (Post 1,22).

U velikom finalu stvaranja, snagom svoje Riječi, Bog stvara čovjeka - muškarca i ženu - na svoju sliku i priliku. Bog ih je blagoslovio i rekao: „Plodite se i množite, napunite zemlju i sebi je podložite.“ (Post 1,28). Božje se stvaranje nastavlja, a njegova Riječ utjelovljuje se sa svakim novim ljudskim životom - sa začecem i rođenjem svakog djeteta.

BOG KAO BOG SAVEZA

Nakon pada Adama i Eve, Bog čuva, usmjeruje, štiti i promiče svoje riječi svetim Savezima. Savez predivne duge u nebu nakon potopa kozmički je znak Božjeg Saveza sa stvorenjem dan pravedniku Noi. Potom Savez s Abrahamom, a zatim Deset zapovijedi staroga Saveza Mojsiju na Sinaju definiraju Izabrani narod kao nositelja Božje objavljene Riječi kroz cijelu potonju povijest. Božji narod izražava i umnaža Božje stvarateljske Riječi poštujući, čuvajući Njegov Savez.

Židovsko bogoslužje u sinagogama, uključujući Kovčeg Saveza u Hramu te svete svitke Zakona, čuva Božju Riječ koja oblikuje Izabrani narod. Židovski je narod povijesna tvorevina Riječi. Božje riječi dolaze do punog izražaja u hramskim žr-

...mnogi će suvremenici priznati da je religioznost korisna, da je to jedna od mnogih dobrih life-style odluka, ali ta odluka ne seže ni dalje ni dublje od kupovine kuće, vozila ili pak odredišta za ljetovanje. Ustrajavati na tome kako vjera sadrži istine, a istine sa sobom donose konkretne obveze, obveze pak životna načela i odluke, to je već nešto previše za suvremena čovjeka. Naš suvremenik želi biti slobodan, nenavezan na bilo što ili bilo koga. Ni na kakvu nepobitnu istinu, a suvremenik napose odbija prihvatiti dogme.

BOŽIĆ NIJE NADNEVAK U KALENDARU. TO JE STANJE POSTOJANJA, BIVOVANJA, SIN BI BOŽJI HTIO UNIČI I U NAŠE ŽIVOTE, 'RODITI' SE U NAMA, UČINITI NAS UČINKOVITIMA I SLAVNIMA, KAD MU OTVORIMO SVOJA SRCA SA ZAHVALNOŠĆU, RADUJUĆI SE DOLASKU, BOŽIĆU. TO JE POTENCIJALNO I NAŠ KLJUČ, VAŠ I MOJ. BOŽIĆ NIJE SAMO UGODAN DOGAĐAJ. PREDSTAVLJA NAM PONUDU NOVOG ŽIVOTA, NOVE ODLUKE. POZIVA NAS NA IZBOR.

tvama. Međutim, toliko puta imamo otpor i otklon naroda od Zakona. Žele biti kao ostali narodi, nikakav specificum. I toliko puta Gospodin se žali na narod: „O da me i kad bi me moj narod slušao, da je Izrael putovima mojim hodio - njegove sreće ne bi nikada ponestalo, nitko mu ne bi mogao nauditi“. Naći ćemo to u proroka (primjerice Izaije), u psalmima, tim poetskim izričajima povijesti Božjeg naroda.

Ali židovsko žrtveno opsluživanje Božje Riječi ne uspijeva: ljudsko predanje i ljubav samo su blijeđa sjena Božje ljubavi. Židovi su osjećali manjkavost svoga žrtvenog štovanja jer su znali da sve stvoreno pripada Bogu (usp. Ps 50): „Kad bih ogladnio, ne bih ti rekao, jer moja je zemlja i sve što je ispunja. Zar da ja jedem meso bikova ili da pijem krv jaraca?“

Budući da židovski način bogostovlja nije do kraja odgovarao Božjem planu, Bog je sam odlučio da se njegova Riječ u punini vremena utjelovi. Postane čovjekom. Utjelovljenje je završni put Boga prema čovjeku, u osobi Isusa Krista. U njemu je Riječ postala tijelom, povijesnim bićem, čovjekom.

Bog daje smisao svojoj Riječi u darežljivosti i velikodušnosti svoga Sina. U misnom Vjerovanju odjekuje svake nedjelje Evanđelje po Ivanu: „I utjelovio se po Duhu Svetom od

Djevice Marije i postao čovjekom." Božja spasonosna Riječ ulazi u povijest „u punini vremena“ (Gal 4,4) da nas spasi od grijeha. „Veće ljubavi nitko nema od ove: da tko život svoj položi za svoje prijatelje“ (Iv 15,13). Isus je to učinio za nas.

BOG SE UTJELOVIO

Pojam 'utjelovljenje' opisuje središte kršćanstva. Bog nije više ideja niti stanuje u nedostupnu svjetlu, nego je hodio ovom zemljom. Slavimo tu činjenicu na Božić. No, kao i mnogi drugi pojmovi danas se ta istina zlorabi na razne načine. Postoje npr. zagovornici utjelovljenja kroz prilagodbu. Popuštaju pod pritiskom statističke većine, nazivaju to „humanizacijom kršćanstva“ te preporučuju Crkvi da se sukladno tome „modernizira“, što se i provodi na raznim sastancima i sinodama. Stoga se zatamnjuje i blijedi temeljna istina vjere, utjelovljenje kao i uskrsnuće Isusovo.

Kad je Pavao došao u Korint, nije pitao na koji način zamijeniti postojeće amfiteatre novim igrama ili zabavom, nije se pitao što bi dodatno mogao ponuditi poganskim masama, nego je naprotiv navijestio paradoksnovine u Isusu Kristu: Tko život svoj daje, tko ga izgubi, on ga dobiva, a tko se života drži, on ga gubi, prema Isusovim riječima. Svetci utjelovljuju istinu kroz neprilagodbu svijetu.

Nemali broj suvremenika shvaća 'utjelovljeno kršćanstvo' kao zaokret prema svijetu. Kršćani više ne bi trebali gledati gore nego dolje; naučiti shvaćati milosrđe prema čovjeku kao ljubav prema Bogu, a politiku kao slavljenje Boga. Ima nešto u tome ispravno, kao inače u svemu što je dobronamjerno. Jer kršćanstvo koje izbjegava lice siromašnih i umjesto toga koristi izričaje vjere kao prazne formule, platonsko je kršćanstvo, u oblacima. Ali također je istina: kršćanstvo koje daje kruh siromašnima, a ne nudi im tijelo Kristovo, nema budućnosti. Dvije ruke – jedna prema nebu, a druga prema čovjeku. Krist koji je postao čovjekom most je između čovjeka i Boga. To bi trebali biti i kršćani kao oni koji slijede Isusa Krista.

Božić nije nadnevak u kalendaru. To je stanje postojanja, bivovanja, Sin bi Božji htio unići i u naše živote, 'roditi' se u nama, učiniti nas učinkovitima i slavnima, kad mu otvorimo

svoja srca sa zahvalnošću, radujući se dolasku, Božiću. To je potencijalno i naš ključ, vaš i moj. Božić nije samo ugodan događaj. Predstavlja nam ponudu novog života, nove odluke. Poziva nas na izbor. Hoćemo li dopustiti da se ključ poslušnosti i vjere okrene u našim zahrđalim bravama? Ako to učinimo, kakvu ćemo radost,

prikazana u liturgiji euharistije ispunjava liturgiju riječi. Misa sadržava, usmjerava, štiti i obnavlja novi i vječni Savez. Stvarna prisutnost ne ovisi o našim zaslugama, nego o božanskoj službi svećeništva. Euharistija ne hrani samo duše; Njegova Riječ hrani naša tijela. Njegova Riječ je postala Tijelom i postaje naše

Božić nam jasno zbori da Bog nije nikakvo Više biće, nego da je on osoba te da se susreće s čovjekom u ljudskom obliku. To je izvorni skandalon kršćanstva. U tajni utjelovljenja izranja na površinu najdublja tajna kršćanske vjere, naime, Božja ljubav prema zemlji, Božje neopozivo čovjekoljublje.

kakvu sloboda spoznati i iskusiti – kakav mir! Onaj koga čekamo 'naš je mir'. Zašto gubiti vrijeme i trud tražeći ga bilo gdje ili u bilo čemu ili komu drugom?

Noć prije nego je predao svoj život za nas, Isus je uspostavio novi i vječni Savez kojim dovršava euharistijski govor nakon čudesnog umnažanja kruhova i jamči da spasonosna Riječ postaje tijelom za sva vremena: „Jer tijelo je moje uistinu jelo, a krv je moja piće. Tko jede moje tijelo i pije moju krv, u meni ostaje i ja u njemu. Kao što je mene poslao živi Otac i ja živim po Ocu, tako će i onaj koji mene blaguje živjeti po meni. Ovo je kruh koji je sišao s neba, a ne onakav kakva su jeli oci i umrlji; tko jede ovaj kruh, živjet će uvijek“ (Iv 6,55-58).

Svaka je sveta Misa utjelovljenje Riječi. Isusova Žrtva ponovno

tijelo. I naše tijelo umnaža njegovu Riječ u jedinstvu s njegovim mističnim tijelom, Crkvom. Kada na misi predano primamo utjelovljenu Božju Riječ, postajemo novo stvorenje. Pa za svake svete pričesti ogovaramo riječju koju je izrekla Marija na Anđelovu ponudu - Fiat – Tako je – Amen!

VJERA KOJA LJUBI ZEMLJU

Veliki je teolog i obraćenik 19. stoljeća, sveti John H. Newman rekao kako je utjelovljenje Boga središnja točka katoličkoga kršćanstva. Time je samo izrekao i priznao srčiku našega vjerovanja. Kako je vjera u Isusa Krista oduvijek temelj našega vjerovanja, a u toj vjeri je sadržana i bitno vjera u osobnoga Boga, živoga, koji je u povijesti stupio među ljude i postao čovjekom, živio među nama kao čovjek, tada lako uviđamo da je

Marija nam je darovala Dijete, a ono nam se daruje u svakoj Euharistiji kao vratak Božjega života. Betlehem - prevedeno - znači 'Kuća kruha'. U euharistiji nam se daruje taj Kruh, Božji neprocjenjivi dar. To jest i ostaje tajnom vjere, središnjim događajem našega vjerovanja, prostorom gdje se događa i rađa crkveno zajedništvo. Marija ostaje boravištem Duha Svetoga, ona nosi u svome krilu Sina Božjega, po Duhu začeta. Za sve nas to je primjer i uzor kako se vjera u nama može ukorijeniti, kako možemo biti kao Marija, otvoreni djelovanju Duha i milosti, dopustiti da u nama Bog stanuje i djeluje.

današnja kriza vjere u Isusa Krista zapravo kriza vjere u Boga. Izvorna kriza vjere s kojom smo danas suočeni zapravo je zatamnjenje biblijske i kršćanske slike Boga koji djeluje i koji je prisutan u ljudskoj povijesti.

Naši su suvremenici skloni krilatici: Vjerovati da - ali vjera u osobnoga Boga ne. Upravo kao što je bilo prije pedesetak godina: Isus da - Crkva ne. Zapravo u pozadini svega bijaše: Isusa se prihvaća, ali ne i Krista kao Boga koga naviješta Crkva. U ovoj krizi vjere uočljiv je onaj deizam koji se od vremena prosvjetiteljstva nastanio u europskoj misli te je na stanovit način našao svoje udomljenje i u kršćanskim Crkvama. Mnogi vjeruju i pišu kako se Bog ne zanima za svoje stvorenje, za mnoge je ravno mitologiji pripisivati Bogu izravne zahvate u svjetske tijekove ili ljudsku povijest.

Boga kao neko više biće, nemoguće je ljubiti ili ga se bojati, prema njemu se nemoguće osobno odnositi. U odnosu na takvo biće manjka elementarni personalni, emocionalni i racionalni, razumski odnos. Manjka onaj izvorni žar koji je uvijek pokretao ljude na spomen Boga, poglavito od pojave Isusa Krista. Bez žara i zanosa nema svijesti o Bogu. Možda bismo upravo tu trebali tražiti uzroke suvremene krize Boga u ljudskoj svijesti. Čovjek posvuda vidi samo djelo svojih ruku i suvremeni čovjek jedva si može predočiti da bi Bog djelovao izravno u svijetu, da bi se brinuo za pojedinca.

S druge pak strane, vjera u neko više biće lišava nas bilo kakvih obveza, za razliku od npr. prvih kršćana koji su zbog svoje vjere u

Isusa Krista, utjelovljenoga Boga, bili optuživani pred državnim vlastima za bogohulu, ateizam, jer nisu prihvaćali državno bogostovlje, službenu religiju, koja bijaše jamac društvenoga ustroja. Zbog toga su proganjani, bacani pred divlje zvijeri. Već u rano doba kršćanstva vjera u jednoga Boga koji se utjelovio u Isusu Kristu, vlastitomu Sinu, bijaše strani element u onodobnom svjetonazoru, ljudi su to osjećali kao nešto tuđe i nespojivo s njihovim vjerskim nazorima.

Ta neobičnost tvori izvornu srž kršćanske vjere kakva nam se objavljuje na sami Božić. Ni jedna druga religija nema u tolikoj mjeri pozitivan pristup stvorenju, zemlji i čovjeku kao kršćanstvo. Ono prihvaća stvorenu zbilju, ono izgovara svoj 'da' ovoj zemlji i čovjeku, jer je Bog izrekao svoje 'Da', svoj „Amen“ (usp. 2 Kor 1,21) u čovjeku u Isusu Kristu. Taj Bog ljubi svoje stvorenje do te mjere da je poslao svoga Sina na svijet da bi spasio i otkupio svijet.

Božić nam jasno zbori da Bog nije nikakvo Više biće, nego da je on osoba te da se susreće s čovjekom u ljudskom obliku. To je izvorni skandalon kršćanstva. U tajni utjelovljenja izranja na površinu najdublja tajna kršćanske vjere, naime, Božja ljubav prema zemlji, Božje neopozivo čovjekoljublje. Naš je Bog, kako veli sveti Pavao, a čitamo na sami Božić, filantrop-čovjekoljubac (usp. Tit 3,4). Sve su religije osvjedočene kako je Bog kao Vrhovno biće savršen u svojim nebesima, većina ljudi to i naslućuje. Ali je nečuvana poruka kršćanskoga Božića da Bog silazi u čovjekovu bijedu i siromaštvo. Bo-

gati Bog postaje siromašnim, želi s čovjekom supatiti, želi se s njime solidarizirati, biti do kraja s čovjekom u svemu, biti vjerodostojan, dostojan naše vjere i povjerenja. Nigdje nema u poganstvu ni kod filozofa ni natruhe kršćanske zbilje da je Bog malen, da je on ponizan, ponizan do smrti na križu (usp. Fil 2,8).

DIVNO ČUDO BOŽIĆA

Upravo je to izazov Božića. Bog je htio biti prepoznat i upoznat u jednoj konkretnoj osobi, rođenoj u Betlehemu, odrasloj u Nazaretu, sinu Židovke. Želi s čovjekom suosjećati, želi se u svojoj patnji s čovjekom do kraja ovjerovati. Vječni, istiniti i nepromjenljivi Bog ne želi se skrivati onkraj dveri svoje vječnosti, ne želi promatrati nezainteresirano, s odmaka, što se odvija na zemlji koju je stvorio. Postaje vidljiv i otopljiv, jednim od nas. Rađa se kao i svaki čovjek, gol i nemoćan, od krvi i od mesa. I kao takav živi ljudski život, do križa.

Njegov križ nije izričaj nemilosrdnoga Boga koji traži smrt svoga Sina kao zadovoljštinu za ljudske grijehe u Isusovu križu. Ne, nego bi nemilosrdan bio onaj Bog koji ne bi bio dirnut ljudskom bijedom i nevoljom. Biblijska nam poruka zorno veli: Bog koji je u Isusu postao čovjekom upravo je na križu svoga Sina su-patio s nama, u betlehemske jaslama i na križu bio je dirnut patnjom svojih stvorenja koja uzdišu u porođajnim bolima, iščekujući konačnu proslavu.

Bog želi biti posve konkretni Bog, Emanuel-Bog s nama, želi biti konkretna ljubav, pa je stoga odlučio biti posve konkretan čovjek, u Isusu Kristu snagom Duha Svetoga. Izriče to Mariji Gabriel kad kaže da će Duh Sveti na nju sići, da će je Sila Svevišnjega osjeniti pa će i dijete biti Sveto - Sin Božji (usp. Lk 1,35). Prihvatimo li taj izričaj u punome doseg i opsegu, tada vjera u Trojedinoga Boga nije teološka teorija, nego konkretni izričaj da Bog nije samo neko Vrhovno biće nego je postao čovjekom u Isusu Kristu, te je i danas prisutan u našem životu kao i svemu stvorenju.

To je divno čudo Božića, vjera u utjelovljenje Božjega Sina koja nas uvodi u tajnu Trojstva. Bog nije nebeski samotnjak, on je dinamičan život u sebi, prožimanje i pretakanje (teolozi bi rekli 'perihoreza') osoba u Duhu Svetome: "Slava Ocu po Sinu u Duhu Svetome". Isus Krist (p)ostaje pristupom u tu tajnu našega Boga. Na Božić nam je ta tajna objavljena. Marija nam je darovala Dijete, a ono nam se daruje u svakoj Euharistiji kao vratak Božjega života. Betlehem - prevedeno - znači 'Kuća kruha'. U euharistiji nam se daruje taj Kruh, Božji neprocjenjivi dar. To jest i ostaje tajnom vjere, središnjim događajem našega vjerovanja, prostorom gdje se događa i rađa crkveno zajedništvo. Marija ostaje boravištem Duha Svetoga, ona nosi u svome krilu Sina Božjega, po Duhu začeta. Za sve nas to je primjer i uzor kako se vjera u nama može ukorijeniti, kako možemo biti kao Marija, otvoreni djelovanju Duha i milosti, dopustiti da u nama Bog stanuje i djeluje.

Obistini li se to u nama, postanemo li mi kršćani Božjim boravištem, bit ćemo kadri vjerodostojno naviještati, životom svjedočiti da ne vjerujemo samo u neke više sile ili više biće, nego da vjerujemo konkretnomu Bogu koji se u Isusu utjelovio te nam daruje svoju božićnu blizinu i ljubav.

POJAM 'UTJELOVLJENJE' OPISUJE SREDIŠTE KRŠĆANSTVA. BOG NIJE VIŠE IDEJA NITI STANUJE U NEDOSTUPNU SVJETLU, NEGO JE HODIO OVOM ZEMLJOM. SLAVIMO TU ČINJENICU NA BOŽIĆ. NO, KAO I MNOGI DRUGI POJMOVI DANAS SE TA ISTINA ZLORABI NA RAZNE NAČINE. POSTOJE NPR. ZAGOVORNICI UTJELOVLJENJA KROZ PRILAGODBU. POPUŠTAJU POD PRITISKOM STATISTIČKE VEĆINE, NAZIVAJU TO „HUMANIZACIJOM KRŠĆANSTVA“ TE PREPORUČUJU CRKVI DA SE SUKLADNO TOME „MODERNIZIRA“, ŠTO SE I PROVODI NA RAZNIM SASTANCIMA I SINODAMA. STOGA SE ZATAMNJUJE I BLIJEDI TEMELJNA ISTINA VJERE, UTJELOVLJENJE KAO I USKRSNUĆE ISUSOVO.

RADOST IŠČEKIVANJA KRALJA MIRA

Društvene mreže prepune su profila naizgled sretnih i savršenih ljudi. No, iza uljepšanih i fotošopiranih fotografija na kojima su svi sretni i nasmijani, kriju se usamljeni i nesretni ljudi. Nekako se čini da su ljudi međusobno nikada udaljeniji, unatoč tome što je tehnologija omogućila nevjerojatne mogućnosti komunikacije. U takav svijet želi doći i u takvom svijetu se roditi sam Isus.

Jedna od svakako najznačajnijih, a moguće i najkomentiranijih pojava vremena u kojem živimo su migracije. Postoje toliki ljudi koji iz ovih ili onih razloga napuštaju svoja ognjišta i putuju u neku drugu sredinu gdje vjeruju da će živjeti kvalitetnije. I zaista, kad se pogledaju sve ove ratne strahote, ali i vijesti o različitim nemirima, neredima, sveopćem padu moralnih i općeljudskih vrijednosti, netko bi možda poželio pronaći neki drugi planet. No, baš u ovaj i ovakav svijet želio je doći i došao je sam Bog. Emanuel, Bog s nama. Činom utjelovljenja pokazao je kako ne odustaje od čovjeka. Odabrao je upravo obitelj kao način i mjesto svog dolaska.

Božić je stoga poseban blagdan. Možemo reći i da je nekako posebno obiteljski. Cijela povijest i sve stvoreno čekalo je taj trenutak rođenja Kralja mira. Već sam način dolaska među ljude, najprije u utrobi Blažene Djevice Marije, pa rođenjem u skromnoj štalici, Bog nam je zapravo poručio kako nemamo razloga za strah, za zebnju i neizvjesnost u srcima. Nipošto, jer On drži sve u svojoj sigurnoj ruci. Niti Herod, a kasnije niti Pilat, nisu uspjeli zaustaviti ili omesti Božji plan spasenja. I ovo je važno za nas danas, koji često znamo pasti u napast da više usmjeravamo pažnju i dajemo vrijednost ovozemaljskim vladarima, negoli Bogu koji je Stvoritelj, Svedržitelj, svemoćan i svake slave dostojan.

Ova silna ljubav i čežnja koja odjekuje u Božjem srcu izvor je naše nade i radosti. Radosni smo jer znamo da smo ljubljeni. I to ne bilo kako, već potpuno. Najdublja čežnja našeg srca je biti ljubljen potpuno. Tragove takve ljubavi imamo prilike osjetiti i doživjeti u odnosima s našim najbližima, u obiteljima. No čak su i te ljubavi praktički neusporedive s ljubavlju kojom nas ljubi naš nebeski Otac. Obzirom da smo ranjeni istočnim grijehom, imamo problem s davanjem i pružanjem, prakticiranjem i življenjem te iste ljubavi. Naše nesavršenosti, grijesi i mane nas onemogućavaju da ljubimo potpuno. Pa su tako naši odnosi zapravo opterećeni različitim požudama, ohološću, sebičnošću, neiskrenošću... A svi do jednog žudimo za mirom, ljubavlju, razumijevanjem, dobrotom, iskrenošću.

Radosni jer nam se Bog objavio u Isusu Kristu kao Bog koji nas bezuvjetno ljubi, kao svoju djecu. Baš takve kakvi jesmo. U našem okruženju, često imamo iskustvo da se "ljubav" treba "zaslužiti". Da trebamo biti savršeni u našim odnosima,

KREŠIMIR
MILETIĆ

DOŠAŠĆE JE MILOSNOM VRIJEME U KOJEM IMAMO PRILIKU OŽIVJETI I PRODUBITI NAŠ ODNOS S GOSPODINOM. OVO JE VRIJEME KAD I U NAŠIM OBITELJIMA TREBA BITI DRUGAČIJE RASPOLOŽENJE. DJECA ĆE PROMATRAJUĆI NAS RODITELJE, STJECATI SVOJA PRVA ISKUSTVA RADOSNOG IŠČEKIVANJA. ZATO TREBAMO "UGASITI" SVE ONO ŠTO NAS MEĐUSOBNO UDALJAVA I PROVODITI VIŠE KVALITETNOG VREMENA ZAJEDNO. VIŠE RAZGOVORA, SMIJEHA, IGRE. MANJE TELEVIZORA I DRUGIH EKRANA. VIŠE MOLITVE. OBITELJSKE MOLITVE. NEKA NAM BUDE RADOSNO I BLAGOSLOVLJENO IŠČEKIVANJE KRALJA MIRA!

jer strahujemo da ćemo biti odbačeni ako pokažemo svoje slabosti ili pravo lice. A svatko je od nas ranjen i nesavršen. Društvene mreže prepune su profila naizgled sretnih i savršenih ljudi. No, iza uljepšanih i fotošopiranih fotografija na kojima su svi sretni i nasmijani, kriju se usamljeni i nesretni ljudi. Nekako se čini da su ljudi međusobno nikada udaljeniji, unatoč tome što je tehnologija omogućila nevjerojatne mogućnosti komunikacije. U takav svijet želi doći i u takvom svijetu se roditi sam Isus.

Njega zanimaju naše skromne štalice, svi oni prostori našeg srca u kojima se družimo s tugom, bespomoćnošću, samocom. Želi doći i unijeti novi život, vjeru, nadu i ljubav. Želi nas osposobiti za pravu i istinsku ljubav. Želi pomaknuti i srušiti granice s kojima se sudaramo u našoj ljudskoj nemoći da ljubimo kao što je On nas ljubio. I zato volimo došašće. Jer znamo tko nam dolazi. Jer znamo kako je lijepo i radosno iščekivati nekoga kog voliš. No, da bi ovo iščekivanje bilo zaista radosno iščekivanje, trebamo napraviti neke konkretne korake. Potrebno je otkloniti sve ono što nam smeta da ostanemo u toj radosti. Došašće je zato odlična prilika da obnovimo svoj odnos s Gospodinom. To je prilika da dopustimo Gospodinu da nas iznenadi, preobrazi naše srce.

Na ovome svijetu smo tek putnici i ništa ne ćemo moći ponijeti sa sobom u trenutku smrti. Jedino što će biti važno je koliko smo ljubili. Najsiromašniji ljudi nisu oni koji nemaju materijalna dobra, već oni koji ne znaju ljubiti. A početi ljubiti možemo jedino ako dopustimo Isusu da promijeni naše srce. U suprotnom ćemo se nastaviti sudarati s našim ljudskim slabostima, manama, grijesima. Tek slobodno srce može ljubiti potpuno. Srce koje je navezano, zarobljeno, vrti se oko samog sebe i nesposobno je za ljubav. Zato su dobra djela, milosrđe, opraštanje, konkretna djela ljubavi ta koja nam pomažu u školi ljubavi.

Došašće je milosno vrijeme u kojem imamo priliku oživjeti i produbiti naš odnos s Gospodinom. Ovo je vrijeme kad i u našim obiteljima treba biti drugačije raspoloženje. Djeca će promatrajući nas roditelje, stjecati svoja prva iskustva radosnog iščekivanja. Zato trebamo "ugasiti" sve ono što nas međusobno udaljava i provoditi više kvalitetnog vremena zajedno. Više razgovora, smijeha, igre. Manje televizora i drugih ekrana. Više molitve. Obiteljske molitve. Neka nam bude radosno i blagoslovljeno iščekivanje Kralja mira!

BUDITE LJUDINADE!

MIRTA MILETIĆ

Najljepši plod Božića je promjena ljudskog srca. Promijenjen pogled, drugačiji pogled na život, obitelj u kojoj živim. Drugačiji pogled na vlastiti poziv i poslanje. Isus želi svojim rođenjem ponovno u svakom od nas probuditi povjerenje prema Stvoritelju. Daje nam dostojanstvo sinova i kćeri Božjih.

Pred nama je došašće i proslava Isusovog rođenja. Posebno vrijeme liturgijske godine, milosno za one koji dublje uđu u otajstvo Utjelovljenja. Gospa nam daje jednostavne alate koji nam pomažu istinski razumjeti vrijeme koje je pred nama. U poruci od 25. studenog 2023. kaže ovako: „Draga djeco! Neka ovo vrijeme bude isprepletano molitvom za mir i dobrim djelima, kako bi se osjetila radost iščekivanja Kralja mira u vašim srcima, obiteljima i svijetu koji nema nade. Hvala vam što ste se odazvali mom pozivu.“

Molitva za mir i dobra djela. Svjesni smo nemira u vlastitom srcu i nemira ljudi oko nas. Svjedočimo ratovima i neprestanoj nesigurnosti. Svijet nam nikada ne može pružiti potpunu sigurnost. Pogled uperen u Vječnost daje sigurnost. Čovjek nam također ne može pružiti bezuvjetnu ljubav i sigurnost jer je samo čovjek. Kao i ti! Bog ljudsko srce čini sigurnim. Njegova ljubav je stalna i bezuvjetna. *Nemirno je srce moje dok se ne smiri u tebi*, reći će sveti Augustin. To je temelj koji nam mora biti jasan. Da bismo molili i vapili za mirom oko nas, i sami moramo sebe smiriti u Božjem naručju. Molitva nemirna čovjeka nema ploda. Potrebno je smiriti svoje odnose s drugima i s Bogom. Takav čovjek može moliti za mir i Gospodin uslišava njegovu molitvu. On je kao svjetionik.

Dobra djela proizlaze iz smirena života. Dajem ne da bih uzeo ili

naplatio, nego jer ljubim. Istinski ljubim. Istinski dobro djelo čiji je izvor Bog nikada ne traži pohvalu ili pljesak. Ne traži nagradu i ne posjeduje interes. Dobro djelo samo je vidljivi znak nutarnjeg stanja ljudskog srca. Srce koje živi odnos s Gospodinom ne može ne činiti dobro. Naš Bog je Bog odnosa. Čezne za svakom dušom. I kada jednom udeš u taj odnos, Božja ljubav se prelijeva i na ostale odnose. U poruci nam Gospa obećava da će se osjetiti radost iščekivanja Kralja mira ako budemo živjeli molitvu i dobra djela. To znači da ja način na koji živimo itekako važan. Nitko od nas nije otok. Svojim životom utječemo na zbivanja oko nas i na ljude koji su nam poslani. Možemo biti blagoslov ili prokletstvo!

Najljepši plod Božića je promjena ljudskog srca. Promijenjen pogled, drugačiji pogled na život, obitelj u kojoj živim. Drugačiji pogled na vlastiti poziv i poslanje. Isus želi svojim rođenjem ponovno u svakom od nas probuditi povjerenje prema Stvoritelju. Daje nam dostojanstvo sinova i kćeri Božjih. Gospa u poruci spominje svijet koji nema nade. I doista se čini da je sve oko nas beznadno. No, Isus računa s nama, s našim mirom i optimizmom. Kršćanin je čovjek *nade*, a *nada* je bogoslovna krepost. Možemo reći kako je današnjem društvu *nada* pomalo zaboravljena krepost zbog očaja i malodušnosti koja je zarobila čovjeka. Nada je vjerničko pouzdanje u Očevu ljubav i Njegovo obećanje. U nadi se očituje napetost između sadašnjosti u kojoj

je Bog skriven i naše budućnosti kada ćemo Boga gledati licem u lice. Nada nije ono što razumijemo ili smo već dohvatili, ali nam daje smjer života. Čovjek bez nade „umire“ u strahu, depresiji i očaju.

Lijepo je imati nebesku Majku koja nas podsjeća tko smo i kamo idemo. Gospa nam pomaže vratiti nadu i potiče na istinski susret s Kraljem Mira. Bez nje ne možemo Isusu. Blaženi Alojzije Stepinac ovako je to opisao: *„Težak bi bio život u obitelji, kad ne bi bilo majke. Crkva je velika Božja obitelj. Bog je toj svojoj obitelji dao majku, tj. bl. Djevicu Mariju, Majku Božju, i Majku svih nas. Dragi moji vjernici, naši su oci i prađedovi posvuda po našoj domovini gradili crkve posvećene presvetoj Djevici. Njezina je sveta prilika časno stajala kao ures na zastavama naših pređa, kad su oni polazili vojevati 'za krst časni i slobodu zlatnu'. Pred njezinim oltarima na koljenima su padali pokornici i raskajani grješnici moleći od Gospodina oprostjenje grijeha po zagovoru one, koja je Utočište grješnika. U nju su polagali svoje pouzdanje naši pređi u svim teškim časovima svoga osobnoga i narodnoga života. Nastavljajte svijetlu predaju vaših otaca! Na to vas, uostalom, potiču vrhovni pastiri sv. Crkve. Ako iskrenom i trajnom ljubavlju budete štivali i ljubili Majku Božju i na vama će se obistiniti što prorokuje nadahnuti mudrac: 'Tko časti svoju majku, sličan je onomu, tko sakuplja blago'.*

Budite ljudi nade! Neka vas norođeni Isus ohrabri u poslanju biti kršćanin!

PRVO GOSPINO UKAZANJE S ISUSOM U NARUČJU **PRVI JE MEĐUGORSKI BOŽIĆ**

DARKO PAVIČIĆ

...KADA BI NETKO TAJ SVJETOVNI ADVENT ISTRGNIO IZ KONTEKSTA I PRIKAZAO GA IZVAN VREMENA I PROSTORA, NITKO ZAPRAVO NE BI ZNAO ŠTO TA ČETIRI TJEDNA (TJ. OVE GODINE SAMO TRI) ZNAČE I ŠTO SE U NJIMA SLAVI, OBILJEŽAVA ILI ČIJI SE DOLAZAK IŠČEKUJE. STOGA JE VAŽNO PODSJEĆATI LJUDE NA BITNE ODREDNICE ADVENTA I NE PREPUSTITI IH MARKETINGU I KOMERCIJALIZACIJI SVJETOVNOGA ADVENTA

Bitka koja se vodi između svjetovnog adventa i katoličkog adventa stavila se i ove godine, baš kao i svih prijašnjih. No ove godine svjetovni advent kao da je sam sebe raskrinkao u svojoj bezočnosti i drskosti kojom uporno intervenira u vrijeme i prostor došašća. Naime, u crkvenom kalendaru ovogodišnji advent bit će zabilježen među najkraćima u povijesti, naprosto zato što posljednja nedjelja došašća zapada istoga dana kada i Badnjak. Odnosno, Badnjak je četvrte nedjelje adventa, pa ga je skratio na svega 22 dana. Međutim, to nimalo nije omelo svjetovni advent da svoj „adventski kalendar“ produži iza Božića i Nove godine, čime je i ove 2023., kao i prijašnji, pokazao da ga vodi neki njegov duh, a ne duh predbožićnog i božićnog vremena.

Promjene su to koje se uvode polako i na posve bezazlen način. Zagreb je prije desetak godina postao perjanicom svjetovnog adventa u nas, što je trijumfiralo njegovim proglašenjima za naj-advent u Europi i napučilo grad desecima tisuća turista, kako domaćih tako i stranih. Sve se bezazleno vrtjelo oko upaljenih lampica i šandova s kuhanim vinom, germ-knedlama, kobasicama i fritulama, a taj duh vrlo brzo počeli su kopirati mnogi gradovi, pa danas gotovo da i nema grada u Hrvatskoj koji nema neki svoj advent, koji je, zapravo, više ili manje uspješna kopija onoga zagrebačkog. Tek pandemija uspjela je zaustaviti širenje te pošasti svjetovnog adventa, pa mu

U društvu ili u svijetu brzine, raspršenosti, utrka na sve strane, advent upravo dođe da ne zaboravimo biti ono što jesmo, da ne zaboravimo biti ljudi. To je vrijeme koje nas priprema za rođenje Boga koji je uzeo ljudsko tijelo, koji je postao čovjek i da time želi reći čovjeku da ne zaboravi svoj prvotni poziv, a to je da bude čovjek. To se ne može ostvariti bez povratka u nutrinu.

je trebalo neko vrijeme da se oporavi od pošasti pandemije, baš kao i svim porama društva koje je premrežila u svoje izolacijsko vrijeme. I svjetovni se advent sada ponovno sjaji u svojem punome sjaju, ali i dalje svjesno u drugi plan stavljajući rođenje Isusa Krista i zamagljujući ga svojim likovima poput orašara i gnomova, koji nikakve veze nemaju s iščekivanjem Božića. Pa kada bi netko taj svjetovni advent istragnuo iz konteksta i prikazao ga izvan vremena i prostora, nitko zapravo ne bi znao što ta četiri tjedna (tj. ove godine samo tri) znače i što se u njima slavi, obilježava ili čiji se dolazak iščekuje. Stoga je važno podsjećati ljude na bitne odrednice adventa i ne prepustiti ih marketingu i komercijalizaciji svjetovnog adventa

„Zašto treba neprestano podsjećati?“, pita se vlč. Odilon Singbo s Katedre za teologiju Hrvatskog katoličkog sveučilišta, na portalu Narod.hr. „Zbog utjecaja svijeta na kršćanske sadržaje. Mogu odmah reći da živimo u jednom vremenu

koje možemo zvati vremenom raspamećenog kršćanstva. To je vrijeme i društvo koje rado uzima neke kršćanske vrijednosti, ali ih i izobličuje i prikazuje s nekim drugim pojavnostima. Zato je vrlo bitno podsjetiti i kršćane na bit adventa. Od kuhanog vina pa dalje. To nije advent i nema veze s njim. To jesu vanjski čimbenici koji mogu dati neki ugođaj tom vremenu. Ali advent je prije svega povratak u nutrinu. U društvu ili u svijetu brzine, raspršenosti, utrka na sve strane, advent upravo dođe da ne zaboravimo biti ono što jesmo, da ne zaboravimo biti ljudi. To je vrijeme koje nas priprema za rođenje Boga koji je uzeo ljudsko tijelo, koji je postao čovjek i da time želi reći čovjeku da ne zaboravi svoj prvotni poziv, a to je da bude čovjek. To se ne može ostvariti bez povratka u nutrinu“, objašnjava vlč. Singbo i dodaje kako nas sama priroda i zimsko godišnje doba usmjerava okretanju prema unutra.

„Da malo vidimo gdje stojimo s tom svojom ljudskošću i kako se

pripremamo za rođenje našega spasitelja. Ako uspijevamo uspostaviti određeni mir i ravnotežu, to duhovno najprije, onda će advent sa svim ostalim dodacima imati smisla. Ali ako polazimo od tih dodataka, onda definitivno nismo ušli u bit adventa“, veli on i naglašava važnost misa zornica, koje su duboko ukorijenjene u našem narodu i imaju snažan duhovni značaj.

Naime, samim odlaskom na zornicu čovjek na sebe mora napraviti određeni „pritisak i skratiti vrijeme svojeg noćnog odmora i sna“, što je „temeljni uvjet da bismo ostvarili istinski advent“, veli vlč. Singbo, ističući još dvije važne stvari za pripremu za doček Božića, a to je sadržaj u misama zornicama koji se kroz evanđeosku riječ ili propovijed cijeloga dana može nositi sa sobom te nešto što nije vezano izravno uz duhovni sadržaj, a to je susret s drugim čovjekom.

Međugorski fenomen također dodiruje ovu temu, baš kao što prožima sva važna duhovna područja u životu suvremenog čovjeka. Naime, Gospa se prvoga dana ukazanja, 24. lipnja 1981., ukazuje djeci, kako su posvjedočila, s djetetom u naručju.

„Pogledala sam i na brdu, između kamenja vidjela sam ženu u dugoj sivoj haljini kako drži dijete u naručju. Nisam vidjela lice žene ni lice djeteta. Sve je bilo čudno. Na brdo nitko nije išao, nije bilo puta kao sada što su napravili hodočasnici svojim nogama, a pogotovo netko u dugoj haljini (ne znam je li itko tada imao dugu haljinu!) i drži malu bebu u naručju“, posvjedočila je vidjelica Mirjana Dragičević, a vidjelica Vicka Ivanković dodala je još da je ta „divna djevojka s djetetom u naručju, stalno ga nešto ko otkrivala i pokrivala i mavela nam rukama da dođemo k njoj“.

Bio je to, zapravo, prvi i pravi Božić međugorskog fenomena (premda usred ljeta!), jer Gospa s Isusom u naručju dolazi u našu stvarnost kako bi kroz ova četiri desetljeća preko Međugorja obračala svijet i vraćala ga izvorima, Crkvi i Kristu. Odnosno, onome bitnome. Što treba imati na umu upravo sada, dok se vodi bitka između svjetovnog adventa i katoličkog došašća, dvije posve različite stvarnosti, premda su im se i vrijeme i prostor skroz podudarili.

GOSPINA DJECA SU DJECA NADE

PAULA TOMIĆ

Približili smo se kraju još jedne kalendarske godine. Nezaustavljivost vremena i tuga prolaznosti, donekle je ublažena sjajem blistajućih adventskih sajмова, trgovačkih sniženja i planiranja Božićnih i novogodišnjih praznika. U ispreplitanju jednoga kraja i jednog početka sidro smisla postojanja daje samo duhovni hod uz Božju riječ koja nas uči živjeti sada, kao da nam je ovo posljednji trenutak. U promišljanju koje slijedi o onome što nam Gospa želi reći u svojoj zadnjoj poruci ove kalendarske godine, polazimo od kraja iste, budući da nam kraj pomaže shvatiti njezin početak. Baš kao i u shvaćanju života.

Ako na život pogledamo iz perspektive njegova kraja, ako pogledamo na smrt, na vječnost, na susret s Bogom, na vaganje duša na posljednjem sudu, na raj, čistilište i pakao... onda će nam taj pogled na kraj odrediti kako ćemo živjeti naš početak i našu sadašnjost. Zato nas današnji svijet ne želi podsjećati na kraj. On odgađa starenje, bolest, smrt... Želi ih izbjeći da se ne mora suočiti s Istinom: kako sve prolazi, kako su nam dani izbrojani i da nitko ne će umaći Božjoj pravdi.

Zadnja Gospina poruka sastoji se od samo jedne složene rečenice: „Nek ovo vrijeme bude isprepletano molitvom za mir i dobrim djelima, kako bi se osjetila radost iščekivanja Kralja mira u vašim srcima, obiteljima i svijetu koji nema nade.“ Zatim slijedi zahvala: „Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu.“ (Gospina poruka 25. 11. 2023.)

U IŠČEKIVANJU SE RAĐA NADA

Iznenadujuća je ova pomalo tragična završna tvrdnja kako svijet nema nade. U logičkom traženju uzroka ove porazne tvrdnje možemo zaključiti kako je uzrok tome nedostatak radosti iščekivanja! I to je doista tako! Kad odmah sve imamo, kad nam je sve dostupno, kad ne trebamo ništa čekati, za ništa se boriti, kad ne moramo za nešto raditi i zbog nečega se truditi... sve postaje dosadno. Isprazno. Izopačeno i bolesno. I vidimo to u životima tolikih bogataša, tolikih gotovana, u najuređenijim društvima i državama. Imaju sve, a nemaju radost i smisao. Imaju bogatstvo, a nemaju sreću. Imaju novac, a prvi su na listama po broju depresivnih stanja i samo-ubojstava. A gdje je toga najmanje? U najsiromašnijim zemljama svijeta. Tamo gdje se još zna iščekivati, nadati se boljemu.

Gospa je svjesna ove mračne politike svijeta. Prigibanje pogleda samo na zemaljske stvarnosti, brisanje svijesti o Vječnome, izbacivanje Boga iz života, religije i društva, jačanje hedonizma, sebičnosti i individualnosti ega i pojedinačne istine na najjače. Plod ove bezbožne ideologije je upravo beznađe. Nemogućnost da si sami pomognemo izaći iz crnila očaja, i nemogućnost vjerovanja da postoji netko tko nam u tome može pomoći. Izlomljen i sam stoji današnji čovjek i više ne zna od koga i kako očekivati spas. Zato nema nade. Zato misli

da će mu tehnološko nadograđivanje, nekakve super moći, neki čip koji će ga spojiti sa mrežom svijeta, donijeti sigurnost i pomoći mu pronaći svoj viši smisao koji je izgubio zaboravivši da je dijete Božje. Da je stvorenje Svevišnjega.

NADI JE CILJ KRALJ MIRA

Gospa nam kaže kako nadu u naša srca, obitelji i svijet može donijeti samo Bog. Ona ga naziva Kralj mira, baš kao i prorok Izaija kojeg čitamo kroz ove dane došašća: „Jer nam se rodi dijete, sin nam se daje. Vlast počiva na plećima njegovim, ‘čudo od savjetnika’ glasi ime njegovo, ‘Jaki Bog, ‘Otac Vječni’, Knez mira.“ (usp. Iz 9,6).

Isus je mir naš, zato što nas je svojom žrtvom pomirio s Bogom. Svojom smrću i uskrsnućem on je dao smisao svojoj našoj patnji, ranama, nepravdama.... Omogućio nam je vjerovati kako svako zlo služi nekom većem dobru. Dao nam je nadu kako

Molitva
i dobra djela koji
su nas obratili, pokazuju
svijetu kako je promjena
moguća, kako i srce od kamena
može postati srce od mesa, kako
i grešnik može postati svetac, kako
slab može postati jak, kako lav može
spavati s janjetom... kako je baš sve
moguće onima koji Boga ljube. Ta
promjena nas i promjena stanja
oko nas, bit će onda dokaz i
izvor nade za ovaj svijet
koji ju je izgubio.

se nitko tko vjeruje u njega ne će postidjeti i ne će propasti. Bez njega, bez Isusa mirotvorca, nema nade. Zato je Isus kamen zlaglavni. I zato Isus i oni koji u njega vjeruju ovom svijetu beznađa tako smeta! Jer mu ruše koncept propasti i uništenja! Sotona je zatiratelj i mrzitelj života, to nikako ne smijemo zaboraviti. Bog je stvoritelj i začetnik života. A gdje je život, uvijek ima nade!

KRALJ MIRA SE UTJELOVLJUJE PO MOLITVI I DOBRIM DJELIMA

Ono što odlikuje nas, živa bića, jest naša sposobnost volje, odluke i djela. To je naša snaga. Jednom, kad umremo ništa više ne ćemo moći učiniti, osim moliti se za žive, ako završimo u čistilištu ili raju. Sad još možemo nešto učiniti. Zato ako dobro analiziramo svijet u kojem živimo, ovo naše napredno tehnološko 21. stoljeće, vidjet ćemo da nigdje Sotona toliko ne udara, koliko na

čovječju volju i djelovanje. Ekranima i emitiranjem sadržaja i buke ubija i usplavljuje voljne centre u čovječjem mozgu (jeste li primijetili kako vam se nakon gledanja TV-a nište ne da raditi, a posebno ne da moliti?). Tehnologijom, odnosno ovisnostima o televiziji, društvenim mrežama, video-igramama, raznim on-line sadržajima, Sotona oslabljuje, usplavljuje i poništava naše odluke i djela. Sve više smo usamljeni spavači u vlaku života koji neumitno prolazi. A ono za što ćemo biti suđeni su naša djela. Jesmo li svjesni te prevare?

Eto zašto Gospa opet podcrtava kako nam je jedini spas ukoliko se želimo „probuditi“ i iskočiti iz tog vlaka propasti u koji nas onako bunovne i opijene ukrcava ovaj svijet svojim lakim izborima i odlukama, taj da naše vrijeme upotrijebimo za molitvu i dobra djela. Molitvom i dobrim djelima možemo još nešto promijeniti. Najprije sebe, jer se tako u nama utjelovljuje jedna

nova, Božja snaga, iskustvo Božjeg života koji je Duh Sveti. I to je onda pravi Božić – rođenje Božjeg života u nama! Taj neki novi ti, nova ja, novi mi... bit ćemo onda sjeme za to novo vrijeme koje polako dolazi.

Molitva i dobra djela koji su nas obratili, pokazuju svijetu kako je promjena moguća, kako i srce od kamena može postati srce od mesa, kako i grešnik može postati svetac, kako slab može postati jak, kako lav može spavati s janjetom... kako je baš sve moguće onima koji Boga ljube. Ta promjena nas i promjena stanja oko nas, bit će onda dokaz i izvor nade za ovaj svijet koji ju je izgubio.

Sumnjate li? Svaki Božić nam pokazuje kako Bogu ništa nije nemoguće. Zato te Gospa još jednom pita: hoćeš li biti njezino dijete, dijete nade, ono koje se mijenja i donosi promjenu, dopuštajući da mu se mali Isus rađa u srcu preko molitve i dobrih djela?

www.dreamstime.com

Jedan divni Božić u Grecciu

FRA ANTE
MARIĆ

FRANJO SE ŽELIO SUSRESTI SA SVOJIM GOSPODINOM.

Čim prije. No, imao je neodgodivih poslova. Ti su poslovi od životne važnosti i za brata Franju, a posebno za njegovu braću. Franjo je toga bio i te kako svjestan. Godina 1223. se polako, ali sigurno, primicala svome kraju. Franjo je uzeo sa sobom Božju ovčicu, brata Leona iz Asiza i brata Bonicija iz Bologne.

Nemojte me ni za trenutak napuštati. Zovite mi moga grofa Ivana Velitu iz Greccia ...

Podimo k njemu, ta Greccio i nije toliko daleko.

Ne, još ne. Prije ćemo na Fonte Colobo. Na naš mili Golubinji Izvor. Ovčico Božja, brate moj Leone, ponesi Pravilo da ga završimo.

Leon je preplašenim očima gledao

svoga brata Franju, svoga poglavara. Bio je tako preplašen, mucao je:

Oče, ne znam gdje je Pravilo. Ili sam ga tako dobro sakrio, da ga ni sam ne mogu naći, ili su mi ga ukrali. Uglavnom, nemam ga.

Franjo je gledao u brata Leona iznenađen rečenim, da je to Leona još više ražalostilo. Gledao je Leona, gledao Bonicija, pa odlučno izustio:

Brate Leone, kliči, ne tuguj. Duh će nas već nadahnuti, da ćemo po sjećanju i uz Božju pomoć, napisati isto.

Oprosti mi, oče, oprosti.

Brzo su bili u samostanu Fonte Colombo. Franjo je pošao svojoj omiljenoj čeliji. Malenoj, na rubu provalije, s velim pogledom na sve bijele strane.

Ostajemo na Fonte Colombo koliko i Mojsije na Sinaju, i moj Spasitelj Isus u pustinji. Ne idemo, dok Spasitelj moj, Isus Krist, ne uzme moju ruku i ne ispiše naše Pravilo.

Postili su samo i molili se Bogu. Nitko ih nije uznemirivao, jer je Franjo izdao takvu zapovijed. No oni koji su možda i ukrali Pravilo i sakrili ga, ili uništili, molili su brata Iliju da opomene brata Franju, da ne piše stroge propise.

Ja se to ne usuđujem. Jednom sam to učinio, i više ne mogu. Jednostavno me strah. Ako želite, skupite se vi ministri, te mu hodite na Fonte Colombo i recite.

I jednog sunčanog jutra brat je Franjo, sa svojim pratiteljima Leonom i Bonicijem, vidio veliku grupu braće, kako iz daleka, ne usuđujući se približiti, nešto viču. Sveti Franjo uobičajenim znakom dozove brata Leona te mu naredi da istraži tko su ta braća što viču i radi čega su došli. Odgovori mu brat Leon:

Oče, došli su ministri s bratom Ilijom u želji da s tobom razgovaraju o nečemu što se ne može dogoditi.

Reče mu sveti Franjo:

Neka kažu što žele i ja ću ih poslušati, ali k meni ne će ući.

Stali su na suprotnu stranu ispod njegove čelije, na mjesto odakle se njihov glas jasno mogao čuti. Predstavljajući sve, brat mu Ilija reče:

Brate Franjo, ova ti braća žele reći da je njihovoj slabosti potrebnije popuštanje i poštuda onoga što su već obećala, nego obvezivanje na savršeniye stvari, koje nadilaze njihove snage, kakvu god zaslugu one nosile. Ne piši im stroga Pravila.

Brat je Franjo tužno uzdahnuo, a nebesa su progovorila. Nastala je grmljavina i sijevala su munje iz vedra neba, a brat Ilija i provincijali padoše po zemlji. Oko njih su udarale munje i iz grmljavine se moglo razumjeti:

Ovo ne piše sluga moj Franjo, ovo pišem ja svojom rukom. Sve prihvatite i opslužujte bez tumačenja (sine glossa! sine glossa! – udarale su munje) i doslovno (ad litteras! ad litteras! grmjelo je s nebesa).

Kad je oluja utihnula, braća su se na čelu s Ilijom skočila i prestrašeni gledali brata Franju. A, on ih je upitao:

Jeste li razumjeli. Treba li ponavljati.

Pobjegli su s Fonte Colomba glavom bez obzira. Uskoro je brat Franjo odnio Pravilo sv. ocu papi Honoriju III. i on ga je potvrdio 29. studenoga 1223. Nakon toga je brat Franjo predao upravu Reda svojoj braći. On više nije želio biti na čelu.

Uputio se Franjo Grecciu. Svome dragom prijatelju Ivanu. Tražio je da mu u svojoj šumi, na gorskom grebenu, pripravi jasje kakve su bile u Betlehemu. Našli su napuštenu štalu, napola srušenu. U njoj jasje. Došli su na Franjih zov brat vol i brat magarac, sestre ovce sa svojim umilnim janjcima, okupili se okolni pastiri i seljaci, žene, ljudi, djeca. I pred ponoći eto brata Franje sa svojom braćom. Prati ga stari vuk, prijatelj iz Gubbija. Ljudi su klicali od veselja u svojim dušama.

I dok je brat Franjo u đakonskom ornatu pjevao božićno Evanđelje o Isusovom rođenju, jedna je žena tiho uzviknula:

Eno brata Ante iz Padove.

Brat Ante se popeo na jedan panj otpiljene jele i započeo svečanim glasom božićnu propovijed. Svi su ga ushićeni bez daha slušali, a netko je vidio u jaslama Dijete kako mirno spi nevinim snom. Kad je brat Ante završio propovijed s nebesa se spuštala anđeoska pjesma i zvuci lutnji, harfi i fanfara. Sestre ovce su prišle jaslama i samo veselo blejale, pozdravljajući Novorođeno Dijete. Brat vol i brat magarac su svojim ogromnim plućima htjeli koliko toliko zagrijati tu mrzlu svetu noć, da malom Isusu bude toplije. To im je brat Franjo strogo zapovjedio.

Vraćaju se ljudi kućama, a jedan mladi otac, noseći u naručju svoga sina, veli tiho na uho svojoj ženi:

Svake ćemo godine od sada za Božić praviti jaslalice. Da nam se sin nauči kako se naš Spasitelj rodio. Franjo nam je to zato ovo sve večeras pripravo.

A bio je Božić godine Gospodnje 1223. u Grecciu. Točno prije osam stoljeća – osam stotina godina.

Moj kralj

Moj je kralj
rođen u pojati
i kroza sve svoje dane
nije imao kamo nasloniti glavu
kako bi me poučio
da mi svega vijeka
valja putovati.
Moj je kralj
dijelio život
s odbačenima
i nedostojnima
kako bi me poučio
da prihvatim svakoga
jer je svatko dostojan
da ga sunce obasja
da ga dažd blagoslovi.
Moj je kralj
prao noge svojim podanicima
kako bi me poučio
da su kralj i podanici
pozvani da budu ljubitelji
jedni drugih.
Moj je kralj
poput razbojnika
bio raspet na križu
i umro na njemu
kako bi me poučio
da je uvijek moguće
naći mostove koji vode naprijed
ako se poruše svi mostovi za sobom.

Stjepan Lice

JASLICE

RADOSNA BOŽIĆNA TRADICIJA

Prve jasllice spominju se u katakombama rimskog doba. Točnije, u fresci iz ranog drugog stoljeća, pronađenoj u onome što je poznato kao Capella Greca (grčka kapela), u katakombama Priscile na Via Salaria u Rimu. Scena prikazuje lik Djevice Marije koja na svojim grudima drži dijete Isusa umotanog u povoje. Ispred njih se pojavljuju tri mudraca s istoka, koji nose kratku tuniku, bez ogrtača, kape i krune. Proći će dva stoljeća, sve do 320. godine, kada je 25. decembar službeno prihvaćen kao službeni datum Kristovog rođenja, točno na dan kada su Rimljani slavili blagdan Sol Invictus u spomen na zimski solsticij.

Jasllice su jedan od vanjskih obilježja Božića, najradosnijeg kršćanskog blagdana i stoljećima su jedna od najvažnijih božićnih tradicija u mnogim dijelovima svijeta. One simboliziraju prave jaslce u koje je bilo položeno dijete Isus nakon rođenja u betlehemske štali. Njihova se slika stoljećima koristila da bi se ispričala priča o Božiću. Nekada su se jasllice radile od gline, drveta, a nalazile su se samo u crkvama. Danas su našle mjesto ispod gotovo svakog božićnog drvca, jer su iz crkve jasllice prešle u kuće i stanove. U jasllicama su likovi Isusa, Marije, Josipa, pastira, trojice mudraca i njihove pratnje, zatim vola, magarca, te ovaca i deva. Svaki lik u jasllicama ima svoje značenje.

smatrao krajnje vulgarnima) malo po malo uključivalo se sve više i više likova, od kojih su neki ponekad čak bili i neumjesni.

Godine 1233. Franjo Asiški stigao je, zajedno sa svojim bratom Leonom, u grad Greccio, u talijanskoj regiji Lazio. Kako bi pokušao evangelizirati stanovništvo regije, uglavnom nepismeno, Franjo je od pape Honorija III. zatražio odobrenje za izradu prvih jasllica u špilji vrlo blizu mjesnog pustinjaka. Uz pomoć Giovannija Velite, feudalca, koji mu je dao jasllice, slamu i životinje, budući svetac (iako neki historičari tvrde da je misu te noći zapravo služio sveti Anto Padovanski) pozvao je seljane zvonjavom crkvenog zvona. Zbog zimске

hladnoće, lik djeteta Isusa zamijenila je lutka. Legenda kaže da je u vrijeme kada je tradicija utvrdila rođenje Isusa, lutka oživjela i počela plakati. Druge legende pak govore da se lutka, umjesto da plače, nasmiješila i pružila ruke prema svecu.

Od kazališne predstave sa stvarnim osobama vrlo brzo je došlo do stvaranja figura s različitim materijalima. Za kratko vrijeme tradicija je postala popularna, a u talijanskim gradovima tokom četrnaestog i petnaestog stoljeća crkve su ukrašavane jasllicama tokom božićnih proslava.

Za prvi moderni oblik jasllica zaslužan je sveti Gaetano od Thiene, koji je 1534. godine osmislio jasllice s oslikanim drvenim

likovima koji su bili prekriveni antičkom odjećom i čija je glava bila izrađena od terakote, papir-mâchéa ili drveta. Isto tako bilo je uobičajeno da se unutar figura ubacuje žica kako bi se artikulirali udovi i tako olakšalo kretanje.

Za vrijeme baroka tradicija jasllica doprla je i do kurija, iako su vrlo brzo i najskromniji domovi htjeli imati jasllice. U svijetu su vrlo brzo postale poznate napuljske jasllice iz 18. stoljeća, koje su odražavale tadašnju okolicu Napulja, miješajući sveto i profano, te uključivale popularne likove iz grada. Sredinom devetnaestog stoljeća ovaj se običaj malo po malo proširio na sve evropske domove.

Između 432. i 440. papa Siksto III. prenio je neke od dijelova „svete kolijevke“ u Rim iz Svete Zemlje i stavio ih u malu kape-lu postavljenu za tu svrhu u crkvi Santa Maria ad Preasepe, koja je također poznata kao „Okrugla“. Tamo je papa počeo održavati predstave koji su rekreirali Kristovo rođenje. Ova će crkva s vremenom postati poznata kao bazilika i postat će jedna od najvažnijih u Vječnom gradu.

No, to će biti od 8. stoljeća kada se Isusovo rođenje i uskršnuće počinje predstavljati u tradicionalnim scenama koje su se odvijale na javnim trgovima u gradu. U te popularne kazališne predstave (što ih je jako kritizirao papa Inocent III., koji ih je

ČUDESAN ZNAK JASALA

U prosincu 2019. godine papa Franjo posjetio je Greccio, talijanski gradić u kojem je sv. Franjo Asiški davne 1223. godine postavio prvi prikaz betlehemske jaslje. Tim povodom papa se obratio svim katolicima apostolskim pismom *Admirabile signum* u kojem progovara o značenju i vrijednosti jaslje.

Papa ističe da je tim pismom želio podržati lijepu tradiciju obitelji koje u danima pred Božić postavljaju jaslje u svojim domovima. Dodao je da su jaslje simbol lijepog i zahtjevnog procesa prenošenja vjere i da predstavljaju čin evangelizacije u našim domovima, kao što su to činile i u Grecciu u vrijeme sv. Franje.

Admirabile signum papa započinje upravo povijesnom pričom o Grecciu i prvim jaslicama. Govori o oduševljenju ljudi koji su ih promatrali:

„Zašto jaslje pobuđuju takvo čuđenje i osjećaje? Prije svega, zato što očituju Božju nježnost. On, stvoritelj sve-mira, spušta se u našu malenost. Dar života, koji je svaki put iznova za nas otajstven, još nas više očarava kada vidimo da je Onaj koji je rođen od Marije izvor i podržavatelj svakoga života. U Isusu, Otac nam je dao brata koji dolazi tražiti nas kada smo zbunjeni i odlutamo; vjerni prijatelj koji nam je uvijek blizu; dao nam je svoga Sina koji nam oprašta i oslobađa nas grijeha.“

Jaslje su poziv da doživimo i dotaknemo siromaštvo koje je Božji Sin izabrao za sebe u svome Utjelovljenju. One su okružene zvjezdanim nebom prekrivenim tamom i tišinom noći – papa potiče da se prisjetimo koliko je puta noć zahvatila naš život – i u tim trenucima, Bog nas ne ostavlja same. „Ostaje s nama kako bi odgovorio na naša važna pitanja o smislu naše egzistencije – tko sam, odakle dolazim, zašto sam rođen u ovome vremenu, zašto ljubim, zašto patim, zašto ću umrijeti?“

Papa nastavlja dalje tumačeći ruševine drevnih kuća ili palača koje u nekim prikazima zamjenjuju Betlehemsku spilju i postaju boravište Svete Obitelji. Ruševine nas podsjećaju na palo čovječanstvo – u njima se nalazi Isus – novost usred starog svijeta.

Planine, potoci, ovce i pastiri znak su da je radost Kristova rođenja radost za svakoga. Anđeli i zvijezda repatica pozivaju i nas da krenemo prema jaslicama pokloniti se Gospodinu.

„Siromašni i jednostavni u jaslicama podsjećaju da je Bog postao čovjekom radi onih koji osjećaju najveću potrebu za njegovom ljubavlju i traže njegovu blizinu.“ –

piše papa Franjo.

„Često djeca – ali i odrasli! – vole dodavati u jaslje figurice koje naizgled nemaju nikakve veze s evanđeoskim izvješćima. Ipak, tom maštovitošću želi se izraziti da u tom novom svijetu koji je Isus uveo ima mjesta za sve što je doista ljudsko i za sva stvorenja. Od pastira do kovača, od pekara do glazbenika, od žena koje nose vrčeve vode do djece koja se igraju... sve to predstavlja svakodnevnu svetost, radost obavljanja na izvanredan način običnih, svakodnevnih stvari, kada Isus svoj božanski život dijeli s nama.“

Papa opisuje i prizor Svete Obitelji, Marije koja nam je dala primjer za ono na što će nas kasnije u Kani Galilejskoj pozvati: „Što god vam

kaže – učinite.“ (Iv 2,5) i Josipa koji ima iznimno važnu ulogu u životu Isusa i Marije – on je čuvar koji neumorno štiti svoju obitelj.

„Srce jaslje počinje kucati kada na Božić u jaslje stavimo kipić Djeteta Isusa. Bog se predstavlja tako, u djetetu, da bismo ga mogli primiti u svoje naručje. U slabosti i krhkosti skriva svoju moć koja sve stvara i preobražava. Čini se nemogućim, ali je tako: u Isusu Bog je bio dijete i kao takav želio je otkriti veličinu svoje ljubavi koja se očituje u osmijehu i pruženim rukama prema svima.“

Prije nego što opiše simboliku darova triju mudraca – zlato časti Isusovo kraljevsko dostojanstvo, tamjan božanstvo, a smirna sveto

Foto: Archiv/ICMM

Zanimljivosti o betlehemskej štalici

- Relikvije betlehemske jaslje čuvaju se u bazilici Santa Maria Maggiore u Rimu u podzemnoj kapelici u obliku betlehemske špilje.
- Prve jaslje s figuricama, postavljene su u samostanu Fussen u Bavarskoj, 1252. godine.
- Najveće jaslje na svijetu postavljene su 2012. godine u Bogoti, glavnom gradu Kolumbije. Prostirale su se na više od 17 000 četvornih metara, a sadržavale su 339 figura u ljudskoj veličini i stotinjak glumaca.
- Sicilijanski kralj Karlo III. sakupljao je jaslje, koje su bile sve sadržajnije i raskošnije. Uskoro su i drugi imali kolekcije jaslje. Među poznatijim jaslicama u Europi su provansalski santoni („mali sveci“), krakovske i napuljske jaslje.
- Najstarije hrvatske jaslje čuvaju se na otčiču Košljunu kraj Krka, rad su nepoznatog majstora.
- U Kolumbiji su figurice koje predstavljaju Mariju i Josipa odjevene u narodne nošnje.
- U Bijeloj kući u božićno vrijeme izložene su talijanske jaslje iz 18. stoljeća.
- U nekim državama svijeta, glumci i izvođači kostimirani u Mariju, Josipa i Isusa putuju od grada do grada i na ulicama predstavljaju žive jaslje te traže prenočište kod ljudi po kućama.
- Papa Ivan Pavao II. započeo je 1982. godine, tradiciju postavljanja jaslje u Vatikanu na Trgu sv. Petra ispred božićnog drvca.
- U doba Francuske Revolucije klasične jaslje su bile zabranjene u Francuskoj pa su se pojavile jaslje s figurama svjetovnog karaktera: obrtnika, slijepaca..., jer su figure Isusa i biblijskih osoba bile nepoćudne.
- U nekim jaslicama nalaze se likovi Sveta tri kralja, a ponegdje se oni pojavljuju tek neposredno prije blagdana Bogojavljenja (6. siječnja).
- U Meksiku postoji tradicija postavljanja jaslje u domovima 16. prosinca, kada počinje devetodnevna svečanost sjećanja na zaruke Marije i Josipa.
- Žive jaslje su u crkvama zabranjene u 15. stoljeću, zbog zloupotreba.
- Njemački imigranti donijeli su i popularizirali ideju živih jaslje u Ameriku. Postavljaju se i u školama i djeca aktivno sudjeluju.
- Od 1968. godine, rimski pape imaju ceremoniju blagoslova figurica Djeteta Isusa i kolijevki u posljednju nedjelju prije Božića. U ceremoniji sudjeluju školska djeca. Godine 1978., sudjelovalo je oko 50 000 djece.
- Stanovnici Napulja jaslje postavljaju već 8. prosinca, ali je figura Isusa u jaslicama tek od Božića.
- Na portalu trogirskoga katedrale sv. Lovre, nalazi se reljef Isusova rođenja, koji podsjeća na jaslje, rad majstora Radovana.

čovještvo koje će upoznati smrt i ukop – papa Franjo primjećuje:

„Način na koji Bog djeluje ostavlja nas zapanjene, jer se čini nemogućim da će se On lišiti svoje slave kako bi postao čovjekom poput nas. Kakvog li iznenađenja vidjeti Boga koji radi što i mi – spava, hrani se majčinim mlijekom, plače i igra se kao i sva druga djeca! Kao i uvijek Bog nas zbunjuje, nepredvidiv je, neprestano izvan naših shema. Dakle, jaslje, dok nam prikazuju Boga onakvim kakav je ušao u svijet, potiču nas da razmišljamo o našem životu koji je uronjen u Božji život; pozivaju nas da postanemo njegovi učenici ukoliko želimo postići konačni smisao života.“

Priredila: Lea Potočar

Potpuni oprost u svim franjevačkim crkvama

Prve jasllice uprizorene su 1223 g. Ove godine navršava se osamstota godina od prvog uprizorenja jasllica. U želji da se obilježi ova obljetnica Konferencija franjevačke obitelji uputila je molbu sv. Ocu da se u svim crkvama koje su povjerene franjevačkoj pastoralnoj brizi od svetkovine Bezgrješnog začeca Blažene Djevice Marije 8. prosinca 2023. do blagdana Prikazanja Gospodinovog 2. veljače 2024., svim vjernicima omogući dobivanje potpunog oprosta pod uobičajenim uvjetima. Apostolska pokorničarna prihvatila je molbu kojoj je cilj „promicanje duhovne obnove vjernika i rasta milosti“ kako se navodi u istoj.

Oni koji su bolesni ili ne mogu fizički sudjelovati mogu jednako primiti plod oprost prinosi svoje patnje Gospodinu ili vršeci neku odobrenu pobožnost, također stoji u dopisu koji potpisuju Generalni ministri i Predsjednik Konferencije franjevačke obitelji.

Gledam u Tebe, betlehemske Djetesce

Gledam u Tebe, betlehemske Djetesce, i promatram kako već sada, tako malen i plačljiv, poučavaš o vrijednosti života. Misao mi bježi od radosti Tvoga rođenja na bol nasljedovanja Tvoga primjera. Možda po prvi puta tako razmišljam... Gledam jaslce kao cijeli Tvoj i svoj život. Život na koji me ponovno pozivaš. Iznenadeno bježim od takvih misli koje otkrivaju upakirani smisao patnje. Gledam u Tebe, betlehemske Djetesce i promatram tamu štalice i hladnoću noći. Zar nema tu kao u bajkama onih koji ljube i čine dobro te priča dobije savršeni svršetak? Očito da Ti, maleni Kralju, ne podliježeš tim pričama, nego ih sa svakim od nas posebno pričaš. Vjerojatno zato, gledam u Tvoje rođenje i razdire me bol zbog bijega od moje nespremnosti da se preporodim u sebi. Kako biti ponizan prema Tebi i Tvojim volji... U tami grijeha koji mi prekriva oči da ne vidim svjetlo zvijezda i ruke onih koji me dižu i vode k Tebi... U hladnoći odnosa koji nikako da osvanu jutrom i radošću novog rođenja zbog prijedene prepreke... U pričama da život treba uništiti, a Ti si već pokazao da je povratak moguć – samo drugim putem... U tjeskobi ljudskog neznanja jer gledam iza sedam gora, a Ti nudiš sve u pogledu prema Tvome prebivalištu. Gledam u Tebe, betlehemske Djetesce i promatram kako je sveta noć Tvoga ljudskog rađanja i moga nebeskog preporođanja.

s. Monika Ćorić

Foto: Arhiv ICMM

„Dijete nam se rodilo, sin nam je darovan“ Iz 9,5

U ove predbožićne blagdane i svagdane češće nego inače sam imala priliku vidjeti na licima odraslih radost sličnu onoj radosti djeteta kad dobije pa i najmanji dar te njome uvijek iznova obraduje i darivatelja. Dijete je simbol Božića. I ono ustvari jest uvijek radosni dolazak Boga među nas, koji je postao dijete, došao k nama u djetetu, u noći, u siromaštvu, ponizan i malen te koji dolazi uvijek s novom radošću. Liturgija božićne noći u prvom čitanju donosi tekst iz knjige proroka Izaije u kojem se kaže: „...dijete nam se rodilo, sin nam je darovan...“ U psalmu se pripjevaju upravo one riječi kojima se anđeo obratio pastirima navješćujući im veliku radost za sav narod: „Danas se rodio Spasitelj – Krist Gospodin. (Lk 2,11).

Rođenje djeteta je najveća životna radost. Doista, što u našim ljudskim životima ima ljepšega i divnijega od ulaska djece u njih, od njihove prisutnosti, bezazlenosti, dobrote i svega onoga što nama odraslima nerijetko nedostaje da bismo bili sretni kao i onoga što ga u naše živote donosi radost novorođenoga ljudskog bića. Upravo taj događaj mijenja puno, u obitelji ili društvu općenito, mijenja sve, pokreće neočekivane energije i usmjerava život novim tračnicama na kojima ništa više nije teško.

Bog je došao na zemlju kao maleno, krhko i bespomoćno dijete, potpuno predano svima nama da ga, kao takva, primimo u svoje živote, u svoje obitelji i u svoje domove. Posluživši se takvim načinom ulaska u ovaj naš svijet, Gospodin je htio staviti dostojanstvo i važnost djeteta u središte naše pozornosti. Zato je upravo svetkovina Rođenja Gospodnjega posebna prigoda da u svoja srca i u svoje misli unesemo lik djeteta i da u svom srcu sačuvamo onu iskonsku ljubav djeteta prema drugim ljudima, ono povjerenje djeteta s kojim prilazi drugima, onu dobrotu koja rastapa svako ledeno srce. Bog je došao na svijet kao što na svijet dolazi dijete, slabo i krhko,

kako bi mi mogli prihvatiti s nježnošću svoje slabosti i otkriti važnu stvar: Božja ljubav prema nama ne ovisi o nama nego je besplatna, čista milost, kao što slušamo ove svete noći u Pavlovoj poslanici Titu: “pojavila se milost Božja” (Tit 2,11).

Dijete položeno u jaslce” je znak (usp. Lk 2,12), koji usmjerava naš život. Djetesce nam se rodilo, da bi nam pokazalo put kojim nam je ići: ostati maleni i ponizni; osjećati se voljenim i voljeti druge; prihvaćati život kao dar i radovati se s onima koji su radosni a brisati suze onima koji pate te ne zaboraviti da trebamo druge i da drugi trebaju nas.

Svima Vama želim da se ovoga Božića susretnete s novorođenim Djetetom Isusom Kristom čiji rođendan radosno slavimo!

s. Vinka Bešlić

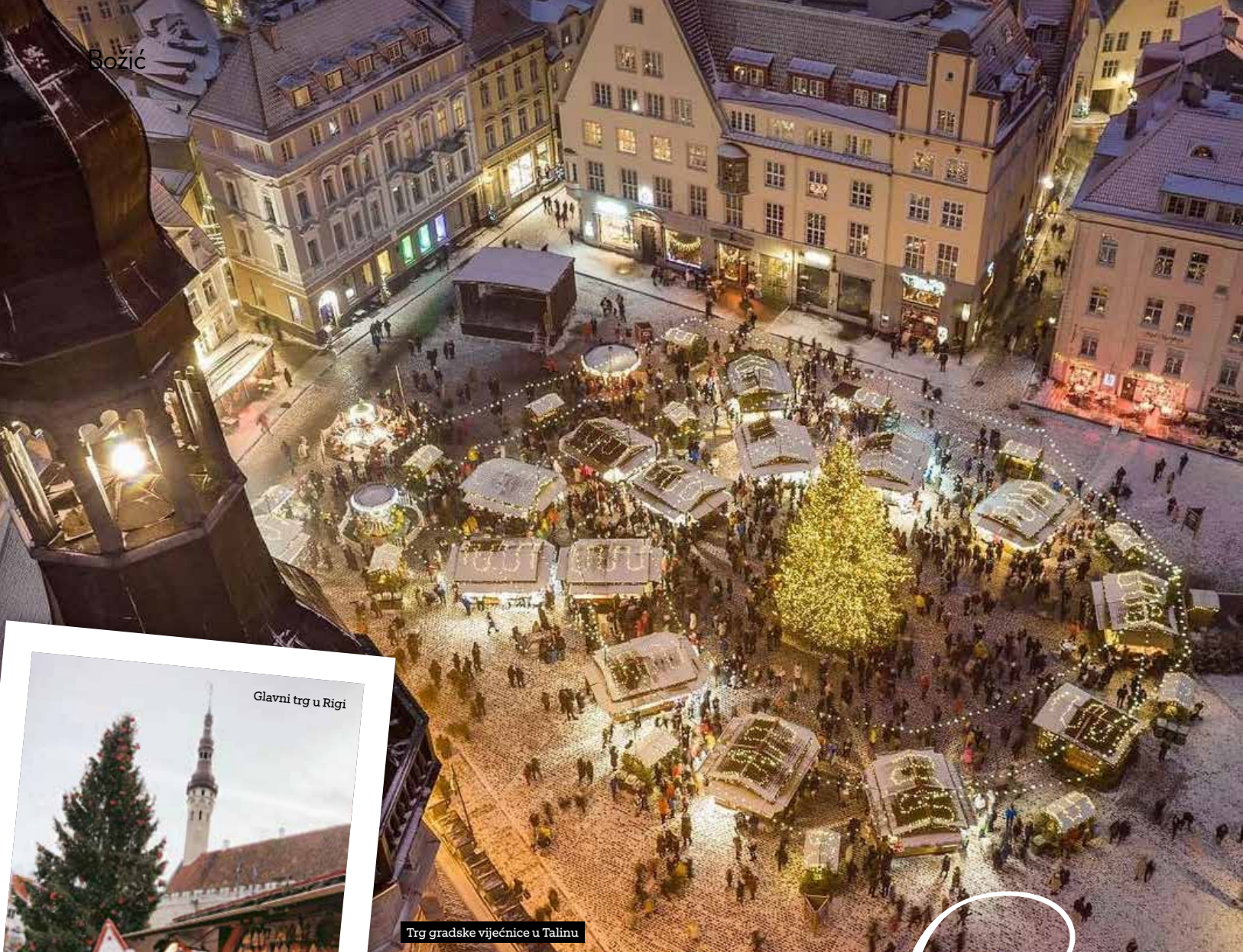
Foto: Arhiv ICMM

Pjesma Isusovu volu

Gorda tvoja i obasjana glava
sad vječno u svetoj slami spava
Iz sna maglenoga katkada te prene
davnih anđela pjev i lijet.
Osluhneš i otvaraš začarene zjene.
Pred štalicom ugledaš strani svijet.
I slatko ti se opet spava.
Stazicu svoju sanjaš i cvjetni glog.
Kraj uha tvoga nježno se stišava
lišće i nečija ruka...
Svježinu ti cvijećem ovjenčava rog.

Nikola Šop

Glavni trg u Rigi

Trg gradske vijećnice u Talinu

Božićno drveće

Božićno drveće u mnogima budi toplinu oko srca i jedno je od prepoznatljivijih simbola blagdanskih slavlja. Kićenje jelke uobičajen je u mnogim narodima, no znate li gdje je postavljeno prvo božićno drveće javnom prostoru?

Ovisno u kojoj europskoj zemlji se nalazite, dobit ćete vjerojatno drugačiji odgovor. Naime, uvijek u ovo doba godine dva se baltička grada "posvađaju" oko iste teme je li prvo javno drveće postavljeno u Rigi ili pak u Talinu, no ono što je sigurno jest to da tradicija kićenja javnog božićnog drvca potječe svakako iz Europe. Prije 11 godina na glavnom trgu u

Rigi ugrađena memorijalna pločica u kaminu na kojoj na osam jezika piše kako je baš na tom mjestu srednjovjekovno bratsko društvo, koje je u svoje okrilje primalo neoženjene trgovce, postavilo prvo božićno drveće 1510. godine.

Estonija pak, njezina susjedna država na sjeveru, gorljivo je osporila tu informaciju i tvrdi da ta čast pripada njenom glavnom gradu Talinu (tada nazvanom Reval). Tamo je 1441. godine, dakle 69 godina prije datuma Latvije prvo božićno drveće na svijetu postavilo njihovo gradsko Bratstvo crnih glava na svom srednjovjekovnom Trgu gradske vijećnice.

Nijedna država nije odustala od svog stajališta, tako da se prijepor nastavlja i

danas pa tako obje zemlje uživaju u božićnoj promociji koju je prijateljski sukob donio njihovim zemljama.

Neki izvještaji pokazuju, dok je drvo u Tallinnu bilo pravo drvo (vjerojatno smreka), drvo iz Rige je možda bila božićna drvena piramida ukrašena papirnatim oblicima, cvijećem, voćem i igračkama.

Trg gradske vijećnice u Tallinnu mjesto je jednog od najpopularnijih europskih božićnih sajmova na otvorenom, a u sredini adventa se uzdiže jako osvijetljeno božićno drveće, u čast tradicije započete 1441.

Isto tako u Rigi, okićeno drveće se i danas nalazi na popločanom Trgu Gradske vijećnice na istom mjestu kao 1510. godine.

mary's
meals

a simple solution
to world hunger

Podijelite svoju ljubav ovog Adventa i promijenite budućnost djece u najsiromašnijim zajednicama svijeta.

Dok se sa svojim prijateljima i obitelji okupljamo tijekom adventa kako bismo proslavili rođenje našeg Spasitelja Isusa, odvojite malo vremena i sjetite se milijuna djece diljem svijeta koji propuštaju obrazovanje zbog siromaštva i gladi. Vaše molitve i djela ljubavi i dobrote mogu rasvijetliti tamu u kojoj se nalaze gladna djeca u nekima od najsiromašnijih i najnesigurnijih zajednica u svijetu.

Postoji mnoštvo načina na koje se možete uključiti .

Evo nekoliko prijedloga:

Sjetite se rada Marijinih obroka u vašim molitvama.

Oslanjamo se na molitve u radu Marijinih obroka. Molimo vas da se sjetite Marijinih obroka u vašoj osobnoj molitvi ili kada molite u grupi. Slobodno možete moliti i molitvu za Marijine obroke.

Oče naš

Kruh naš svagdanji daj nam danas i oprosti nam za svaki trenutak kada smo za sebe uzeli više od našeg dijela kruha koji pripada svima.

Pomozi nam nasiti umiruće od gladi dobrim stvarima, a ne samo mrvicama s našeg stola. Nauči nas kako dijeliti ono što nam je darovano i nije namijenjeno samo za nas. Zaodjeni nas svojom ljubavlju kako bismo znali dovršiti svako dobro djelo za koje si nas Ti stvorio.

Ispuni naša srca svojim milosrdem i brigom za svako izgledno dijete i upotrijebi naša mala djela ljubavi tako da nijedno dijete više ne gladuje.

Amen

Posjetite stranicu www.marysmealsmedjugorje.org kako bi saznali više o radu Marijinih obroka.

za sve
valute

INO update:
SWIFT: UNCRBA22
IBAN: BA 39 338 1207700022778
CORE BROJ: 35000128
Update u BiH:
Unicredit Bank: 3381207700022778

Fra Zvonimir Pavičić blagoslovio kruhove koje su međugorske trećarice ispekale za pučku kuhinju

U petak 17. studenoga, Crkva je proslavila blagdan svete Elizabete Ugarske, jedne od zaštitnica Trećeg franjevačkog reda. Toga dana večernju svetu misu u 18 sati u crkvi sv. Jakova u Međugorju predslavio je međugorski župnik fra Zvonimir Pavičić. Pod večernjom svetom misom fra Zvonimir Pavičić je i blagoslovio kruhove koje su ispekale članice Franjevačkog svjetovnog reda Međugorje, a koji su sljedećega dana bili podijeljeni potrebitima u pučkoj kuhinji. U prigodnoj propovijedi fra Zvonimir Pavičić se osvrnuo na život i djelo sv. Elizabete Ugarske kazavši kako je bila jedna vrsna žena, pobožna žena, žena koja nije marila samo za sebe i svoju obitelj, nego je imala sućutno srce prema onima koji su u potrebi, a naročito prema siromašnima i bolesnima.

„Zato su članovi Franjevačkog svjetovnog reda iz Međugorja odlučili na današnji dan ispeći kruhove – po uzoru na svoju zaštitnicu – i podijeliti ih siromasima koji se hrane u pučkoj kuhinji. Stoga ćemo nakon Službe riječi mi te kruhove blagosloviti, a po njima blagosloviti sve one koji brinu za potrebite i sve one koji će blagovati od ovih kruhova; da pored slasti koju kruh kao hrana daje, osjete i slast koju donosi Bog. Neka zagovor sv. Elizabete bude nad svim Svjetovnim franjevcima i neka ih potiče da iz ljubavi prema Bogu čine velika djela za čovjeka u potrebi. Neka i svima nama sv. Elizabeta od Gospodina izmoli sućutno srce, srce puno ljubavi za Boga i čovjeka“, kazao je fra Zvonimir Pavičić u svojoj propovijedi nakon koje je i uslijedio sam obred blagoslova kruhova koje su za najsiromašnije pripremile međugorske trećarice.

Župljani Međugorja zapalili svijeće i molili za Vukovar, Škabrnju i sve žrtve Domovinskog rata

U subotu 18. studenoga, župljani Međugorja okupili su se u 19 sati u Vukovarskoj ulici u Bijakovcima gdje su zapalili svijeće, te se pomolili za preminule branitelje i civile Vukovara i Škabrnje, kao i za sve žrtve Domovinskog rata. Brojni župljani, a posebice mladi iz Frame Međugorje, svojom iskrenom molitvom iz srca, te brojnim upaljenim svijećama željelo je na taj način iskazati jednu veliku zahvalu svima onima koji su svoje živote položili na oltar Domovine. Molitvu je predmolio fra Marin Mikulić, duhovni asistent Frame Međugorje, kazavši nam kako su se župljani Međugorja večeras okupili u znaku svijeća i iskrenih molitvi, želeći se tako prisjetiti svih nevinih žrtava i iskazati im počast.

„Znamo da je kroz čitav Domovinski rat bilo brojnih žrtava, kako u Hrvatskoj tako i u Bosni i Hercegovini i mnogi su nevini ginuli, a pogotovo mladi ljudi, djeca, ali i starci, tako da nitko tu nije bio pošteđen. Rat je nažalost takav, vidimo što se sve u svijetu događa, uvijek su žrtve obični ljudi, ljudi koji svaki dan žive, rade, nažalost takvi su ljudi najveće žrtve. To vidimo nažalost i u Vukovaru gdje su mnogi civili nastradali, tu smo vidjeli da nema

onoga poštovanja, mržnja sve više i više zahvaća ljude. Moramo se truditi i moliti za mir da se više nikada ne ponovi ono što se dogodilo u Vukovaru i Škabrnji. Nadamo se uz Božju pomoć i upućene molitve da će Gospodin pogledati na ove žrtve svih onih koji su dali svoje živote i da ćemo moći u budućem vremenu živjeti u miru i ljubavi, te da ova njihova žrtva bude onaj tvrdi temelj koji će držati sve nas ovdje“, kazao je fra Marin Mikulić dodavši kako nas Gospa u Međugorju godinama poziva na mir i da je mir zaista potreban.

„Mnoge njene poruke upućene su za mir, za mir u cijelome svijetu. Važno je da se odazovemo tome miru kako ne bi više gledali ove scene koje smo gledali u Domovinskom ratu, ali i ove koje gledamo, nažalost, u Ukrajini, Izraelu, Palestini i svugdje gdje se nažalost vode ti ratovi. Zato moramo ozbiljno shvatiti Gospine poruke za mir, da počnemo moliti da zaista zavlada mir u ovome svijetu“, kazao je fra Marin Mikulić.

Neka im iskrena molitva iz srca međugorskih župljana i upaljene svijeće budu vječna zahvala. Počivali u miru Božjem!

'U križ zagledan' fra Luke Ćorića, duhovna pjesma godine Radiopostaje Mir Međugorje

Fra Luka Ćorić, svećenik Hercegovačke franjevačke provincije dobitnik je godišnje nagrade za duhovnu pjesmu godine Radiopostaje Mir Međugorje za skladbu 'U križ zagledan'. Fra Luka je skladao glazbu, dok je stihove napisao jedan drugi hercegovački franjevac fra Dragan Bolčić.

Budući da je fra Luka na službi u Chicagu, nagrada će mu biti uručena naknadno, a iz SAD-a se obratio porukom u kojoj je pozdravio sve slušatelje Radiopostaje Mir Međugorje i čestitao ovaj 26. rođendan.

„Neka Bog blagoslovi sve vaše daljnje napore koje ulažete u kvalitetu programa koji je prepoznatljiv kako Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj, tako i diljem svijeta“,

kazao je fra Luka koji se osvrnuo i na svoju nagrađenu pjesmu "U križ zagledan".

„Iako je objavljena kao posljednja pjesma, ona je u stvari nastala 2016. godine i prvotno nije zamišljena da bude kao pjesma, jer radilo se više o osobnom iskustvu koje je kasnije pretočeno u stihove, dakle iza nje se krije osobna priča.

Za tekst pjesme je zaslužen naš fra Dragan Bolčić, inače poznat po svojim dubokim promišljanjima i tekstovima i poeziji, a prijateljski bratski odnos nas dvojice je kasnije urodio plodom jedne takve suradnje i pored pjesme 'U križ zagledan' fra Dragan je također i autor stihova pjesama 'Tvoj' i 'Pod okriljem noći', kazao je fra Luka, koji je najavio i svoje buduće glazbene projekte.

„Istina, prošlo je malo dulje vremensko razdoblje od posljednje pjesme koju smo objavili. Međutim, ove tri pjesme koje su dostupne na YouTube kanalu su nastale spontano, bez namjera da se moraju objaviti u određeno vrijeme, ili kako bi smo rekli, po narudžbi. Tako, vjerujem da će pjesme ubuduće nastajati sličnim tempom, odnosno samim djelovanjem Duha Svetoga. Iskreno, od srca zahvaljujem svim slušateljima koji su glasovali za pjesmu 'U križ zagledan' i zaista mi je drago da Bog i na takav način djeluje na srca slušatelja, da kroz melodiju i stihove dotiče srca ljudi“, rekao je fra Luka Ćorić, a pjesmu možete poslušati i spot pogledati na njegovom YouTube kanalu.

Međugorski župni zbor 'Kraljica Mira' proslavio nebesku zaštitnicu svetu Ceciliju

U srijedu 22. studenoga, na spomendan svete Cecilije, zaštitnice glazbe i glazbenika, a posebno onih koji svojim glazbenim umijećem pridonose ljepoti svete mise i drugih liturgijskih slavlja kroz godinu, pod večernjom svetom misom u 18 sati u crkvi svetoga Jakova u Međugorju župni zbor 'Kraljica Mira' proslavio je svoju nebesku zaštitnicu – svetu Ceciliju. Sveta misa slavila se na nakanu za pokojne članove zbora, a predslavio ju je fra Augustin Čordaš, župni vikar Župe uznesenja Blažene Djevice Marije na Širokom Brijegu,

a s njim je u koncelebraciji bilo još nekoliko svećenika.

Međugorski župni zbor 'Kraljica Mira' osnovan je 1990. godine dolskom orguljašice s. Ankice Džajić u međugorsku župu, a od tada pa sve do danas zbor uveličava liturgijska slavlja te sve važnije događaje u župi. Zbor ima oko 35 pjevača, njime od 2010. godine ravna s. Irena Azinović, a u međuvremenu sa zborom su radile još s. Marina Ivanković i s. Slavica Kožul. Zbor 'Kraljica Mira' je imao i veći broj zapaženih nastupa izvan župe.

Na groblju Srebrenica u Miletini proslavljen blagdan sv. Kate

U subotu 25. studenoga, Crkva je proslavila blagdan sv. Katarine Aleksandrijske, djevice i mučenice, te zaštitnice teologa, filozofa, učitelja, branitelja vjere, studenata.... Posebno svečano toga dana bilo je na groblju Srebrenica u Miletini, filijalnoj crkvi župe Međugorje gdje se slavila sveta misa s početkom u 14 sati. Svetu misu u kapelici groblja slavio je međugorski župni vikar fra Antonio Primorac koji je u svojoj propovijedi govorio o životu i djelu sv. Katarine Aleksandrijske. Nakon svete mise, prigodno druženje i čašćenje župljana uz prigodni domjenak i čašicu razgovora nastavljeno je ispred groblja Srebrenica.

Proslavljena 26. obljetnica djelovanja Radiopostaje Mir Međugorje

Foto: Arhiv ICMM

BOŽJU VOLJU STAVITE NA PRVO MJESTO

RADIOPOSTAJA
mir
MEĐUGORJE

U subotu 25. studenog večernjim molitvenim programom u crkvi sv. Jakova započelo je obilježavanje 26. obljetnice djelovanja Radiopostaje Mir Međugorje. Svetu misu za sve preminule djelatnike i podupiratelje Radiopostaje Mir Međugorje predslavio je fra Danko Perutina, predsjednik uprave Informativnog centra Mir Međugorje uz koncelebraciju prvog ravnatelja Radiopostaje Mir fra Miljenka Miće Stojića i još devet svećenika. U svojoj propovijedi govorio je o savjesti, ljubavi, današnjim krizama, nedostatku vjere...

„Ako odaberemo Boga svaki dan, mi postajemo voljeniji, a onaj koji je voljeniji svaki dan on postaje i sretniji. Ljubav nas, da tako kažemo, gura, traži da idemo dalje... Iako postoje stalne prepreke i sumnje koje otežavaju izbor. I čovjek veći koliko su pozitivniji i ljepši njegovi izbori, jer svaki dan moramo se odlučiti za ovo ili za ono i što se budemo odlučivali više za dobro, svaki dan postajemo bolji. I naša zadaća je učiniti svaki dan jedno dobro više,

a jedan grijeh manje jer ljubav nas pokreće naprijed”, kazao je fra Danko naglašavajući kako je „preko 50 milijuna hodočasnika prošlo kroz Međugorje, jer su riječi koje Gospa govori rečene s ljubavlju”.

Fra Danko je rekao kako nas Gospa u Međugorju poziva na obraćenje, na mir, na post, na molitvu, na klanjanje Isusu, na svetu misu svake nedjelje te dodao kako su

plodovi Međugorja veliki.

„Cijeli svijet se hrani međugorskim plodovima. Preko 640 duhovnih zvanja je ovdje poniklo koji su dali svjedočanstva. Preko milijun misa je rečeno, preko pedeset milijuna hodočasnika je prošlo kroz Međugorje... I dolazi i dalje tražeći Onoga za koga Gospa kaže što vam On rekne, što vam moj sin rekne to učinite. Večeras na ovoj svetoj misi, dok molimo za pokojne djelatnike našeg radija, dok molimo i za naše pokojne podupiratelje, zamolit ćemo Gospodina da nam dadne snagu, da možemo i dalje širiti Božju i Gospinu riječ i da nam otvori oči i srca i duše kako bi mogli prepoznati svakog trenutka našeg života što je Božja volja. Božju volju stavite na prvo mjesto, jer kad je Bog na prvom mjestu, onda je sve na svom mjestu. Gospodine, mi želimo biti tvoji, ponovno nas opečati darom svoje ljubavi, Duhom Svetim, da budemo oni koji će gorjeti, a ne dimiti”, kazao je između ostaloga fra Danko Perutina.

Proslava 26. rođendana Radiopostaje Mir Međugorje nastavljena je koncertom duhovne glazbe koji je

u Studiju 3 održala Vanessa Mioč s početkom u 20:15 sati.

„Jako mi znači Međugorje, jako mi znače Bog, ljudi i glazba i kombinacija te četiri stvari je idealna i srce mi je veliko kao kuća u ovom trenutku”, rekla je Vanessa Mioč, koja je svoj koncert otvorila pjesmom 'Vjerujem'. S ovom pjesmom prije dvije godine osvojila je prvo mjestu

na Festivalu duhovne glazbe u Poljskoj.

„Mi sami nekad ne možemo povjerovati koliko velike planove Bog ima za nas. Tako je i meni bilo u Poljskoj kada sam vidjela sve te izvođače u Poljskoj, a onda sam se sjetila svoje pjesme 'Vjerujem, pomoz mi mojoj nevjeri'. Treba nam više vjere u Gospodina. Svakim danom to

iznova proživljavam i ova pjesma ne može mi dosaditi”, kazala je Vanessa Mioč u stanci između pjesama kolegici Vedrani Vidović, koja je i vodila ovaj koncert. Govorila je o svom životu, svojim pjesmama, nastupima na festivalima...

„Otvori oči moga srca", 'Gospode, trebam Te', 'Šutnja', 'Bog si vjeran'... redali su se na koncertu hitovi Vanesse Mioč, a u pjesmi "Bog si vjeran" pridružio joj se i gost na slavljeničkom koncertu fra Marin Karačić. Ovu pjesmu i napisao je fra Marin Karačić, a on i Vanessa snimili su je upravo u Studiju 3 Radiopostaje Mir Međugorje.

„Pjesma je jednostavna i posebna mi je bila, ali nikad mi nije problem darovati pjesmu drugom izvođaču. Nije mi bitno da je pjevam ja, nego mi je bitno da dođe ljudi, ali baš tu pjesmu htio sam zadržati za sebe. U doba pandemije bio sam s gitarom u staroj crkvi na Humcu i jednostavno je došla. Nisam se previše oko nje mučio i čuvao sam je za sebe, druge sam u međuvremenu podijelio, a kroz druženje, razgovor i prijateljstvo s Vanessom, kroz bit pjesme... Čuo sam je u duetu i to je bila Vanessa. Kao što pjesme dolaze po nadahnuću, po Duhu Svetom tako je i taj duet došao po Duhu Svetom”, kazao je fra Marin Karačić, a Vanessa je rekla kako joj je ovaj duet bila ogromna čast i da je bila jako sretna zbog tog dueta. Komentirali su i cilj duhovne glazbe, rast duhovne scene, koncertima duhovne glazbe, planovima za budućnost, novom albumu...

Cijeli razgovor, kao i rođendanski koncert možete pogledati na YouTube kanalu Radiopostaje Mir Međugorje.

Humanitarna prodaja adventskih vijenaca Frame Međugorje

U nedjelju 26. studenoga, kada Crkva slavi svetkovinu Krista Kralja, članovi Frame Međugorje organizirali su humanitarnu akciju u kojoj su prodavali adventske vijence koje su sami izrađivali tijekom proteklih nekoliko tjedana. Humanitarna prodaja održavala se kod novih ispovjedaonica pokraj župne crkve sv. Jakova nakon svetih misa, a odaziv župljana i hodočasnika bio je jako velik. Nekoliko riječi s nama je podijelio fra Marin Mikulić, duhovni asistent Frame Međugorje.

„Kao i svake godine naši se framaši kroz 11. mjesec trude napraviti što više adventskih vijenaca i ponuditi ih našim župljanima i svim hodočasniciima koji ovdje dolaze.

Taj prihod ide za rad Frame, ali i za onaj humanitarni dio za Božić gdje se uvijek znamo odazvati raznim akcijama, pomoći potrebitima kako bi svima nekako uljepšali Božić, da svi osjete radost Božića. Današnje evanđelje nas na to poziva, vidimo kako Isus kaže „žedan bijah napojite me, gladan bijah dadoste mi jesti, gol i zaodjenuste me...“, tako da nas Isus poziva da činimo dobra djela, da pomazemo svome bližnjemu, onome koji je u potrebi. Zato je tu ova današnja humanitarna prodaja adventskih vijenaca jer time želimo veći dio prihoda dati onima koji su ugroženi, koji nemaju, darovati im da i oni osjete da je kod njih Božić, da onda oni mogu priuštiti sebi

barem ono najosnovnije. Framaši svake godine radi toga i rade ovakve akcije i sudjeluju u tome da mogu pomoći onima koji su najpotrebniji”, kazao je fra Marin Mikulić. Nekoliko riječi s nama je podijelila i Gabriela Ostojić, članica Frame Međugorje.

„Priprema je trajala nekoliko tjedana, a napravili smo otprilike 500 adventskih vijenaca, a prodajemo ih nakon svetih misa. Cijeli novčani prihod će ići u humanitarne svrhe i dijelom za potporu rada naše Frame, te se zahvaljujemo svima koji su pomogli i dali svoj humanitarni doprinos ovoj našoj akciji”, kazala je Gabriela Ostojić.

Fra Mario Knezović održao predavanje na otvorenom susretu Frame Međugorje

U petak 1. prosinca, u dvorani sv. Ivana Pavla II. u Međugorju s početkom u 19.45 sati održan je još jedan otvoreni susret Frame Međugorje. Gost međugorskih framaša bio je fra Mario Knezović, župnik župe sv. Petra i Pavla na Kočerinu. On se u svom zanimljivom predavanju dotakao brojnih tema o kojima se, kako sam kaže, malo priča u javnosti, kao što su sotonizam, crne mise, masoni, egzorcizam... Na početku večeri okupljenima se s nekoliko riječi obratio fra Marin Mikulić, duhovni asistent Frame Međugorje, a zatim su mladi framaši, kao i drugi župljani Međugorja, s velikim zanimanjem pratili ovo predavanje, a veliki pljesak na kraju večeri govori tome u prilog. Fra Mario Knezović je s nama podijelio nekoliko riječi, kazavši da unatoč ovim teškim temama, želi naglasiti da je Bog jači od svega.

„To mi je prva želja, bez obzira što smo stavili naslov sotonizam, egzorcizam, antikrist, masonstvo, mislim da je najvažnije ljudima danas posvjedočiti o sili i snazi Isusa Krista. To je prvo. Onda, razumije

se, tamo negdje prorok Hošea govori da narod njegov gine u neznanju. Mi se moramo informirati. Dakle, mi dobivamo i darove od Boga preko znanja i kada smo se krizmali dobili smo dar znanja. Zato progovaram o tome da uistinu sotona postoji. Evo nedavno se i papa Franjo osvrnuo o postojanju zla i sotone, a o tome su govorili i njegovi prethodnici. Dakle, zlo je stvarnost, ali ne i prioritet. Ne, dakle, tema da mi postanemo navjestaitelji borbe protiv sotone, nego, dapače, da navještamo ljubav Božju, a da znamo pročitati gdje zlo želi uskočiti, kao što Isus kaže, u njegov ovčinjak. Stvarnost zla je zbilja velika. Kroz predavanje sam prošao kroz to što su sveti i karizmatici govorili o postojanju zla i o navještaju dolaska antikrista. Jer priča o antikristu je zapravo priča ljudske propasti. Mnogi su navještali, kao doći će netko tko će zaposjesti prijestolje Crkve, čak ti sveti nagovještavaju od koga će on biti rođen i kako će doći na ovaj svijet, a tu je posebno istaknuta sveta Hildegarda. Kazao sam i ono što je sv. Bonaventura govorio kada možemo očekivati kraj svijeta”, kazao je fra Mario Knezović, te dodao kako su mnogi znakovi koje je pročitao zapravo smjernice po kojima možemo čitati što se događa. Na kraju susreta zajedno s mladima izmolio je obnovu krsnog zavjeta i ispovijest vjere, a mladi framaši su u znak zahvale fra Mariju uručili prigodni dar.

Molitva krunice kod Plavog križa

U subotu 2. prosinca, kao i svakoga drugoga u mjesecu, s početkom u 8:15 sati kod Plavog križa u podnožju Brda ukazanja u Bijakovcima molila se zajednička molitva krunice za mir i na Gospine nakane. Oko tridesetak vjernika, kako hodočasnika, tako i domaćih župljana, zajedno je molilo radosna, žalosna i slavna otajstva Gospine krunice. Vjernici su se i ovoga puta okupili u zajedničkoj molitvi u znak zahvalnosti za nebrojene milosti koje nam Bog na poseban način preko Kraljice Mira pruža već više od 42 godine u župi Međugorje i u svijetu, a molitva krunice se i ovoga puta molila za sve one koji još nisu upoznali ljubav Božju. Vjernici su molitvu krunice molili na hrvatskom, arapskom, korejskom, talijanskom, engleskom, litavskom, slovačkom i ukrajinskom jeziku. Po završetku molitve Gospine krunice, vjernici su izmolili i Gospine litanije, te još nekoliko marijanskih molitvi, te ovaj molitveni susret završili zajedničkom pjesmom. Sljedeća molitva krunice kod Plavog križa bit će u utorak, 2. siječnja 2024. godine s početkom u 8:15 sati.

Statistike za studeni 2023.

Broj podijeljenih sv. pričesti: 50 000
Broj svećenika koncelebrana: 1684 (56 dnevno)

Osjetili smo ljubav Majke u našim srcima

Početak mjeseca prosinca u Međugorju su se nalazili domaći hodočasnici iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine, kao i inozemni hodočasnici iz Ukrajine, Austrije, Italije, Meksika, Poljske, Sjedinjenih Američkih Država, te iz Brazila. Upravo je iz Brazila došla veća skupina hodočasnika, njih više od 160 koji su u Međugorje došli posjetivši prethodno Portugal, odnosno crkvu sv. Ante u Lisabonu. U Međugorju su se nalazili na višednevnom hodočašću, a posjetili su Brdo ukazanja i Križevac, svakodnevno su sudjelovali na večernjem molitvenom programu u župnoj crkvi sv. Jakova, pristupali su sakramentu ispovijedi, te su posjetili još nekoliko župa u blizini Međugorja. U petak, prvoga dana prosinca, slavili su i svetu misu na svome jeziku u crkvi sv. Jakova, a nakon svete mise smo im pristupili te razgovarali s nekima od njih. Kao duhovna pratnja na hodočašću, s vjernicima je došao svećenik Alexandre Pinheiro iz Rio de Janeira koji je, kako kaže, svoju odluku o svećeničkom putu donio upravo u Međugorju prije više od 20 godina.

„Ovdje sam s grupom od 160 hodočasnika iz Brazila, točnije iz Rio de Janeira, São Paula i još nekoliko gradova, na hodočašću, odnosno u posjeti Europi. Posjetili smo Lisabon, crkvu sv. Ante u Lisabonu, te smo i ovdje u posjeti Međugorju. Iz Međugorja idemo natrag u Portugal kako bi posjetili svetište Gospe Fatimske. Dakle, to je, možemo kazati, posjet europskim svetištima, poglavito Fatimi i Međugorju. Jako smo sretni što možemo biti u Međugorju, jučer smo posjetili vidjelice Ivanku i Mariju i bilo je to uistinu prekrasno iskustvo. Hodočasnici su također osjetili i radost sakramenta ispovijedi, sakramenta oprastanja. Bili smo također i na Brdu ukazanja, kojega smo jučer posjetili, a danas idemo

i na Križevac. Posjetili smo također i Mostar i zaista imamo prekrasna iskustva na ovom hodočašću”, kazao je svećenik Alexandre Pinheiro, te dodao:

„U Međugorju smo osjetili ljubav naše Majke u našim srcima, ljubav Kraljice Mira. Za mene osobno biti ovdje je velika radost jer sam svoju odluku da postanem svećenik donio upravo ovdje u Međugorju prije više od 20 godina, točnije 2002. godine. I danas se jako trudim živjeti pet malih Gospinih kamenova. Molim krunicu, postim, čitam Bibliju, mjesečno se ispovijedam i slavim svete mise. Neka naša Gospa sve nas hodočasnike vodi prema radosti, kako ovdje na zemlji, tako i u vječnom životu”, kazao nam je svećenik Alexandre Pinheiro, a nekoliko dojmova s nama je podijelio i hodočasnik Pedro Siqueira.

„Mi hodočasnici iz Brazila došli smo ovdje zbog Kraljice Mira jer u Brazilu je ovo veliko, Međugorje je jako veliko i poznato u Brazilu. Volimo način na koji nas Gospa poziva da budemo zajedno s Isusom, onih pet kamenova, duhovnost koju pratimo u našim srcima, to je uistinu veliko zadovoljstvo što možemo biti ovdje. Iako je jako udaljeno od naše zemlje, tako je lijepo biti ovdje. Hodočasnici osjećaju prisutnost Djevice Marije cijelo vrijeme, cijelo vrijeme. Ne samo na onim mjestima gdje se ukazuje vidiocima, nego na svakom mjestu u župi, a posebno ovdje u ovoj crkvi sv. Jakova. Jako smo radosni što smo u Međugorju i kući ćemo se vratiti ispunjenih srca, srca punih ljubavi, ljubavi Marijine i Isusove. Ovo je moje treće hodočašće u Međugorje, a prvo je bilo 1999. godine, davno je to bilo, ali je ovdje uistinu lijepo”, kazao je Pedro Siqueira koji će zajedno s ostalim hodočasniciima nakon Međugorja posjetiti i Gospino svetište u Fatimi.

U Međugorju započele župne kateheze kroz došašće

U vremenu došašća posebne duhovne pripreme za najradosniji kršćanski blagdan Božić, fratri iz župe Međugorje i ove godine organiziraju župne kateheze na temu došašća i Božića. Kateheze će se održavati svake srijede nakon večernjeg molitvenog programa u 19:30 sati u

dvorani sv. Ivana Pavla II. u Međugorju. Tako je u srijedu, 6. prosinca prvu katehezu održao međugorski župni vikar fra Jure Barišić koji je govorio o svetim misama zornicama, njihovom nastanku, značenju i važnosti. Župne kateheze tijekom ovoga došašća održat će se još 13. i 20. prosinca.

U Međugorju započele svete mise zornice

Prvom nedjeljom došašća 3. prosinca, zakoračili smo u posebno vrijeme, vrijeme duhovne pripreme za najradosniji kršćanski blagdan – Božić. 4. prosinca u Međugorju su započele svete mise zornice koje će se slaviti u 6 sati ujutro, svakoga dana osim nedjelje. Svete mise zornice simboliziraju budnost kršćana u vremenu pripreme za Božić, ali i budno iščekivanje konačnog Isusova dolaska na kraju vremena. Svetu misu toga dana u punoj crkvi sv. Jakova u Međugorju predslavio je međugorski župni vikar fra Jure Barišić uz koncelebraciju više svećenika, a pod svetom misom su pjevali članovi Frame Međugorje. U prigodnoj propovijedi fra Jure Barišić je kazao kako smo dan prije započeli došašće Isusovim pozivom na bdijenje za Božji dolazak u naš svakodnevni život.

Svete mise zornice, kao i ranijih godina, izravno prenosi Radiopostaja Mir Međugorje u radijskom programu, ali na svome YouTube kanalu, te facebook stranici.

Na blagdan sv. Nikole u Međugorju proslavljena sveta misa za djecu iz župe

U srijedu 6. prosinca Crkva je proslavila blagdan sv. Nikole biskupa, omiljenog dječjeg sveca i zaštitnika djece, ribara, siromaha, pomoraca... Tako je toga dana u 12 sati u crkvi sv. Jakova u Međugorju održana i sveta misa za svu djecu iz župe Međugorje. Svetu misu predslavio je međugorski župni vikar fra Ivan Hrkač, a pod svetom misom pjevao je dječji zbor župe Međugorje „Golubići mira“ pod vodstvom s. Irene Azinović. Nakon svete mise upriličeno je i dijeljenje slatkiša za svu dječicu. Fra Ivan Hrkač je u prigodnoj propovijedi djeci i roditeljima rekao da danas slavimo blagdan sv. Nikole biskupa, da se nalazimo u vremenu došašća i da boja koja simbolizira došašće je ljubičasta boja, no on je slavio svetu misu u bijelom misnom ruhu, te je postavio

pitanje djeci zašto je u bijelom?

„Ono što treba uvijek naglasiti, posebno za blagdan sv. Nikole, jest ono čime se i on sam vodio, a to je da je blaženije davati nego primati, biti zahvalan na svim darovima koje primamo od Gospodina, evo u našoj župi tolike blagodati duhovne, ali i ove materijalne, te svakako prepoznati da svatko od nas može onima koji nemaju, koji nisu u mogućnosti, nešto darovati, priuštiti. Ali ono što je najvažnije je srce, srce koje radošno dijeli, srce koje ne daje od svoga suviška, nego kao i ona udovica iz Evandjelja daje ono sve što ima. To je sigurno veliki blagoslov i to je ono što sigurno Gospodin vidi, a i kao što se i On sam dao, jer dao nam je svoga Sina kao žrtvu na križu“, rekao je fra Ivan.

Humanitarna akcija 'Marijinih ruku' i Osnovne škole Bijakovići

U vremenu došašća, kada Božić iščekujemo radosna srca, svi smo pozvani dati više sebe potrebitima i činiti djela milosrđa. Tako se i ove godine u organizaciji humanitarne udruge 'Marijine ruke' i Osnovne škole Bijakovići održala humanitarna akcija u kojoj su mali i veliki školarci pripremili prigodne paketiće, te tako darovali djecu i obitelji koje su u potrebi. Humanitarna akcija održala se u četvrtak 7. prosinca u prostorijama Osnovne škole Bijakovići u jutarnjoj i poslijepodnevnoj smjeni. Djeca su tako donijela svoje darove, a članovi humanitarne udruge 'Marijine ruke' su te darove preuzeli, te će ih prosljediti najpotrebnijima, te im tako uljepšati ovogodišnji Božić koji s nestrpljenjem čekaju. „Kao i svake godine, tako i ove, u vremenu došašća djeca iz Osnovne škole Bijakovići, zajedno sa svojim roditeljima, nastavnicima i učiteljima pripremili su veliki broj paketića za obitelji u

potrebi. Vjerujemo da ćemo s ovom humanitarnom akcijom donijeti osmijeh na lica djeci i obiteljima kojima će se prosljediti ovi darovi. Želimo ovim putem zahvaliti djeci, roditeljima i starateljima na sudje-

lovanju u humanitarnoj akciji koja polako prerasta u jednu lijepu tradiciju. Želimo svima sretan i blagoslovljen Božić“, poručili su iz Osnovne škole Bijakovići.

Kojega li velikoga dara, za majku imati Mariju Bezgrješnu

U petak 8. prosinca Crkva je proslavila svetkovinu Bezgrješnog začeca Blažene Djevice Marije. Posebno svečano bilo je u župi Međugorje gdje su se toga dana svete mise u župnoj crkvi sv. Jakova slavile u 6 sati, kada se slavila sveta misa zornica, te u 11 i 18 sati. Večernje svečano sveto misno slavlje u 18

sati u prepunoj crkvi sv. Jakova u Međugorju predslavio je međugorski župni vikar fra Antonio Primorac, uz koncelebraciju više svećenika, a svetoj misi prethodila je i molitva krunice od 17 sati koju je predmolio fra Karlo Lovrić. Fra Antonio je na početku prigodne propovijedi rekao da iako se na svetkovinu Navještenja Gospodinova i na svetkovinu Bezgrješnog začeca Blažene Djevice Marije čita isti tekst Lukina evandjelja, te dvije svetkovine se bitno razlikuju.

„Sadržaj ove prve je Isusovo začecu po Duhu Svetom od Djevice Marije, a druga svetkovina predstavlja odgovor vjere na pitanje kako i zbog čega je Marija, kako smo čuli u zbornoj molitvi, unaprijed oslobođena i od trenutka začeca pošteđena grijeha. „Zdravo, milosti puna!“ – izraz koji nas uvjerava da je Djevica Marija potpuno zahvaćena milošću i da je nije oskrvnuo niti jedan grijeh, pa ni onaj iskonski, istočni grijeh. Dogma je to koja je službeno potvrđena 8. prosinca 1854. bulom pape Pija IX. *Ineffabilis Deus*. „Zdravo, milosti puna!“ – čuli smo u evanđelju o jednom drugom začecu, začecu po Duhu Svetom. Znajući da će u svojoj slobodi postati Majkom njegovog Sina, Bog je oslobodio Mariju od svake ljage grijeha kako bi ona primila Spasitelja svijeta u svoje biće, koje je milosti puno“, kazao je fra Antonio, te svoju propovijed završio riječima:

„I mi smo ovdje okupljeni na ovom svetom mjestu, pod Majčinih okriljem, i tražimo da nas pouči moliti. Da nas pouči tražiti uvijek i u svemu volju Božju, tražiti i živjeti Krista u svom životu. Njoj s vjermom upravljamo svoju molitvu, dok molimo: Majko, Kraljice Mira, Bezgrješna Marijo, zvijezdo mora, svijetli nad nama i vodi nas na našem putu! Amen.“

22. Međunarodna duhovna obnova za bračne parove

U Međugorju svi mijenjaju svoje živote

U Međugorju je od 8. do 11. studenog upriličena 22. Međunarodna duhovna obnova za bračne parove. U duhovnoj obnovi sudjelovalo je preko 200 sudionika iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Čilea, Argentine, Kolumbije, Španjolske, Švicarske, Njemačke, SAD-a, Nizozemske, Slovačke, Češke, Italije, Latvije, Mađarske, Poljske i Ukrajine. Prvog dana duhovne obnove bračni parovi su sudjelovali na večernjem molitvenom programu u crkvi sv. Jakova u Međugorju, gdje je svetu misu, uz koncelebraciju 26 svećenika, predslavio Kurkut, direktor nakladničke kuće Salesiana kojoj je uže područje interesa odgoj i evangelizacija, a trenutno je voditelj salezijanskog oratorija u Rijeci.

Na početku svoje propovijedi don Mihovil je pozvao da „otvorimo svoje srce kako bi Gospodin mogao naći mjesta u našem životu, u našoj

nutrini, ali i u našim mislima kako bi onda dopro i do naših djela“. Osvrćući se na misna čitanja, rekao je kako moramo ljubiti, da Bog jedino to od nas traži, da budemo u ljubavi, da ljubimo, da budemo kao Bog, onaj koji uvijek na prvo mjesto u svakom trenutku stavi ljubav.

„Nema drugog zakona, nema drugog obreda. Nema nečega što ti moraš učiniti za Njega. Ne trebaš biti dobar, ne trebaš se puno moliti, ne trebaš plaćati mise, ne trebaš se puno žrtvovati. To Bog od tebe ne traži. Bog traži samo da drugima budeš ljubav, da sebe drugima daš, a to je puno više od plaćanja mise, to je puno više od naših malih žrtvica, to je puno više od naših obreda. Biti uvijek i u svakom trenutku – tamo gdje te Bog stavio – u toj obitelji, u toj zemlji, u toj zajednici, u toj bolesti, u tom ludilu od svijeta... da tu budeš ljubav, jer ljubav je ispunjenje svakog zakona, a to kaže i sveti Pavao, farizej, Židov, koji je zakone dobro poznavao“, rekao je don Mihovil Kurkut, a osvrćući se i na evanđeoski ulomak u kojem za Isusom putuje silno mnoštvo, upitao je kakvu sliku Boga nosimo u svojoj glavi i u svome srcu... Rekao je kako ići za Isusom nije 'med i mlijeko', jer "Isus ne će riješiti tvoje probleme i često ne će ispuniti želje tvoga srca".

„Naš Bog nije jukebox. Naš Bog ne rješava ono što nas tlači i muči. Naš Bog te poziva da ideš za Njim, da ideš s Njim i zato govori večeras tako teške riječi, među naj-

težim, u evanđelju, koje mogu i nas danas sablazniti: 'Dođe li tko k meni, a ne mrzi svog oca i majku, ženu i djecu, braću i sestre, pa i sam svoj život, ne može biti moj učenik!'. Isus kaže mrzi, bibličari bi rekli nije on to tako mislio, Židovi nemaju riječ mrziti. Nije bitno što je tada rekao, ono što mene zanima je što Isus, naš živi Bog danas, ovdje govori meni? Ne možeš ići za Bogom, a imati druge bogove. Ne možeš graditi svoj život, ako ti je temelj klimav, ako nije stabilan, ako ti temelj nije sam Bog“, kazao je don Mihovil Kurkut dodajući kako nam je prečesto temelj zadovoljstvo, uspjeh, osjećaj, želja za prihvaćenošću, želja za ispunjenjem, ali ne Bog.

„Prečesto imamo male bogove“, kazao je don Mihovil Kurkut i prenio Isusovu poruku koja glasi: "Ako nisi spreman uzeti svoj križ, nemoj ići za mnom!"

Napomenuo je još jednom kako nas Bog poziva da ne stavljamo sebe

na prvo mjesto ako želimo dobro svome životu, nego da nađemo vremena za drugoga.

„Dođi i nahrani nas! Dođi i povedi nas! Dođi i nauči nas da samo Tebi vjerujemo. Ne našim pogledima, mislima, osjećajima ili slabostima. Hvala Ti, Gospodine, što si tako velik. Hvala Ti, Gospodine, što si živ među nama. Hvala Ti što si nam dao svoju majku, koja je i naša majka i koja u svakom trenutku pazi na svako svoje dijete. Pomozi nam Gospodine da nikada ne posumnjamo u Tvoju ljubav i da nikada ispred Tvoje ljubavi ne stavljamo ništa“, zaključio je don Mihovil Kurkut.

Drugoga dana duhovne obnove jutarnji program započeo je u 9 sati klanjanjem Isusu u Presvetom oltarskom sakramentu koji je predvodio fra Jure Barišić, a zatim se svima okupljenima obratio, te katehezu održao mons. Aldo Cavalli, apostolski vizitator s posebnom ulogom za župu Međugorje. Nakon njega, don Mihovil Kurkut je održao predavanje do 11.20 sati, te se program nastavio klanjanjem Presvetom u tišini do 15 sati, nakon čega je održano još jedno predavanje, a drugi dan duhovne obnove završio je večernjim molitvenim programom u crkvi sv. Jakova.

Trećega dana duhovne obnove za bračne parove prvotno je bio planiran odlazak na Križevac, no zbog velikoga nevremena taj dio je otkazan, tako da se umjesto molitve križnoga puta na Križevcu održalo čašćenje Križa Gospodinova u

dvorani Ivana Pavla II. kojega je predvodio fra Jure Barišić, nakon čega je uslijedio predavanje don Mihovila Kurkuta, zatim klanjanje Presvetom u tišini, još jedno predavanje u poslijepodnevnim satima, te večernji molitveni program u župnoj crkvi.

U subotu 11. studenoga molitvom krunice na Brdu ukazanja u 7 sati koju je predmolio međugorski župni vikar fra Jure Barišić, te svetom misom u 11 sati u dvorani sv. Ivana Pavla II. koju je predslavio mons. Aldo Cavalli, apostolski vizitator s posebnom ulogom za župu Međugorje, završila je 22. Međunarodna duhovna obnova za bračne parove koja je u Međugorju trajala od srijede, 8. studenoga. Sudionici su tijekom ta četiri dana slavili svete mise, klanjali se Isusu u Presvetom oltarskom sakramentu, častili Križ Gospodinov, molili krunicu na Brdu ukazanja, te slušali vrlo snažna i poučna predavanja don Mihovila Kurkuta u dvorani sv. Ivana Pavla II.. Don Mihovil Kurkut nam je, gostujući u programu Radiopostaje Mir Međugorje, kazao da mu je ovo bilo prvo vođenje duhovne obnove za bračne parove.

„Ja jako volim osjetiti ljude i vidjeti njihovu povratnu informaciju. Jako je lijepo da nakon tih samih predavanja i trenutaka molitve često mi ljudi dođu, pozdrave, pitaju, žele razgovarati i pokušavamo se razumjeti na raznim jezicima, to je jedno jako lijepo iskustvo“, rekao je don Mihovil Kurkut osvrnuvši se na temu križa koja je bila jedna od tema predavanja trećega dana duhovne obnove.

„Petak je, za nas katolike petak je dan pokore, dan kada se okupljamo ispod križa i gledamo taj križ. Međutim, često postoji mogućnost da gledamo krive stvari na križu i zato sam pokušao u razmatranju pomoći slušateljima da shvate da križ nije samo ono što se vidi, da ima nešto više od toga. Ono što vidimo, vidimo Krista na križu. Primjerice križevi iz srednjeg vijeka prikazuju živoga Krista, oni koji su noviji prikazuju Krista koji trpi, koji je umro, a u svakom slučaju gledajući u križ gledamo u patnju, a kroz njegovu patnju gledamo i svoju patnju. Znamo da je on to učinio kao znak ljubavi za nas, ali nekako mi se čini da često i prečesto su previše patnja, žrtva, bol i smrt na prvom mjestu, a zapravo križ to je jedan prijelaz, to

je jedno iskustvo koje je nužno da bi se došlo u novu zemlju, da bi se došlo u novi život, da bi se došlo do Uskrsa. Tako da sam pokušao prikazati križ kao jedno mjesto života, kao znak ljubavi, kao mjesto gdje tvoj Bog tebi daje sve, to je znak sebedarja“, kazao je don Mihovil Kurkut koji se osvrnuo i na još jednu temu koju je bračnim parovima govorio na predavanjima.

„Jedno inzistiranje imam već neko vrijeme, a to je da mi ljudi imamo problema sa stvarnošću. Ponekad živimo u nekoj stvarnosti koja je naša psihološka stvarnost, a to je u našim željama, u našim 'kako bi trebalo biti i kako bih ja htio da bude', nikako ne prihvaćajući onu stvarnost u kojoj jesam, pa pomislim da bih bio sretan kad ne bi bilo ove žene, kad ne bi bilo ove djece, kad ne bi bilo ove države, kad ne bi bilo ovih problema, a zapravo želim reći da put tvoga posvećenja, put tvoga oslobođenja, put tvoje radosti jest kad nađeš radost u onome što jesi, tamo gdje jesi, u onome što imaš, a ne u onome što nemaš i onome što ti nedostaje. Mislim da ta logika da tražiš uvijek nešto novo da budeš sretan je logika ovoga svijeta, to je logika konzuma, ideš i kupiš, ideš i konzumiraš. U tom slučaju da bi bio sretan trebaš uvijek konzumirati i onda to nema kraja...“, kazao je don Mihovil, te dodao:

„Svaki čovjek kada dođe, on nosi sebe i ono što nosi. Na neki način nemoguće je doći ovdje i ne donijeti mentalitete, strahove, promašaje, iskustva, prošlost... Mnogi dolaze u Međugorje kao u jedno posebno mjesto, mjesto gdje se milost može dotaknuti, gdje samo po sebi Bog govori i mnogi od njih mi svjedoče da to doživljavaju u Međugorju, da osjećaju neko posebno vrijeme. Naravno da je tu potreba da se uđe malo dublje i zbog toga jer su se našli u nekim stvarima u nagovorima ili ih je nešto pogodilo od riječi Božje, baš zato imaju potrebu za produbiti i žele još znati. Čovjek uvijek ima potrebu riješiti svoj problem, a možda nije toliko svjestan da nije možda pitanje rješavanja problema, nego znati imati ispravan pogled na probleme i znati gledati to s vjerom“, kazao nam je između ostaloga don Mihovil Kurkut.

Sljedeća međunarodna duhovna obnova za bračne parove, koja će biti 23. po redu, održat će se u Međugorju od 6. do 9. studenoga 2024. godine pod temom: „Marija je uistinu izabrala bolji dio...“ (Lk 10, 42).

Svjedočanstvo sudionika

Međugorje naš stvarni dom

ZBOG MEĐUGORJA SU NAŠ BRAK I OBITELJ POSTALI SNAŽNIJI

Među brojnim bračnim parovima na duhovnoj obnovi susreli smo i bračni par Dantes – Castillo. Irene je podrijetlom iz Ekvadora, a Jose iz Dominikanske Republike. U braku su već 38 godina, imaju troje djece i jednog unuka, a žive u Miamiu u Sjedinjenim Američkim Državama. U Međugorje dolaze godinama, a

često vole naglasiti kako su im zbog Međugorja brak i obitelj postali snažniji i ujedinjeniji.

„Moje ime je Irene Dantes – Castillo, dolazim iz Južne Amerike, ali živim u Miamiu u Sjedinjenim Američkim Državama. U Međugorje dolazim od 2000. godine, dakle već 23 godine. Ovdje sam prvo dolazila s prijateljima, istraživala sam gdje je to mjesto gdje se Djevica Marija ukazuje. U Međugorje sam dolazila nekoliko puta, te sam nakon toga u svome srcu osjetila Djevicu Mariju, da je to bilo dobro i za mene i za moju obitelj. To sam rekla svome suprugu, a on je u to vrijeme bio suprotan meni, suprotan mojoj vjeri, često me je i kritizirao,

posebno zbog toga jer nije baš volio Katoličku Crkvu. Ja sam mu rekla u redu, ali pođi sa mnom i vidjeti ćeš. Kada je jednom došao u Međugorje sa mnom, bio je potpuno uzrujan, potpuno uzrujan, te kada smo došli ovdje bio je jako ljut na mene. Jednoga dana dok smo bili ovdje rekao mi je da će me čekati u obližnjem kafiću i da će piti pivo, a ja sam mu rekla u redu. Kada je on kasnije došao u crkveno dvorište, a tada je

u to vrijeme bilo klanjanje Presvetom, Djevica Marija ga je obuzela, obuzeo ga je miris ruže, bilo je to nešto predivno. Od tada se on obratio i mislim da smo od tada u Međugorju bili sedam puta i dolazimo često na ove duhovne obnove za bračne parove”, kazala je Irene, dok je Jose dodao:

„Moja priča je malo drugačija, malo iz drugačijeg gledišta. Nije baš da sam bio protiv Katoličke Crkve, ali moje mišljenje je bilo da nisam neki fanatik kao mnogi drugi ljudi. Došao sam u Međugorje protiv svoje volje, ali sam pronašao sebe, shvatio sam da sam tada na pravom mjestu, da se osjećam blagoslovljeno i dirnuto Marijinom dušom. To je promijenilo moj život i nadam se da ću moći dolaziti svake godine ovdje na duhovnu obnovu kako bih nahranio svoju dušu. Promijenio sam tada nabolje i svoj život i svoj brak. Volim biti ovdje i nadam se da ću i dalje nastavljati dolaziti. Zadnje tri godine nismo mogli dolaziti, ali smo sada opet nastavili. Zbog Međugorja naš brak je postao snažniji, a i naša obitelj također. U braku smo 38 godina, imamo troje djece i jedno unučće”, kazao je Jose, te naglasio:

„Ono što mi je posebno snažno u Međugorju je klanjanje Isusu u Presvetom oltarskom sakramentu kada se sjedinim s Crkvom, kada se sjedinim s dušom. To mi je naj snažnije ovdje jer to prije nikada nisam činio, tek ovdje u Međugorju, te u tome jako uživam”, rekao je Jose Dantes Castillo.

„Ja u Međugorju osjećam da je ovo moj stvarni dom, to je nevjerojatno za mene. Možda će mi muž prigovarati da sam fanatik, ali kada sam u SAD-u, stalno mislim na Međugorje, u mislima sam stalno s Djevicom Marijom na Brdu ukazanja i uvijek sam u molitvi s Djevicom Marijom. Mislim da nam ona pomaže i da nas liječi i to je moja vjera. Volim, volim ovo mjesto. Na ovoj duhovnoj obnovi se osjećam jako dobro”, kazala je Irene, te nastavila dalje:

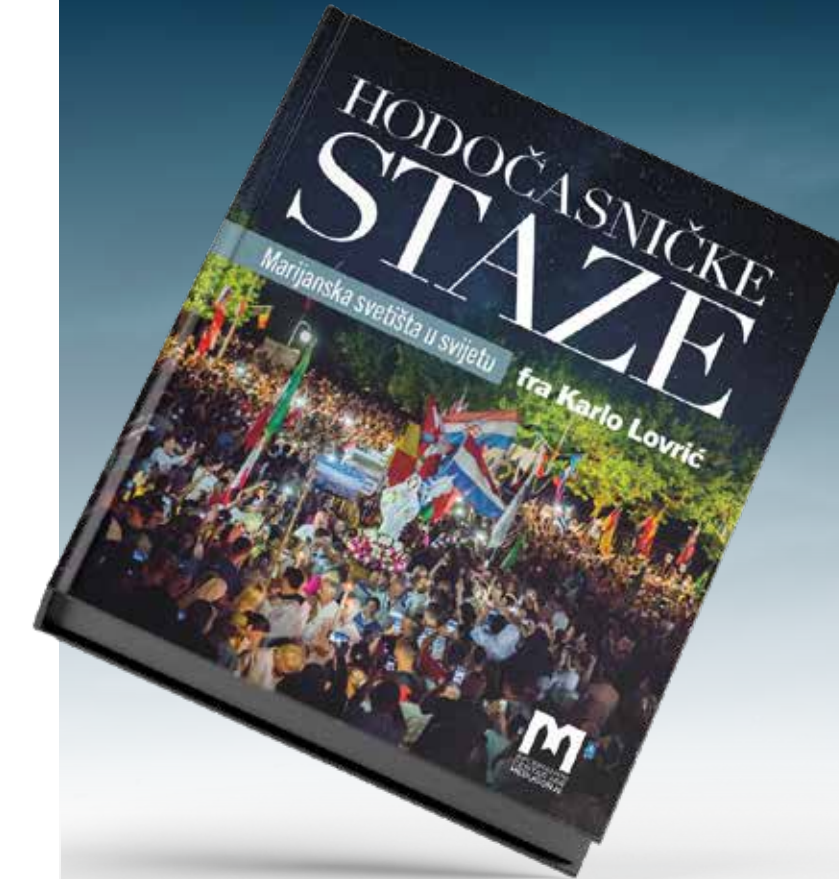
„Ja puno putujem, mi imamo obiteljsku kuću u Miamiu, ali ja radim i u Ekvadoru jer tamo imamo tvrtku, tako da puno putujem. Tako da i puno razgovaram s mladim ljudima i uvijek im kažem svoje iskustvo, svoje svjedočanstvo Međugorja i svi tada zaplaču i zažele doći u Međugorje. Željela bih napraviti nekakvu misiju da dovedem sve mlade ljude ovdje jer mnogi žele doći. Vjera i molitva su jako važni u braku. Vjera je jako važna, dobar primjer je jako važan, biti zajedno za mene je najvažnija stvar koju moramo činiti, dakle biti zajedno. Ja molim Boga da nam obitelj bude zajedno, jer moj muž radi u SAD-u, a ja u Ekvadoru. Ponekada on pođe sa mnom u Ekvador, a ponekada ja s njim u SAD-u, ali mislim da to nije potpuno, te bih voljela biti više zajedno sa svojom obitelji. Sv. Ivan Pavao II. je rekao da obitelj koja moli zajedno ostaje zajedno, to je točno. Zato to želim, jer trebamo moliti zajedno”, rekla je Irene, a zatim je Jose dodao:

„Jako važan dio je i poštovati jedno drugo, ne vikati jedno na drugo, trebamo biti u dijalogu, to je jako važno i tu nas vjera drži zajedno. Trebamo poštovati jedno drugo i na tome dosta brakova pada. U životu trebaš učiniti mnogo stvari, a jedna od njih je i tražiti Boga i zvati ga”, kazao je Jose, a Irene nam je za kraj razgovora još naglasila:

„Ja sam sigurna da ljudi koji dolaze ovdje u Međugorje mijenjaju svoje živote, apsolutno. Čak i ako dođu iz znatiželje kao moj muž, svi se mijenjaju, svi mijenjaju svoje živote”, rekla je Irene Dantes-Castillo.

**Događajnicu pripremili:
Mateo Ivanković i Velimir Begić**

Poštovani čitatelji, pred vama je knjiga Hodočasničke staze fra Karla Lovrića koja nas vodi u ništa manje nego 119 uglavnom Gospinih svetišta u 38 zemalja svijeta. Knjiga spada u red onih koje svakako treba pročitati, i to ne samo jedanput; ona bi, da se poslužimo školskim rječnikom, trebala biti obvezna lektira, svojevrsni vademekum.

Ne možemo fizički posjetiti sva hodočasnička mjesta, ali se možemo duhom prenijeti u njih. U tome nam obilno pomaže ova fra Karlova knjiga. Ona će nas, da se poslužim riječima autora, približiti Gospi, a preko Gospe Isusu i Njegovoj Crkvi.

Sva izdanja možete kupiti na web stranici
www.medjugorje.store

Knjigu možete naći u Suvenirnici Informativnog centra MIR Međugorje.

U POTRAZI ZA PUNOM ISTINOM

Kad je 2020. godine biskup Ratko Perić otišao u mirovinu, mnogima je pao kamen sa srca. Pogotovo to vrijedi za Međugorje i sve one koji u srcu nose to mjesto molitve i mira. Nazočnost osobnog vizitatora pape Franje za Međugorje u osobi sada već blagopokojnog poljskog nadbiskupa Henryka Hosera zajamčila je slobodan dolazak i onima koji su se prije bojali Perićeve reakcije, ali je isto tako potaknula otvoreniji i tolerantniji razgovor o Međugorju i svemu što je uza nj vezano. To zatopljenje duhovne klime oko Međugorja bijaše povod da su članovi Hrvatskog Mariološkog Instituta KBF-a Sveučilišta u Zagrebu odlučili da se 14. Mariološko-marijanski kongres održi u Međugorju i da Međugorje bude okvirna tema toga kongresa. Ideju je pozdravila i Papinska međunarodna marijanska akademija u Rimu (PAMI) i najavila dolazak svoga predstavnika u osobi predsjednika prof. dr. Stefana Cecchini-ja, te više svojih članova. Organizator je ponudio vrlo širok spektar tema koje je trebalo obraditi. Nije prošlo puno vremena dok su sve teme našle svoje predavače i kongres je mogao početi radom u listopadu 2022. godine.

FRA IVAN
DUGANDŽIĆ

Iako nije bio prvotno od organizatora predviđen kao predavač na kongresu, za sudjelovanje se prijavio i don Ivan Turudić. Organizatori su mu to i omogućili, ne sluteći da će iz toga nastati stanovit problem. Turudićev nastup ne bijaše uobičajen akademski doprinos radu kongresa, već nažalost puno više ljutit protest protiv same ideje da se kongres održi u Međugorju, jer to njemu miriše na priznanje Međugorja, a biskup Perić kaže da tu nema ni traga Gospi, a za don Ivana to je dogma u koju se ne sumnja. Još oštrije Turudić je protestirao protiv svih sudionika kongresa koji nisu o Međugorju promišljali u duhu Ratka Perića. Čitav rad kongresa proglasio je nekritičnim i neznanstvenim i zaprijetio kako će u skoroj budućnosti objaviti knjigu koja će „sine ira et studio“ na znanstven način posve drukčije progovoriti o Međugorju i otkriti pravu istinu.

Tu knjigu smo napokon dočekali i ona je 16. studenog 2023. crkvenoj javnosti predstavljena u Mostaru. U najavi tog predstavljanja autor kaže da svojom knjigom želi potaknuti na ozbiljno razmišljanje o Međugorju i donošenje pravih zaključaka. Budući da je njegova knjiga ustvari ciljani obračun s mojom knjigom „Međugorje u očima mjesnih biskupa

Žanića i Perića“, i iz tog razloga osjećam potrebu osvrnuti se na njezin sadržaj. Nema nikakvu namjeru upuštati se u bilo kakvu teološku raspravu s Turudićem, a još manje pokušati promijeniti njegovo osobno mišljenje o Međugorju, već samo ukazati na teške nelogičnosti i proturiječnosti sadržane u toj knjizi. Neka mi čitatelj oprostimo što ću pritom biti malo ironičan.

ŠTO TURUDIĆEVA KNJIGA NUDI?

Ponajprije, nešto o autorovoj najavljenoj znanstvenosti pristupa zadanoj temi. Moram priznati da sam ostao fasciniran genijalnom idejom autora da nam biskupa Perića uvjerljivo prikaže u posve drukčijem svjetlu od onoga u kojemu smo ga dosad doživljavali i promatrali. Dok sam primjerice ja osobno uvijek naivno mislio da Međugorje u svom sadašnjem obliku i sa svojim značenjem koje ima u Crkvi i svijetu postoji unatoč malicioznoj nastojanju biskupa Perića da ga, ne birajući sredstva, uguši, don Ivan nam otvara oči da konačno shvatimo kako Međugorje, posve suprotno, moramo zahvaliti pronicljivoj teologiji, mudroj pastoralnoj skrbi i očinskoj blagosti biskupa Perića.

Doista, kako smo mogli biti tako slijepi pa ne vidjeti i ne prepoznati

to Perićevo pozitivno djelovanje u korist Međugorja!? Koliko je iskrenih rasprava Perić vodio s eminentnim teozozima koji su ozbiljno i dobronamjerno promišljali ono što se u Međugorju zbiva, koliko je puta pozvao vidiocce na razgovor i nastojao očinski proniknuti u njihova iskustva koja su promijenila njihove živote, koliko je pastoralnog truda uložio da, zajedno s međugorskim franjevcima, unaprijedi pastoral hodočasnika, tih modernih tražitelja Boga iz cijeloga svijeta, a mi slijepci ništa od toga nismo vidjeli!? Kao pravi naivci sve smo to vidjeli drukčije.

To je don Ivanovo otkriće tako revolucionarno i dalekosežno da će trebati puno vremena i više vrsnih teologa njegova kalibra da se to sve duboko pronikne i znanstveno obradi. Njegova knjiga u tom pogledu predstavlja samo prvi korak. A budući da sam u toj knjizi osobno apostrofirao kao onaj koji nastupa „pretenciozno“, neka mi bude dopušteno ukazati na barem neke konkretne točke u kojima nisam shvatio biskupa Perića i pogrešno ga interpretirao.

Prije toga treba nešto reći o samoj strukturi Turudićeve knjige. Prvih osamdesetak stranica posvećeno je naravi privatnih objava i poteškoćama koje Crkva ima s prepoznavanja

Iako nije bio prvotno od organizatora predviđen kao predavač na kongresu, za sudjelovanje se prijavio i don Ivan Turudić. Organizatori su mu to i omogućili, ne sluteći da će iz toga nastati stanovit problem. Turudićev nastup ne bijaše uobičajen akademski doprinos radu kongresa, već nažalost puno više ljutit protest protiv same ideje da se kongres održi u Međugorju, jer to njemu miriše na priznanje Međugorja, a biskup Perić kaže da tu nema ni traga Gospi, a za don Ivana to je dogma u koju se ne sumnja.

njem njihove autentičnosti. Autor se doista potrudio ukazati na sve najvažnije crkvene dokumente o tome, ali isto tako navesti brojne ugledne teologe i njihova razmišljanja. S kojom svrhom? Polazeći od Perićeva nepopustljivog negativnog stava, protivna ne samo većini spomenutih teologa, već i cijeloj Crkvi koja je po papi Franji i njegovom osobnom vizitatoru u Međugorju otvorena Božjem djelovanju i traži daljnje proučavanje tog svjetskog fenomena, Turudić vjerojatno želi time pokazati kako je teško donijeti sud o Međugorju i na taj način prikazati Perićev

stav kao hrabar i odgovoran, za razliku od međugorskih franjevaca koji su svemu pristupili površno i „tendenciozno“.

Pritom Turudić pokazuje nevjerojatnu lakoću manipuliranja čitateljem kada preko ključnih pitanja koja otkrivaju pravo Perićevo lice prelazi brzo, ne upuštajući se ozbiljno u složenost problematike. Ključno mjesto u tome pripada njegovu osvrtu na poznatu Zadarsku izjavu Biskupske konferencije bivše države od 10. travnja 1991. Na 94. stranici njegove knjige započinje opis Perićeva odnosa prema Međugorju pod

naslovom „Služba pučavanja biskupa Perića“. Nakon kraćih uvodnih napomena, Turudić donosi prvu Perićevu homiliju u Međugorju od 6. lipnja 1993. Naglasivši kako biskup „sažimlje biranim riječima ono što je učinjeno u vremenu biskupa Žanića“, donosi doslovno riječi te homilije koje glase: „Mjesni je biskup preko svojih komisija, najprije dijecezanske, zatim mnogo šire, došao do određenih zaključaka. A kad je cijela naša Biskupska konferencija preuzela proučavanje ovih fenomena, došla je do istih rezultata. I ta je Konferencija donijela svoje zaključke 10. travnja 1991. u Zadru“ (str. 99).

Neupućeni čitatelj Turudićeve knjige ništa ne zna što je bilo s tim zaključcima o Međugorju do kojih je Žanić došao i koje je slodobitno odnio u Kongregaciju za nauk vjere, a opće je poznato kako je pročelnik Kongregacije, kardinal Ratzinger bio nezadovoljan radom njegovih komisija i njegovim zaključcima i da ih je posve odbacio. Turudić također skriva zašto je „cijela naša Biskupska konferencija preuzela proučavanje ovih fenomena“. Zato što je u rujnu 1986. Ratzinger, nezadovoljan onim kako su radile Žanićeve komisije, od kardinala Kuharića zatražio da se osnuje nova komisija na razini Biskupske konferencije koja bi trebala nastaviti stručno i objektivno ispitivati Međugorski fenomen. Budući da se Žanić nije mirio s time, već je nastavio dalje govoriti protiv Međugorja, postao je za Vatikan sam problem koji se tijekom 1988. godine pokušavalo riješiti tražeći za njega neku drugu biskupiju, što je on energično odbio. Turudić o tome ni riječi.

PERIĆEV STAV PREMA ZADARSKOJ IZJAVI

Ali nam zato, donoseći Perićev osvrt na zaključke Zadarske deklaracije, nudi novi biser svog „znanstvenog“ pristupa temi koju obrađuje. Iako Turudić uvodno kaže kako Perić „kratko i jasno donosi tri glavna zaključka iz Izjave biskupa Biskupske

MORAM PRIZNATI DA SAM OSTAO FASCINIRAN GENIJALNOM IDEJOM AUTORA DA NAM BISKUPA PERIĆA UVJERLJIVO PRIKAŽE U POSVE DRUKČIJEM SVJETLU OD ONOGA U KOJEMU SMO GA DOSAD DOŽIVLJAVALI I PROMATRALI. DOK SAM PRIMJERICE JA OSOBNO UVIJEK NAINVNO MISLIO DA MEĐUGORJE U SVOM SADAŠNJEM OBLIKU I SA SVOJIM ZNAČENJEM KOJE IMA U CRKVI I SVIJETU POSTOJI UNATOČ MALICIOZNOJ NASTOJANJU BISKUPA PERIĆA DA GA, NE BIRAJUĆI SREDSTVA, UGUŠI, DON IVAN NAM OTVARA OČI DA KONAČNO SHVATIMO KAKO MEĐUGORJE, POSVE SUPROTN, MORAMO ZAHVALITI PRONICLJIVOJ TEOLOGIJI, MUDROJ PASTORALNOJ SKRBI I OČINSKOJ BLAGOSTI BISKUPA PERIĆA.

konferencije bivše Juglavije“, dojam je da taj tekst želi zamagliti sadržaj te Izjave. Evo tog Perićeva teksta: “a) Prema istraživanjima stručnjaka, na osnovi tih njihovih rezultata, *ne može se ustvrditi da se radi o nadnaravnim ukazanjima i objavama.* b) Budući da se uočavala veća nazočnost vjernika, događaji zahtijevaju od mjesnoga biskupa i poštujući njegove kompetencije od drugih biskupa da se povede računa i pastoralne brige kako bi se ovdje promicala zdrava pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji, u skladu s učenjem Crkve. c) U tu će svrhu biskupi izdati posebne potrebne liturgijsko-pastoralne smjernice, prateći život i istražujući cjelokupno događanje”.

Autor zatim kaže: „Ove tri točke, koje se izravno odnose na međugorski fenomen, zajedno s javno očitovanom sviješću o biskupskim službama poučavanja i upravljanja temelji su na kojima biskup Perić gradi govor, pastoralnu skrb i svoje osobno stajalište o međugorskom fenomenu“ (str. 99). Upravo zato te tri točke zaslužuju da ih se pobliže analizira, pogotovo prva. Izjavu hrvatskih biskupa da se na temelju dosadašnjeg istraživanja „ne može ustvrditi da se radi o nadnaravnim ukazanjima i objavama“, pa to treba dalje istraživati, Perić je krivotvorio tako što je od toga stvorio svoju tvrdnju kako tu nema ništa nadnaravno, gradeći ubuduće na tome svoj „govor“ o Međugorju. A

taj govor prožimao je svaku njegovu homiliju održanu u Međutorju u prigodi podjele sakramenta krizme. Umjesto da krizmanike ohrabri i oduševi za svjedočenje vjere u kušnjama koje ih čekaju, on ih je redovito ostavljao zbunjenima i razočaranima obračunavajući se s vidiocima i franjevcima i zlorabeći tako propovjedaonicu, o čemu Turudić u svojoj knjizi šuti.

Njegov odlučno negativan stav prema prvoj točki Zadarske Izjave učinio je suvišnim zahtjev biskupa iz druge točke da treba bdjeti nad pastoralom hodočasnika. Njegova jedina briga u tom pogledu sastojala se u tome da hodočasnike na sve moguće načine odvratiti od dolaska u Međugorje. Koliko je samo puta ponovio kako se može moliti, ispovijedati i slaviti misu u svakoj crkvi na svijetu, ne pitajući se nikada zašto se to u mnogim crkvama ne događa, kao što se događa u Međugorju.

FRA SLAVKO BARBARIĆ KAO ŽRTVA PERIĆEVE SKRBI ZA PASTORAL U MEĐUGORJU

Perićevu „skrb“ za pastoral u Međugorju najkonkretnije je iskusio na vlastitoj koži pokojni fra Slavko Barbarić koji se nesebično žrtvovao za međugorske hodočasnike. Perić je zbog toga trajno izmišljao razloge da ga makne iz Međugorja. Nakon što mu je prethodno već uputio dvije kanonske opomene, dopisom od 26. siječnja 2000. oduzima mu ispovjednu jurisdikciju u cijeloj biskupiji. Fra Slavko mu odgovara: „Preuzvišeni oče Biskupe! Svojim dopisom br. 79/2000., od 26 siječnja 2000. godine, proglasili ste da mi od 20. veljače 2000. prestaje ovlast ispovijedanja u mostarko-duvanjskoj i trebinjsko-mrkanskoj biskupiji. Smatram da sam takvom Vašom odlukom nezakonito i nepravedno povrijeđen...Ne smatram potrebnim ponavljati ono što sam Vam već ranije iznio u svojim odgovorima na Vaše dopise. Vjerujem da ćete svoju upravnu odluku revidirati i povući. U protivnom ja ću biti prisiljen, u smislu kan. 1737. Zakonika kanonskog prava, protiv Vaše odluke uložiti utok višoj vlasti“ (17. veljače 2000.).

Nije trebalo dugo čekati na Perićev odgovor koji je uslijedio 23. veljače 2000. Nakon poduljeg taksativnog nabranja što je sve fra Slavko tre-

bao učiniti, a nije, dolazi oštro upozorenje: „Ovim Vas ujedno upozoravam da ćete, u smislu kan. 1378, § 2, 2°, upasti u suspenziju *a divinis, latae sententiae*, budete li ispovijedali bez ispovjedne jurisdikcije na području hercegovačkih biskupija, ako se nije drukčije postupilo.“

Samo tri dana poslije toga fra Slavko odgovara: „Preuzvišeni Oče Biskupe! Primio sam Vaš dopis od 21. veljače 2000... Ja Vas ovim dopisom želim iskreno zamoliti da odustenete od ove kaznene mjere, jer ja nisam odgovoran za čekanje Izjave iz Rima, zato smatram, da ne moram biti kažnjen zbog onoga za što nisam odgovoran. Ja sam svećenik već skoro 30 godina, a redovnik 35 i do sada mi se nisu prigovarali nikakvi prijestupi zbog kojih bi trebao biti ovako kažnjen. Stoga Vas i molim da mi dopustite, a meni je stalo do toga, da u svojoj Crkvi i svome narodu vršim svoje poslanje na regularan način.“

Nakon svih bezuspješnih pokušaja da se zaštiti od novih kazna kojima mu prijete biskup Perić, fra Slavko 7. rujna 2000. upućuje gotovo zdvojnju „Izjavu Ordinarijatu i Provincijalatu u Mostaru“, u kojoj između ostalog kaže: „Problemi, koji su se oko mene stvorili, da više nemam mjesta u biskupiji, da moji poglavari ne znaju što bi sa mnom, duboko me žaloste. Prema onome što sam do sada činio, ne smatram, da je do ovakve situacije trebalo doći“. Potom podsjeća što je sve svojim trudom u Međugorju ostvario i nastavlja: „U ovoj besmislenoj borbi za župe i položaje, uspjelo mi je pomoću Božjom, na zagovor Marijin, stvoriti oblike rada, koji posebno spadaju na franjevačku karizmu. Smatram, da se samo tako mogu vremenom riješiti nastali problemi u biskupiji i provinciji, stoga nisam spreman preuzimati nikakve druge dužnosti za koje se može naći dosta kandidata... Stoga molim svoga redovničkog Poglavaru da me odredi dekretom za ovaj rad, a Biskupa da to sve blagoslovi.“

Budući da se to nije dogodilo, fra Slavko je tražio i osobni susret s Perićem, do kojeg dolazi 15. rujna 2000., ali ni on nije donio nikakva pomaka, nakon čega fra Slavko u kratkom pismu 16. listopada 2000. od Biskupa traži da mu iznese razloge zašto ga kažnjava. Umjesto toga, Perić svojim dopisom od 30. li-

stopada 2000. fra Slavka samo podsjeća da u njegovoj biskupiji nema ispovjednu jurisdikciju i da mu ne će dopustiti nikakvo djelovanje ne samo u Međugorju već i u blizini Međugorja. Nepunih mjesec dana poslije toga, 24. studenog 2000. godine fra Slavko je napustio ne samo Međugorje i Perićevu biskupiju, već i ovaj svijet. Njegovo srce više nije izdržalo. Noseći strpljivo svoj križ, izdahnuo je podno križa na Križevcu, ostavivši iza sebe velebno djelo sebedarja u služnju hodočasnika i najpotrebnijima, za koja drugi nisu imali rješenja.

Na opće iznenađenje, ni od koga pozvan, biskup Perić je došao predvoditi fra Slavkovu sprovednu misu. Teško je dokučiti iz kojih razloga. Ako iz kršćanskih razloga isključimo vrhunac cinizma prema čovjeku kojega je nesmiljeno progonio, možda je time želio umiriti vlastitu savjest ili je to bio proziran pokušaj da pred javnošću sačuva obraz. U svakom slučaju velik je njegov doprinos što je fra Slavko svoj život skončao u

Polazeći od Perićeva nepopustljivog negativnog stava, protivna ne samo većini spomenutih teologa, već i cijeloj Crkvi koja je po papi Franji i njegovom osobnom vizitatoru u Međugorju otvorena Božjem djelovanju i traži daljnje proučavanje tog svjetskog fenomena, Turudić vjerojatno želi time pokazati kako je teško donijeti sud o Međugorju i na taj način prikazati Perićev stav kao hrabar i odgovoran, za razliku od međugorskih franjevaca koji su svemu pristupili površno i „tendenciozno“.

naponu ljudske i svećeničke zrelosti. A žalosno je što Perić ni do danas nije shvatio da Međugorje nisu stvorili fratri i da ono ne ovisi o njima.

NEVJEROJATNA PERIĆEVA USTRAJNOST U OTPORU CRKVENOM STAVU O MEĐUGORJU

Ako je Perić tako samovoljno postupio s prvom i drugom točkom Zadarske izjave, jasno je zašto i od treće točke nije bilo ništa. „Liturgijsko-pastoralne smjernice“ koje su biskupi obećali uzalud smo čekali. Perić je, ne priznajući drukčiji stav

Crkve, nastavio dalje govoriti o Međugorju kao fratarskoj izmišljotini i podvali. Budući da Crkva nije prihvatila njegovu „istinu“, Ratzinger je sada kao Benedikt XVI. povjerio kardinalu Ruini-ju da osnuje Međunarodnu komisiju na razini cijele Crkve koja će objektivno pristupiti toj delikatnoj problematici. I kad je temeljem rada i zaključaka od kojih je došla ta Komisija papa Franjo odlučio Međugorje prihvatiti kao mjesto molitve i obraćenja te tamo poslao svog osobnog vizitatora da se brine za pastoral hodočasnika, a sam fenomen ukazanja prepustio daljnem istraživanju stručnjaka, Perić se nije s time pomirio, već je ponovo pokazao neposlušnu prema Crkvi.

To potvrđuje i njegov nastup na predstavljanju Turudićeve knjige u Mostaru. Prvo je toj Međunarodnoj komisiji predbacio nejasnoću riječi: „Od Komisije se očekuje jasnoća, a ne nerazgovjetnost i nova dubia“, da bi potom, uvjeren u jasnoću vlastitog stava, nabrojio 8 paradoksa vezanih uz Međugorje. Čitajući to,

– vjerujem u to jer je besmisleno; a sahranjen je uskrnuo – to je istinito, jer je nemoguće.“ To je na tragu Pavlove čuvene misli: „Mi propovijedamo Krista raspetoga: Židovima sablazan, poganima ludost, pozvanima pak... Krista, Božju snagu i Božju mudriju je od ljudi i slabo Božje jače je od ljudi“ (1 Kor 1,23-25). Čovjek se ne spasava jasnoćom svoje ligike, već ludošću, paradoksom Božje ljubavi prema njemu. A budući da paradoks dolazi od grčkog *paradoksos*, što znači neočekivan, dobro je podsjetiti da Božje djelovanje s čovjekom i za čovjeka uvijek nosi obilježje neočekivanog.

UMJESTO ZAKLJUČKA

Na kraju se svakako nameće pitanje: s kojom je namjerom pisana ova knjiga, koja je njezina svrha? Prvo sam se sjetio kako o svom pisanju razmišlja veliki Bernanos. Nema pri ruci tekst pa ću njegove riječi navesti prema sjećanju. U trenutku preispitivanja sama sebe, on kaže: Ja ne znam za koga pišem, ali znam zašto pišem. Pišem iz potrebe da opravdam sebe u očima djeteta koje sam nekada bio. – Ipak, brzo shvatih da to ne vrijedi za ovu knjigu, jer Turudić ničim ne pokazuje da ima potrebu u bilo čemu opravdavati ni biskupa Perića ni svemu dosadašnji stav, već naprotiv dokazati da oni u svemu imaju pravo.

Potom mi se kao metafora nametnuo čuveni američki film „Spašavanje vojnika Ryana“. Sadržaj filma je iskrcavanje američkih vojnika u 2. svjetskom ratu u Normandiji, a u središtu je vojnik Ryan. U borbama s Nijemcima za vrijeme iskrcavanja već su poginula njegova tri brata, a on je kao padobranac netragom nestao. Američka vrhovna komanda zahtijeva da se po svaku cijenu njega pronađe i vrati ožalošćenom majci kako bi se barem donekle utješila. Taj zadatak dobiva kapetan Miller koji izabire skupinu od nekoliko hrabrih vojnika i oni, nakon brojnih peripetija, pronalaze Ryana kako se hrabro bori i ne želi napustiti borbu. Pridružuje mu se i Miller koji pred njegovim očima pogiba dok hrabro brane jedan most. Puno godina kasnije, Ryan kao starac dolazi na američko memorijalno groblje, gdje su pokopani pali vojnici, da potraži Millerov grob. Stojeći kod groba govori svojoj ženi: „Molim te, reci da sam u životu dobro radio, da sam bio dobar čovjek“. Ne znam je li Perić to zatražio od don Ivana Turudića da kaže za njega ili je Ivan sam došao na tu ideju, ali je sigurno da nikakva knjiga ne može naknadno dokazati da je Perićev stav prema Međugorju bio dobar.

Što možemo očekivati u budućnosti, ako don Ivan Turudić nastavi ovako „znanstveno“, „sine ira et studio“ pisati o biskupu Periću? Nije isključeno da njegova sljedeća knjiga bude temeljito obrazložen prijedlog da se Ratka Perića još za života proglasi naučiteljem Crkve, jer u njega nema nikakvih „dubia“, njemu je sve jasno. A meni se osobno nametnula misao da mu mi fratri moramo odati dužno priznanje za sve njegove zasluge za Međugorje. Kako? Neformalno smo već razmišljali da u Međugorju podignemo spomenik ili barem bistu Ratzingeru, Benediktu XVI. Treba od toga odustati i spomenik podići Periću, a nešto manji i don Ivanu koji nam je u svojoj knjizi ponudio epohalno otkriće.

SUOČENJE

Jedna od većih enigmi oko međugorskih zbivanja svakako je radikalna promjena mišljenja biskupa Žanića u odnosu na njegov početni stav. U dosadašnjim prilogima više puta smo isticali kako se biskup, ne prejudicirajući pitanje autentičnosti ukazanja, u početku zaštitnički postavio prema djeci i njihovim tvrdnjama da vide i razgovaraju s Gospom, ponavljajući u više navrata kroz nekoliko mjeseci da djeca ne lažu i da ih nitko nije podgovorio. Prošli put smo vidjeli da je biskup još u listopadu 1981. godine u razgovoru s predstavnicima komunističkih vlasti u Mostaru, ponovio da djeca ne lažu. No, nakon toga će Žanić od biskupa koji je tvrdio da djeca ne lažu i da ni od koga nisu podgovorena, postati globalno poznat biskup upravo po osporavanju međugorskog fenomena i štoviše - njegovim najgorljivijim protivnikom. Sada se postavlja pitanje kada je, ili još važnije, zbog čega je došlo do promjene u biskupovu stavu?

IVICA ŠARAC

PREMA FRA JOZINIM RIJEČIMA JOŠ PRIJE NJEGOVA UHIĆENJA POZVAO GA JE JEDNE VEČERI BISKUP ŽANIĆ U ORDINARIJAT I REKAO DA MU JE JUGOSLAVENSKA TAJNA POLICIJA ZBOG BLAGONAKLONOG ODNOSA PREMA MEĐUGORSKIM ZBIVANJIMA ZAPRIJETILA DA ĆE GA ZATVORITI, NA ŠTO MU JE FRA JOZO KAZAO DA I NJEMU PRIJETE. ČINJENICA JE DA JE FRA JOZO ZAVRŠIO U ZATVORU, A BISKUP NIJE.

U ovom prilogu najprije ćemo promotriti što je o tomu kazao sam biskup 30. svibnja 1985. u izjavi pred članovima Dijecezanske komisije, odnosno na suočenju s bivšim međugorskim župnikom fra Jozom Zovkom. Razloge koji su doveli do njihova sučeljavanja, ovdje ćemo iznijeti na sažet način. Pogledajmo prvo fra Jozinu verziju, koja je na određeni način i inicirala da se njih dvojica nađu oči u oči pred Komisijom. Prema fra Jozinim riječima još prije njegova uhićenja pozvao ga je jedne večeri biskup Žanić u Ordinarijat i rekao da mu je jugoslavenska tajna policija zbog blagonaklonog odnosa prema međugorskim zbivanjima zaprijetila da će ga zatvoriti, na što mu je fra Jozo kazao da i njemu prijetite. Činjenica je da je fra Jozo završio u zatvoru, a biskup nije. Nakon izlaska iz zatvora, fra Jozo se, tvrdi, opet susreo s biskupom Žanićem koji mu se tom prilikom požalio da mu zbog Međugorja ne prijetite samo komunističke vlasti nego i skupina svećenika (deset dijecezanskih svećenika te dvojica franjevac iz provincijalata Hercegovačke franjevačke provincije), zaprijetivši mu da će ga smijeniti ukoliko i dalje bude štitio i promovirao Međugorje, pa se on više nije mogao u tom pogledu eksponirati. Na to je navodno dodao i ovo: „Što sam mogao drugo? Nisam mogao ići u zatvor zbog Međugorja, ni od biskupa postati seoski kapelan.“

Foto: A. Hrv. / CMM

(navod prema knjizi dr. fra Ljudevita Rupčića). Sastanak skupine svećenika na tu temu navodno se dogodio u Domanovićima. Činjenica je da se biskup nakon nekog vremena nije više

pozitivno oglašavao o međugorskim zbivanjima, jer se, tako barem tvrdi u svojoj knjizi dr. Rupčić, složio s tadašnjim vlastima da se o tomu više ne piše ni u crkvenom tisku. Rupčić

se poziva na izjavu Filipa Šimića, tadašnjega tajnika republičke Komisije za odnose s vjerskim zajednicama, koji je (nakon što su *Nаша ognjišta* u međuvremenu ipak nešto objavila o Međugorju) došao u uredništvo lista u Duvnu i ljutito prigovorio urednicima „što su prekršili dogovor državne i jedne i druge crkvene vlasti (biskupa Žanića i vice-delegata za franjevačku Provinciju fra Joze Pejića) da se o Međugorju ništa ne piše“.

Dakle, prema ovoj verziji biskup Žanić je promijenio mišljenje o Međugorju zbog dvostrukog pritiska: s jedne strane komunističkih vlasti a s druge strane skupine svećenika (deset dijecezanskih svećenika i dvojice franjevaca iz provincijalata hercegovačkih franjevaca). Obratimo sada pozornost na to kako se pred Komisijom biskup Žanić odredio prema ovim tvrdnjama: „Kada je došao biskup msgr Žanić, dr. Zovkić (Mato, nap. I.Š.) je postavio pitanje: Je li bio sastanak u Domanovićima i je li Biskup o tome govorio fra Jozo dodavši da nije spreman ići za seoskog kapelana, ako zbog Međugorja izgubi biskupsku stolicu u Mostaru? Fra Jozo tvrdi da te dvije stvari treba lučiti: sastanak u Domanovićima bio je prije njegova zatvaranja, a razgovor o 'seoskom kapelanu' poslije zatvora. On kaže: 'Prije zatvora smo razgovarali, lijepo smo razgovarali i sad želim razgovarati. Ne želim Vas poniziti. Biskup je na početku i očinski i biskupski postupao. Drugo je poglavlje, otkud onda promjene... (tri točke u izvorniku, nap. I.Š.) Došao sam Vas izvijestiti nakon povratka iz Sarajeva i rekli ste mi o nevoljama, rekli ste da su Vam rekli da će Vas zatvoriti, ali Vi ste rekli da niste spremni ići u zatvor.' Biskup ovo ne prihvaća i kaže: 'Nisam rekao da se bojim ići u zatvor. To je za mene kao da sam opsovao Boga!', a dr. Brajko (Ante, nap. I.Š.) nadodaje da Biskupu nisu prijetili zatvorom kad je bio na razgovoru u Komisiji (za odnose s vjerskim zajednicama). Biskup je ponovio da nije rekao kako se boji i da sastanak u Domanovićima nikad nije održan. Fra Jozo na to kaže: 'Ne govorim što je bilo u Sarajevu, nego što ste Vi meni rekli. Vi ste se zanimali što ima novo u Međugorju, govorili ste o Međugorju. Dočekali su Vas neki svećenici koji su protestirali (iz Provincijalata). Rekli ste da su se svećenici sabrali i zaključeno je da moraju biti jedinstveni u stavu. Biskup je rekao da to ne stoji, a fra Jozo precizira da je drugi razgovor bio onda kad se on vratio

iz zatvora pa saznao da biskup više ne vjeruje u Međugorje, na što je fra Jozo bio 'iznenađen i žalostan.'“

Dakle, biskup je odbacio tvrdnje da se bojava uhićenja i odlaska u zatvor kao i to da je sastanak u Domanovićima ikad održan. Međutim, u jednom dijelu zapisnika piše kako je na inzistiranje nekih članova Komisije da se konstatira je li ili nije održan sastanak u Domanovićima, tajnik kazao „da je to bio drugačiji sastanak: one vrste na kojem se govori o svećeničkoj uzajamnosti, ali ne o drugome“, što znači da je nekakav sastanak svećenika u Domanovićima ipak održan! Da je postojao jedan zajednički i na određen (organiziran!?) način usuglašen stav dijecezanskih svećenika o međugorskim ukazanjima, neizravno je potvrdio i sam biskup Žanić u izvješću papi Ivanu Pavlu II. od 4. prosinca 1981., u kojemu piše da je „dijecezansko svećenstvo vrlo suzdržano (je) u tom pogledu“ i da „oni ne vjeruju u autentičnost ukazanja, jer bi, po njihovu mišljenju, to bila nemoguća potvrda s neba s obzirom na otvoren i skandalozan raskol u našoj mjesnoj Crkvi.“ (navod iz knjige dr. Ratka Perića).

Što se tiče njegova početnog odnosa prema Međugorju, biskup je pred Komisijom kazao da je na početku bio vrlo otvoren i da je sve otvoreno primao, tražio i snimao, ali da nije „vjerovao“. U nastavku obrazloženja naglasio je i ovo: „Imam pravo mijenjati mišljenje. Nitko mi ne može nametnuti da prihvatim tuđe iskustvo. Rekao sam onda da djeca govore iz uvjerenja, ali sad bih rekao da je to uvjerenje – krivo!“ Na upit jednoga od članova komisije (dr. fra Ivana Dugandžića) zašto je, ako je bio takvog uvjerenja, lakovjerno u propovijedi na krizmi (25. srpnja 1981.) rekao da djeca ne lažu, jer je „trebalo iza toga nešto više stajati da biste tako mogli reći“, biskup je ponovio kako je tada rekao da djeca stvarno ne lažu i da nešto doživljavaju, „ali treba vidjeti što oni doživljavaju.“ Na jedan fra Jozin intervent o njegovu početnom iskazivanju vjere u međugorska ukazanja („Biskupe, Vi ste zaista bili uvjereni. Kad ste došli u Međugorje, nakon razgovora s djecom, bili ste oduševljeni. Rezultat toga bila je izjava: 'Djeca govore istinu'. Vi ste imali vjeru: 'Gospa je tu'“, biskup je ovako odgovorio: „Nisam

Foto: A. Hrv. / CMM

Nakon izlaska iz zatvora, fra Jozo se, tvrdi, opet susreo s biskupom Žanićem koji mu se tom prilikom požalio da mu zbog Međugorja ne prijetite samo komunističke vlasti nego i skupina svećenika (deset dijecezanskih svećenika te dvojica franjevaca iz provincijalata Hercegovačke franjevačke provincije), zaprijetivši mu da će ga smijeniti ukoliko i dalje bude štitio i promovirao Međugorje, pa se on više nije mogao u tom pogledu eksponirati. Na to je navodno dodao i ovo: „Što sam mogao drugo? Nisam mogao ići u zatvor zbog Međugorja, ni od biskupa postati seoski kapelan.“

htio začepiti povjerenje ni Tvoje ni djece. Davao sam dojam da vjerujem. Nisam htio prekinuti povjerenje. Htio sam istraživati.“ Znakovito je na kraju njegova retoričkog pitanje: „Da i jesam vjerovao u početku, a kasnije došao do uvjerenja, zar ne smijem mijenjati mišljenje?“

Dakle, moguće je uočiti nijansirane razlike u biskupovim odgovorima na temu vlastitoga početnog stava o ukazanjima: najprije je rekao da otpočetak nije vjerovao, potom da je na početku davao dojam da vjeruje, a onda je kroz retoričko pitanje dopustio mogućnost da je na početku možda ipak bio povjеровao.

Mišljenja se mogu mijenjati i to u ovom slučaju nije presudno važno. Daleko je važnije pitanje zbog čega je biskup promijenio mišljenje ili zašto primjerice pred Komisijom nije govorio o temi prijetnji komunističkih vlasti? Za odgovorima nastavljam tražiti u sljedećim nastavcima.

Neka ovo vrijeme bude isprepletено **molitvom za mir i dobrim djelima**

„Draga djeco! Neka ovo vrijeme bude isprepletено molitvom za mir i dobrim djelima, kako bi se osjetila radost iščekivanja Kralja mira u vašim srcima, obiteljima i svijetu koji nema nade. Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu.“ (25. studenog 2023.)

NEKA OVO VRIJEME BUDE ISPREPLETENOM MOLITVOM ZA MIR I DOBRIM DJELIMA,

Molitva i dobra djela – to su dva temelja Gospine duhovnosti. I jedno i drugo je važno. Ne samo moliti i ne samo činiti dobra djela već oboje.

Molitva i činjenje dobrih djela djeluju po principu spojenih posuda. Bez činjenja dobrih djela može se dogoditi da molitva ostane samo *duhovna*, samo *nutarnja*, a to nipošto ne bi bilo ispravno u Isusovu duhu. Ako samo molimo, a ne činimo dobra djela, postoji opasnost da molitva postane individualan čin koji se odnosi samo na mene i u kojem živim samo za sebe, što bi moglo prerasti u sebičnost i ravnodušnost u odnosu na ljude koji trpe, koji su daleko od Boga, koji žive u nemirima, siromaštvu...

S druge strane ne možemo samo činiti dobra djela, jer to bi mogao biti samo ljudski čin. Osim toga, iscrpiti ćemo se, jer će nam ponestati snage. Činjenje dobrih djela treba proizlaziti iz molitve. Upravo se u tome zavaraju mnogi kršćani, jer misle da mogu biti dobri kršćani i ljudi mira ako ne mole.

...KAKO BI SE OSJETILA RADOST IŠČEKIVANJA KRALJA MIRA U VAŠIM SRCIMA, OBITELJIMA

Iz ovih Gospinih riječi vidimo što je smisao molitve i činjenja dobrih djela: da u nama bude iščekivanje, želju za Kristom, Kraljem mira, i otvaraju mu prostor. Gospa kaže: U srcima, u obiteljima i u svijetu. Sve troje je važno. Isus želi biti kralj u srcu, ali ne samo u srcu već i u našim odnosima, u našim obiteljima i u svijetu. Jer „Božje kraljevstvo je među nama“, kako kaže Isus. Nije dakle ograničeno samo na srce. Kako biti zadovoljan što imam miru u svom srcu, ako ga nema u mojoj obitelji ili susjedstvu?

Kako Krist kraljuje? Na koji način je kralj?

Isus želi biti kralj najprije u srcu, a potom preko nas u našim obiteljima i svijetu. Srce je presudno. U njemu netko ili nešto mora kraljevati. Naime, u našem srcu se talože razni sadržaji: i dobri i loši. Mnogo toga smo naslijedili,

a mnoge sadržaje primamo gledanjem, slušanjem, čitanjem, razmišljanjem... Važno je znati da ti sadržaji djeluju na nas, na naše razmišljanje, gledanje, odluke. Ono što je u nama jako, to kraljuje, tj. vlada u nama.

Primjerice, zavist. Ako je ne primijetimo i hranimo, ona sve više jača, upravlja nama i „kraljuje“ u nama. Isto tako ljubav. Ako ljubav u nama raste, ona utječe na naše razmišljanje i odluke. Ako je u nama ljubav jaka, lakše se odlučimo uzeti vrijeme za molitvu, ići na euharistiju, vidjeti dobre osobine u drugoj osobi, pozdraviti druge i pričati s njima, oprostiti kao i pomoći potrebnima.

Kad je u srcu i u obitelji ljubav jaka, to je znak da tu Isus kraljuje, jer kako kaže sv. Ivan: „gdje je ljubav, tu je Bog“. No to ne znači da je i tada iz našeg srca nestalo negativnih osjećaja i misli. Nipošto! Oni ostaju ili se povremeno pojavljuju. No ako je u nama jaka Isusova ljubav, ona će pobijediti, *nadvladati* te negativne osjećaje i misli, i tako će Isus biti kralj u nama.

Stoga je važno usmjeriti molitvu i dobra djela prema buđenju čežnje u nama za Isusom, Kraljem mira. Kad molimo na tu nakanu da Isusova ljubav u nama bude jača, ta molitva će nadvladati negativne osjećaje i misli. Zato nas Gospa uči da molimo za ljubav prema osobi koja nas je povrijedila, koja nam nije draga.

...I SVIJETU KOJI NEMA NADE.

Gospa kaže da je svijet u kojem živimo bez nade. Sigurno, postoje razni razlozi za to, ali jedan od ključnih je: Jer ljudi ne mole. Istina, mnogi ljudi čine dobra djela, ali ne mole i nema Boga u njihovu činjenju dobrih djela. Zato Majka Terezija nikad nije htjela samo pomagati ljudima već je uvijek uzimala mnogo vremena za molitvu, za euharistiju u kojoj se hranila njezina ljubav. Mnogi ljudi se zalažu za očuvanje prirode, ali nigdje nema ni spomena o Stvoritelju. Toliki su mislili: Bog nam ne treba. Kad steknemo materijalno bogatstvo, sve će biti dobro, svi će problemi nestati. No zašto upravo tamo gdje ljudi žive u obilju materijalnih stvari ima toliko samoubojstava?

Zaboravljamo istinu: Ako Bog ne vlada u našim srcima i u našim odnosima,

nešto ili netko drugi mora vladati. Srce ne može ostati prazno. Zar u mnogim ljudima ne vladaju novac, karijera, individualizam i sebičnost? Zar mnogi ljudi, posebno na Zapadu, ne razmišljaju na sljedeći način: Želim misliti samo na sebe, važno je da je meni dobro, drugi me ne zanimaju? Primjećujemo li kako sotona vješto i lukavo vlada u srcima i obiteljima? Vidimo li kako razdvaja ljude, rastavlja bračne parove, unosi pomutnju i sukobe pa i u Crkvi, zasljepljuje tolike rodnom ideologijom?

No Gospa je majka nade. Zamislite što je rekla u ovoj godini: „Vi ste, dječice, moja nada.“ (25. 1. 2023.)

Mi smo Gospina nada! Nevjerojatno zvuče ove riječi! Možda ćemo pomisliti: Pa zar smo toliko važni, mi obični i jednostavni? No jesmo, jer Gospa to kaže.

Pitamo se: Prema kome i kako činiti dobra djela? Na koje načine pomagati drugima?

Gospa uvijek polazi od malenoga i jednostavnoga: „Dječice, budite moje ispružene ruke, ruke ljubavi za sve koji su se izgubili, koji nemaju više vjere i nade.“ (25. 11. 2009.)

Dakle, možemo činiti dobra djela ispruženim rukama prema ljudima koji žive u nemiru, koji nemaju nade, prema nevjernicima, ljudima koji nisu upoznali Božju ljubav. Otvorenim rukama znači *bez riječi*. Možemo li zamisliti kako bi to izgledalo? Možda stiskom ruke, zagrljajem, jednostavnom prisutnošću? I na taj „tihi način“ možemo reći: *Čovječe, Bog te voli! I ja te volim! Ne boj se! Bog te ne odbacuje, ni ja te ne odbacujem! Ima nada!*

Naravno, tu nije kraj činjenja dobrih djela već početak. Naći ćemo mi načine i prilike činiti i veća dobra djela. Sve će ovisiti o jednom pitanju: Imamo li ljubavi i koliko je jaka u našem srcu?

Važno je ne odbaciti ni jednoga čovjeka, jer Gospa ga ne odbacuje, i biti mu blizu kako bi osjetio da su Gospino srce i ruke po nama radosno otvoreni prema njemu.

U činjenju dobrih djela potrebno je imati bezuvjetnu, slobodnu ljubav: Biti poput sunca koje uvijek sja i koje ne prestaje sjati kada se Zemlja okrene ili kada netko spusti rolete na prozoru.

ŠTO GOSPA MISLI O SLOBODI?

FRA MARINKO
ŠAKOTA

GOSPA POLAZI OD TOGA DA JE SLOBODA BOŽJI DAR I BOŽJA VOLJA: „Bog je svima dao slobodnu volju, i vi njome raspolažete.“ (30. 1. 1986.)

Uzvišenim riječima Gospa govori o slobodi: „Draga djeco, znate da vas ljubim neizmjerljivo i da svakog od vas želim za sebe. Ali Bog je dao svima slobodu koju ja s ljubavlju poštuju i klanjam se u svojoj poniznosti vašoj slobodi.“ (25. 11. 1987.) Na drugom mjestu: „Ja sam s vama, ali vam ne mogu oduzeti vaše slobode.“ (7. 8. 1986.) Iako najčešće poziva na molitvu, u Gospe se ništa ne događa bez slobode: „Ako hoćete, prihvatite krunicu!“ (25. 1. 1991.)

Tko je ikada tako govorio o našoj slobodi? Zvuči gotovo nevjerovatno: Gospa s ljubavlju poštuje i klanja se u poniznosti našoj slobodi! Koje dostojanstvo nam daje! Koje poštovanje prema nama i našoj slobodi!

Stanje u svijetu je zabrinjavajuće, pa čak alarmantno s obzirom na neka pitanja (sukobi među država-

ma, grijeh, gaženje osnovnih ljudskih prava od začeca pa do starosti, zagađenje okoliša...), no Gospa ne želi svoj cilj postići „na silu“, ne želi nas prisiliti da molitvom širimo mir po svijetu, nego nam daje slobodu. Iako nam želi samo dobro, nikada ne stvara pritisak na nas. „Ja vas želim voditi iz dana u dan sve više u molitvi, ali vas ne želim siliti.“ (14. 8. 1986.)

Gospa nam jasno ukazuje na pravi put i na opasnosti: „Draga djeco, samo molitvom možete pobijediti svaki utjecaj Sotone na svome mjestu.“ No odmah nakon tih riječi dodaje: „Ja sam s vama, ali vam ne mogu oduzeti vaše slobode.“ (7. 8. 1986.)

Odgovor na pitanje zašto nas Gospa samo poziva, a ne želi nas prisiljavati da nešto činimo je: Zato što ljubi! Ljubav je takva, daje nam slobodu, pa čak uz rizik da je ne poslušamo i da krenemo suprotnim putem.

Budući da ljubi, Majka trpi kada vidi kako se djeca „u slobodi“ odlučuju za puteve koji ne vode slobodi i miru, već na stranputice, u provalije

i nemire. Opominje nas, jer sloboda je veliki dar, ali sa sobom nosi velike kušnje: „Ne zaboravite, dječice, vaša sloboda je vaša slabost, zato slijedite moje poruke s ozbiljnošću.“ (25. 2. 2007.)

SLOBODA JE IZBOR

Sloboda je mogućnost izbora. Mogu se odlučiti, mogu birati. Bog mi je dao tu mogućnost: „Bog vam se nudi, daje. Ali od vas želi da u svojoj slobodi odgovorite na njegov poziv.“ (25. 11. 1988.)

Istina, zbog slobodne volje čovjek ima mogućnost izbora, no za što se odlučiti? Što izabrati? Gospa kaže: „Vi ste, dječice, slobodni izabrati dobro ili zlo.“ (25. 1. 2008.) Slobodni - to znači da možemo birati. Nismo prisiljeni nešto činiti. Ako mi se zlo nudi, ne moram se odlučiti za zlo.

Veliki mislilac Sören Kierkegaard smatra da je sloboda jedino ako se odlučim činiti dobro. Jer kad sam se odlučio činiti zlo, i u trenutcima kad činim zlo, već nisam slobodan, već sam zarobljen nečim lošim.

Bivši zatvorenik nacističkog koncentracijskog logora bio je u posjetu prijatelju koji je s njime dijelio istu

sudbinu. „Jesi li oprostio nacistima koji su nas mučili?“ upita ga prijatelj. „Jesam. A ti?“ „Nisam! Ja ih još uvijek jako mrzim.“ „Prijatelju“, na to će mu, „znači, ti si još uvijek njihov zatvorenik.“

Kako je zarobljenik, ako je slobodan? Istina, izvanjski je slobodan, ali iznutra zarobljen – zarobljen mržnjom! Kao takav nije sposoban izabrati dobro.

Izbor dobra, kao i izbor zla, nosi svoje posljedice. „Bez Boga, dječice, nemate budućnosti, nemate nade ni spasenja, zato ostavite zlo i izaberite dobro“ (25. 7. 2015.)

Dakle, prava sloboda i njezin pravi smisao je izabrati dobro, činiti dobro. Slobodan sam – mogu činiti dobro. Slobodan sam – mogu pomoći potrebnima. I Gospa smjera na to: „Dječice, život je kratak, iskoristite ovo vrijeme da činite dobro.“ (25. 4. 2016.)

Najveća razina slobode je odluka za Boga, izbor Boga. „Danas vas pozivam da se iznova odlučite za Boga i da Boga izaberete prije svega i iznad svega...“ (25. 1. 1990) Slobodan sam – mogu izabrati vrijeme za molitvu, mogu se odlučiti za susret s Bogom. „Dječice, ne želim vas prisiljavati, nego slobodno kao djeca Božja dajte Bogu svoje vrijeme.“ (25. 7. 1989.)

Svakodnevno smo na raskrižju i pred pitanjem što izabrati: Boga ili materijalne stvari? „Neka vas Sotona ne privuče materijalnim stvarima, nego, dječice, odlučite se za Boga...“ (25. 3. 1996.)

Nije jednostavno današnjim mladima od mnoštva raznoraznih ponuda izabrati pravu koja vodi k istinskom miru. Zato je nužno da budu mudri i jaki iznutra. Fra Slavko Barbarić postavlja mladima važna pitanja:

„Dobro se stoga upitati – što radim kad nemam mira, gdje nastojim utažiti svoju duboku žeđ i glad za mirom? Navraćam li u prodavaonice i supermarketu u kojima ljudi nude mir i sreću pokazujući materijalne stvari, zamamne za oči; ili u lokale, kafiće, barove, prostore s igrama na sreću; ili one tamne kutke u gradu,

kojih tamu osvjetljuje žar sa zapaljene trave, hašiša, ili pak mjesta i ljude s kojima uzimam skupo naplaćeni gram heroina?! Gdje tražim utjehu svojoj duši? Jesu li to materijalne stvari i užici tijela, ili pak opet Bog koji mi se nudi kao odgovor na moja traženja i koji je kao utjeha u mojim stradanjima.“

O KOME OVISI?

„Što se događa našem narodu?“ postavio sam pitanje u razgovoru s gospođom Ankicom Baković, psihologinjom koja živi i radi u Livnu, a koju sam pozvao u Međugorje da održi tribinu na temu „Utjecaj ekrana na dječji mozak“.

„Imam dojam da se ne snalazimo u ovom vremenu. Toliko novih ponuda, izazova, kušnji za djecu i mlade, ali i za odrasle. Toliko toga od nas radi što hoće“, rekao sam u razgovoru s gospođom Baković. „Ništa ne radi od nas što hoće!“ Vrlo energično reagirala je Ankica. „Mi dopuštamo drugima da od nas rade što hoće!“

Moram priznati, gospođa Baković me iznenadila svojom neposrednošću. Odmah sam shvatio da se radi o osobi direktnoj u komunikaciji, koja ne okoliša nego kaže što misli. Zastao sam na trenutak, svjestan istine koju je izrekla. Potom je nastavila: „Što god nam se u životu događa, mi imamo izbor. Do nas je! Drugi nam mogu nuditi što hoće, ali mi biramo.“

Priznao sam i sebi i psihologinji Ankici da sam u razmišljanju bio pošao u krivom smjeru i krivca tražio izvan sebe, no ona mi je pomogla da pogled okrenem prema sebi, odnosno prema nama kao narodu. Koliko god drugi nudili pogrešne stvari i nazore, na koncu ne ovisi o njima nego o nama. Uvijek je važno sebi reći: *Ja mogu birati.*

Isus nas uči slobodi, uči nas birati: „Ako te tko prisili jednu milju, podi s njim dvije.“ (Mt 5, 41) Prisila se preobražava u naš izbor, a time prestaje biti prisila, ako je prihvatimo i izaberemo ići s nekim još jednu milju. To nas oslobađa od pritiska druge osobe.

Kao primjer osobe koja je postupila kako je Ankica rekla je grčki filozof Sokrat koji je na pitanje, zašto svaki dan dolazi na tržnicu u Ateni a ništa ne kupuje, odgovorio: „Dolazim ovamo da vidim koliko toga mi ne treba.“

Istina, roditeljima u današnjem vremenu nije uvijek zgodno u odgoju djece, kao što ni djeci nije uvijek lako s roditeljima, jer djeca vide jedni od drugih mnoge primamljive stvari, poput mobitela, markirane odjeće i obuće, žele slaviti rođendan na poseban način, izići i ostati do kasno u disku i sl., pa vrše pritisak na roditelje da im sve to dopuste i priušte. Ostaje, međutim, ključno pitanje moraju li roditelji ispuniti svaku dječju želju i moraju li djeca dobiti sve što pože. Pođemo li od stava da uvijek imamo izbor, da se ne moramo osjećati prisiljeni nešto činiti, tada ponude mogu biti velike i privlačne, ali mi ne moramo kupiti sve što nam se nudi.

Roditelji tu trebaju biti jako pažljivi. S jedne strane dopustiti djeci da stječu iskustvo u susretima sa svojim

vršnjacima, a s druge odgovajati ih da uče izabrati ono što je dobro, kupiti što im je potrebno, naravno i što je lijepo, ali ne uvijek ono što je markirano i skupo i zato što to drugi imaju ili nose.

A ODGOVORNOST?

Sada slijedi nešto što počesto zaboravljamo, a što je neodvojivo od slobode: sloboda iziskuje odgovornost!

Na primjeru izabranja župe Međugorje Gospa pojašnjava da izabranje, osim što je posebna milost, zahtijeva veliku odgovornost: „Svaki će odgovarati po svojoj mjeri.“ (8. 5. 1986.)

Stariji su odgovorni za mlade: Roditelji, nastavnici, profesori, svećenici, vjeroučitelji. Kako odgovajati mlade? Odgovajaju li ih da upoznaju Isusa? Vode li ih kao djecu i pozivaju li ih kao mlade da idu nedjeljom na svetu misu, da se ispovijedaju, da žive kako Isus želi? Upozoravaju li ih ako primijete da ne idu pravim putem? Pokazuju li im zamke koje postoje u svijetu? Stavljaju li pred njih ideale, prave veličine (svece)?

Ponekad se može čuti kako stariji optužuju mlade zbog njihova ponašanja. No budimo pošten: Nismo li mi stariji odgovorni za stanje mladih? Što smo im predali u nasljedstvo? Kakve vrijednosti? Kakvu hranu im nudimo? Kakve sadržaje? Zar mi stariji nismo za mlade kao zmija za Adama i Evu? Tko ih odvođi od Boga, ako ne mi stariji? Tko ih usmjerava prema lijepo ukrašenim zamkama, ako ne mi?

Mladi se trebaju učiti slobodu shvaćati kao odgovornost, jer i oni su odgovorni. Odgovorni za sebe i za druge. Za svijet oko sebe. Roditelji djecu i mlade trebaju odgovajati za slobodu koja nosi odgovornost: Učiti ih da rade, da pomažu u kući ili na njivama. Je li odgojiteljski i prijateljski stav prema djeci i mladima, ako ih se pusti da ništa ne rade, ništa ne doprinose, ne žrtvuju se već samo ljenčare, spavaju i gledaju u mobitel? Pomaže li tom mladom čovjeku da se izgrađuje i postane snažna osoba, sposobna za život?

23. OBLJETNICA FRA SLAVKOVOG ROĐENJA ZA NEBO

NJEGOV NAS ŽIVOT I DANAS PROPITUJE

23. obljetnica smrti pokojnog fra Slavka Barbarića (1946. – 2000.), svećenika i čovjeka koji je svojim pastoralnim i humanitarnim radom obilježio Međugorje i ustanovio „Gospinu školu života i ljubavi“ sa svojim duhovnim obnovama i pisanim djelima, započela je i završila misnom žrtvom. Baš onako kako se i on žrtvovao za druge do samoga svog zemaljskog kraja.

Na jutarnjoj svetoj misi u 7.30 sati fra Jure Barišić lijepo je podsjetio na fra Slavkova obljetnicu smrti i prikazao misu u zahvalnost za sve ono što su župa i cijeli svijet primili preko fra Slavka.

Posebno je bilo svečano na večernjoj svetoj misi koju je predslavio fra Dragan Ružić, ravnatelj Majčina sela, djela koje je fra Slavko ustanovio 1993. godine za prihvat i smještaj djece, ratne siročadi, žena u nevolji i muškaraca s višestrukim problemima bolesti i ovisnosti, u suslavlju dvadesetak svećenika. U svojoj bogatoj propovjedi, fra Dragan je između ostalog rekao:

„... Mi koji smo poznavali поближе fra Slavka mogli smo primijetiti kod njega u oceanu mira koji je isijavao i jednu crtu nemira. Tu je crtu on lako prenosio na druge, kako bi u njihovom ustajalom miru rastjerao tlapnje i snove, želju za smirenjem u toplom i mekom krilu navika i užitaka, uhodane kolotečine. Bio je to njegov blaženi nemir koji nam je govorio kako nije zadaća vjere da čuva naše interese i umiruje savjesti. Nego, upravo naprotiv, da nas iz ustajalog samozadovoljstva tjera u dinamiku života, borbe i ljubavi. Dokle god budemo mi i svijet oko

nas daleko od pravde i ljubavi, dokle god bude bijednih, gladnih, bolesnih, nevjernika i grješnika, ne možemo i ne smijemo biti zadovoljni i mirni. Ta nije li Krist rekao da donosi na svijet mač, oganj, nemir? Njegovim dolaskom na zemlju naši su putovi posijani blaženim nemirom.

Fra Slavko je nosio taj blaženi nemir i po njemu je uvijek bio skloniji bezumlju hrabri, nego smirenosti i mlakosti razboriti, umjereni, ravnodušni, nezaloženi. Njegov nas život i danas propituje, zar možemo ostati ravnodušni kad oko sebe gledamo materijalnu i moralnu bijedu, nepravdu i zlo? Ako se nađemo pod

obvezom djelovanja, a mi pobjegnemo, tko može naš postupak nazvati razboritošću? Ako šutimo kad smo morali progovoriti, tko će preuzeti odgovornost za nas kukavičluk? Ako vidimo gladna i bolesna, a zatvorimo svoje srce, koji će ispovjednik moći umiriti i opravdati našu savjest? Ako izbjegavamo svaku dužnost i odgovornost, svaku neugodnost i uznemiravanje, kako ćemo se potvrditi kao ljudi?“, zaključio je fra Dragan Ružić.

Molitva je ispunjavala cijeli ovaj blagoslovljeni dan. Molitveni hod „FRA SLAVKOVIM STOPAMA“ od fra Slavkove rodne kuće u Dragičini do fra Slavkova mjesta vječnog počivališta na groblju Kovačića započeo je okupljanjem vjernika ispred fra Slavkove rodne kuće gdje su ih dočekali fra Slavkova rodbina i prijatelji. Vjernici su prema Međugorju krenuli oko 9 sati, a prije samoga polaska svećenički blagoslov vjernicima je udijelio fra

Velimir Bagavac, župnik župe sv. Stjepana Prvomučenika na Čerinu kojoj selo Dragičina pripada. Zatim se molitvom krunice krenulo prema Međugorju gdje su vjernici stigli oko 11.20 sati. Po dolasku u Međugorje četrdesetak sudionika ovog molitvenog hoda zajedno su ispred Gospina kipa izmolili sedam Očenaša, Zdravo Marija i Slava Ocu na Gospine nakane, zatim se pomolili i u crkvi sv. Jakova, te se potom u molitvi krunice Božjega milosrđa zaputili prema fra Slavkovom grobu gdje su se u zahvali pomolili Bogu za fra Slavkov život i brojna velika djela koja je ostavio za sobom. Ovaj molitveni hod od fra Slavkove rodne kuće u Dragičini do Međugorja prvi put je održan 2020. u organizaciji molitvene grupe „Gospa, Majka moja“ i obitelji pokojnog fra Slavka, te polako prerasta u jednu lijepu tradiciju.

U 14 sati krenula je molitva križnog puta na Križevcu koje su uz brojne hodočasnike i župljane predmolili fra Antonio Primorac i fra Jure Barišić. Ovog petka bilo je to nekako baš kao i onog petka prije 23. godine, uz laganu kišicu koja nije zaustavila vjernike da se još jednom u molitvi sjete svog dragog učitelja i prijatelja, a onda gore, pokraj mjesta na kojem je fra Slavko zadnji put udahnuo, kao da su se još jednom mogle čuti njegove zadnje riječi tako znakovite i za nas danas: „Pazite kako hodate, jer je sklisko!“

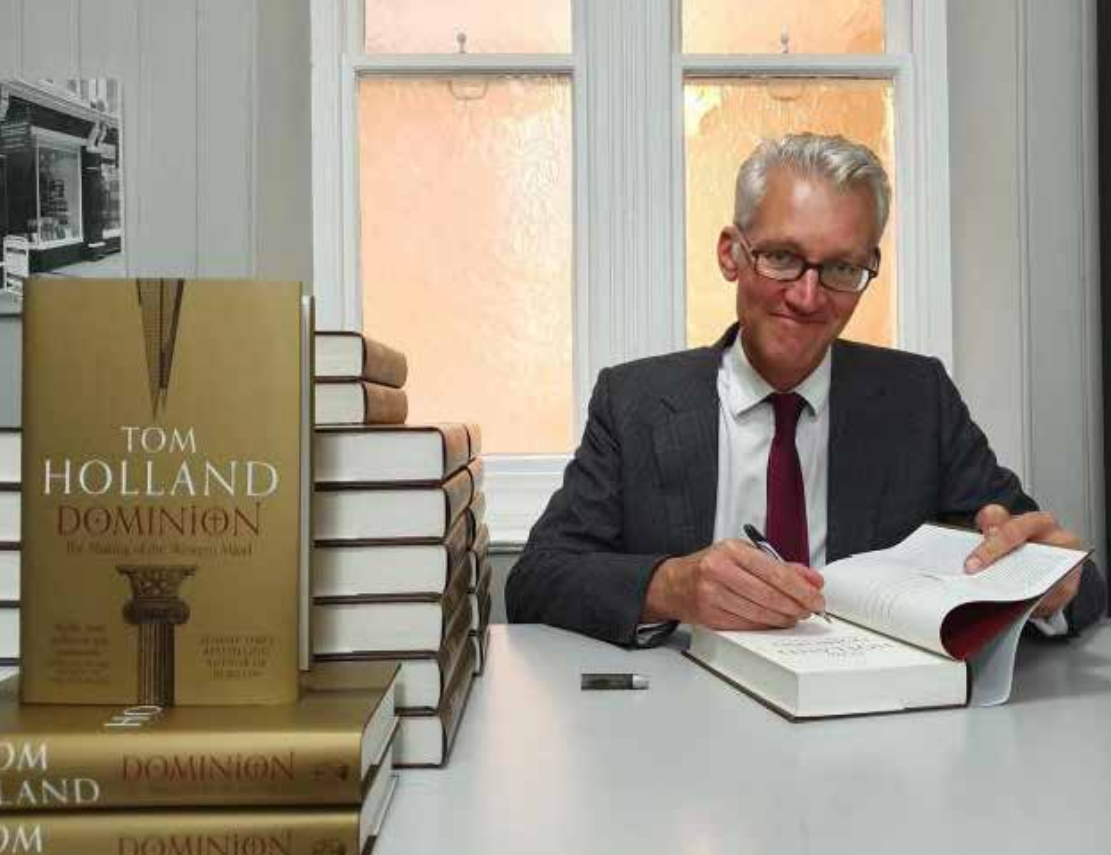

Foto: Arhiv ICMM

Foto: Arhiv ICMM

Foto: Arhiv ICMM

HUMANIZAM: KRŠĆANSKA HEREZA

POMUTNJA ĆE SIGURNO USLIJEDITI NAKON SMRTI BOGA

Ovih je dana nakladnička kuća Verbum iz Splita objavila djelo od T. Hollanda „Vladavina“ (The Dominion). Knjiga govori o tome kako smo postali to što jesmo i zašto mislimo i ponašamo se ovako kako mislimo i kako se ponašamo. Odakle nam spoznaja što je pravo a što krivo, što je dobro a što zlo? Odakle spoznaja da je plemenitije patiti nego nanositi patnju i bol? Odakle spoznaja da su svi ljudi jednako vrijedni? Da svi baštinimo ljudska prava i slobode? Kako je došlo do revolucije u vrijednostima koja je preobrazila cijeli svijet? Humanizam u svojoj biti niječe kršćanske korijene svojih zasada, sumnja u vjerske tvrdnje, dok su ti humanistički ali i naši temelji i stavovi nepovratno kršćanski. Trajan utjecaj kršćanstva ne ograničava se samo na vjeru. Vidljiv je posvuda na Zapadu, u znanosti, sekularizmu, ljudskim pravima, pa čak i u ateizmu. U sljedećem skraćenom predavanju riječ je o humanizmu kao herezi koja se rodila unutar kršćanstva. Vrijedno čitanja iz pera pisca komu je otac bio ateist, a majka vjerna anglikanka. Od nje je primio ljubav prema kršćanstvu, makar se javno ne deklarira kao vjernik.

Tom Holland (r. 1968.) engleski je pisac i povjesničar. Napisao je bitna djela o starom Rimu, carevima, o kršćanstvu te kako je kršćanska – Kristova misao promijenila antički svijet. Julije Cezar je u svojim „galskim ratovima“ ubio milijun Gala, jedan milijun ih je porobio; Sparta je prakticirala eugeniku – na životu su samo ostajala djeca zdrava i sposobna, u Aristotela nije bilo poniznosti ni bratske ljubavi. Promjena i revolucija dolazi s kršćanstvom. Kršćanski narativ govori o tome da je Sin Božji ubijen na križu. U rimskom svijetu to je bila sudbina kriminalaca i onih koji su izazivali carsku vlast. Kršćanstvo je sa sobom donijelo moralnu revoluciju. Nemoćni i siromasi su postali Božja djeca i stoga zaslužuju poštovanje jednako kao i oni najviši u društvu. Bog je na strani slabih. Prvi će biti posljednji, a posljednji prvi. Sva su ljudska bića jednaka u Božjim očima. Za Pavla u Boga nema nikakve pristranosti. Središnja misao u T. Hollanda je da je zapadni um tvorevina kršćanskih vrijednosti. Bez kršćanstva ne bi bilo ni moderne sekularne civilizacije. Holland je nakon dvadeset godina čitanja i studiranja klasične antike prepoznao kakav je lom stvorilo kršćanstvo u antičkoj kulturi i povijesti.

„Ne postoji ništa posebno u svezi s čovjekom. On je samo dio ovoga svijeta.“

Ovo opažanje o pretenzijama čovječanstva – hladnokrvno, razočarano, lišeno sentimentalnosti – izrečeno je četrdesetih godina, na sredini između našega vremena i objavljivanja *Podrijetla vrsta*. Darwin se u svom temeljnom radu o evoluciji

TO DA SVI MI POSJEDUJEMO ODREĐENA TEMELJNA PRAVA, JEDNOSTAVNO ZATO ŠTO SMO LJUDI, I DOSTOJANSTVO KOJE OBUHVAĆA CIJELU NAŠU VRSTU, DOKTRINE SU TOLIKO ŠIROKO PRIHVAĆENE U SUVREMENOJ BRITANiji, DA IH MNOGI OD NAS JEDVA UOPĆE PREPOZNAJU KAO DOKTRINE. TO JE MJERA KOLIKO RADIKALNO TA UVJERENJA PRIVILEGIRAJU LJUDSKA BIĆA, DA SU SE TIJEKOM PROŠLOG STOLJEĆA SVE VIŠE OPISIVALA KAO „HUMANISTIČKA“.

nije usredotočio na Homo sapiens. Tek s objavljivanjem, 12 godina kasnije, *Podrijetlo čovjeka*, eksplicitno se pozabavio pitanjem „je li čovjek, kao i svaka druga vrsta, potjecao od nekog prethodno postojećeg oblika“. Unatoč tomu, implikacije njegove teorije, za zahtjeve čovječanstva za posebnim statusom, bile su dovoljno očite od samog početka. Biskupi bi se mogli rugati i tražiti da znaju, jesu li Darwinovi sljedbenici potekli od gorila s očeve ili majčine strane, ali ljudi su, u konačnom obračunu, rangirani kao organizmi poput svih drugih. Za njih je bila umišljenost na granici ironije zamišljati ljude drugačije, smatrati sebe na neki način superiornijima od ostatka stvorenja.

Darwin, naravno, nije bio prvi koji je potkopao ideju da bi ljudi mogli biti u središtu svemira. Godine 1638. mladi je John Milton u Firenci „posjetio slavnog ostarjela Galilea, zatvorenika inkvizicije, jer je u astronomiji razmišljao drugačije nego što su to činili franjevački i dominikanski znalci“. Nije Sunce kružilo oko Zemlje, nego Zemlja kruži oko Sunca, tako je Galileo učio. Došlo je vrijeme da se njegova hipoteza dokaže ispravnom.

Danas znamo da je sunce nerazgovjetna zvijezda u neupadljivu kutu neugledne galaksije u svemiru, toliko zapanjujuće silnom, da može udariti mozak čak i kad čovjek pokuša shvatiti veličinu toga svemira. Nasuprot ledenim beskrajjima svemira, što je čovječanstvo nego najmanja mrvica prašine? Što nam kao vrsti preostaje da tražimo ikakvo dostojanstvo? „U znanosti“, kako je to rekao astronom Seth Shostak, „ako mislite da ste posebni, vjerojatno i niste.“

Zapanjujuće, međutim, u doba koje je iskustvo da je teorija evolucije gotovo univerzalno prihvaćena u Britaniji, a granice našeg znanja o svemiru pomaknute do nevjerojatnijih krajnosti, čini se da nije bilo smanjenja vrijednosti koje mi, kao kulturu, pripisujemo ljudskom životu. Upravo suprotno. To da svi mi posjedujemo određena temeljna prava, jednostavno zato što smo ljudi, i dostojanstvo koje obuhvaća cijelu našu vrstu, doktrine su toliko široko prihvaćene u suvremenoj Britaniji, da ih mnogi od nas jedva uopće prepoznaju kao doktrine. To je mjera koliko radikalno ta uvjerenja privilegiraju ljudska bića,

da su se tijekom prošlog stoljeća sve više opisivala kao „humanistička“.

Pojam 'humanistički' je nejasan; a nejasnoća definicije potaknula je razne pokušaje da joj se dadne veća preciznost. Godine 2002. Svjetski humanistički kongres, koji se sastao u Nizozemskoj, izdao je ono što su njegovi delegati predstavili kao „službenu definiciju i izjavu svjetskog humanizma“. Amsterdamska deklaracija proglasila je „vrijednost, dostojanstvo i autonomiju pojedinca i pravo svakog ljudskog bića na najveću moguću slobodu kompatibilnu s pravima drugih“. Religije – odbačene kao „dogmatske“ – osuđene su zbog svoje ambicije „da nametnu svoj pogled na svijet cijelom čovječanstvu“. Nasuprot tomu, znanost i njezine metode bile su silno hvaljene i uzdizane. Za humaniste ne vrijedi nikakav relikv iz brončanog doba. Etika je trebala biti izvedena, ne od nebeskih vila i vilenjaka, već „kroz kontinuirani proces promatranja, evaluacije i revizije“.

DA POVUČEMO PRIKLADNU DARVINISTIČKU ANALOGIJU, NAIME DREVNI ATEISTI I MODERNI HUMANISTI NALIKUJU JEDNI DRUGIMA NA NAČIN NA KOJI PTEROSAURI NALIKUJU ŠIŠMIŠIMA: KAO PRIMJERI SLIČNIH ZNAČAJKI KOJE SE RAZVIJAJU KOD NEPOVEZANIH VRSTA. ČINJENICA DA SE IZOLIRANE PREDODŽBE HUMANISTIČKIH VJEROVANJA NALAZE RAZBACANE U DREVNIM TEKSTOVIMA SAMO PO SEBI NE OČITUJE EVOLUCIJSKI ODNOS MEĐU NJIMA.

Prihvatiti istinu svih tih različitih tvrdnja – gotovo bi ih se moglo nazvati dogmama – zahtijeva, naravno, manje vježbu razuma od skoka vjere. Teško da je očita tvrdnja kako znanost podržava vjeru u ljudska prava. Nevjerojatno je i uvjerenje onih koji su izdali Amsterdamsku deklaraciju da su njihove vlastite vrijednosti ono gdje će „kontinuirani proces promatranja, evaluacije i revizije“ sigurno dovesti dotle da se one, zapravo, rangiraju kao univerzalne. Humanisti mogu tvrditi da jesu internacionalne, ali su zapravo pretežno zapadnjačke. Delegati koji su se sastali u Amsterdamu na prvom Svjetskom humanističkom kongresu došli su iz Nizozemske, Sjedinjenih Država, Britanije i Austrije; samo jedan od 18 sljedećih kongresa održan je izvan Europe. Sjeverne Amerike ili Australazije; sjedište Humanists International je u Londonu. Njegovo poimanje „univerzalnog“ je, dakle, donekle kulturalno uvjetovano.

Humanisti, što nikako ne iznenađuje, skloni su odbaciti tu karakterizaciju. Radije vide sebe kao nasljednike tradicije intelektualnog istraživanja koje obuhvaća cijeli svijet i seže tisućljećima unatrag. U drevnoj Indiji, u konfucijanskoj Kini, u klasičnoj Grčkoj, humanisti su identificirali spise koji izgledaju kao predodžba upravo onoga u što oni sami vjeruju. Ipak, rizik ovakva pristupa nije samo u tome što rezultira odabirom, već i u tome što može zamagliti vrlo stranu kvalitetu tih tekstova koji se odabiru.

Uzmimo, na primjer, staru Grčku: civilizaciju prema kojoj su humanisti dugo gajili posebnu sklonost. Epikur je vjerovao u bogove, unatoč tomu što je naveden na popisu slavni ateista što ga je sastavio filozof Sextus Empiricus. Jedina vrijednost istraživanja prirodnog svijeta, kako je vjerovao Epikur, bila je omogućiti filozofu da, pravilno uvažavajući besmislenost praznovjerna, postigne stanje mira i mirovanja koje je, kako je on učio svoje učenike, bio krajnji cilj života. Najbliža moderna usporedba je ma-

nje Richard Dawkins nego Maharishi Mahesh Yogi.

Da povučemo prikladnu darvinističku analogiju, naime drevni ateisti i moderni humanisti nalikuju jedni drugima na način na koji pterosauri nalikuju šišmišima: kao primjeri sličnih značajki koje se razvijaju kod nepovezanih vrsta. Činjenica da se izolirane predodžbe humanističkih vjerovanja nalaze razbacane u drevnim tekstovima samo po sebi ne očituje evolucijski odnos među njima.

Ali, koliko su u antici zajednička temeljna načela humanizma: Da su ljudi – bez obzira na spol, mjesto podrijetla, klasu – svi jednako vrijedni; i da oni koji hode u tami moraju biti izvedeni na svjetlo? Ustvrdio bih kako to uopće nije bilo zajedničko ni normalno. Doista, otišao bih predaleko kad bih tvrdio da je njihova fuzija bila gotovo jedinstvena.

Možda ne postoji niti jedan tekst koji je dosljednije predmet humanističkog prijevira od Knjige Postanka. Stvaranje svemira u šest dana; Adam i Eva u Edenskom vrtu; Noin potop; Sve su to priče koje su dugo služile kao glavni dokazi u tvrdnji da je religija samo mješavina naivnih, djetinjastih besmislica. To je razlog zašto se može uvelike jamčiti da se Knjiga Postanka neće naći u pregledima drevnih tekstova koje su humanisti spremni priznati kao utjecajne. Ipak, humanisti, ništa manje od Židova ili kršćana, neizbrisivo su impregnirani Knjigom Postanka. Zapravo, ako postoji samo jedan izvor poštovanja koje pokazuju prema vlastitoj vrsti, prema čovjeku, to je početno, uvodno poglavlje Biblije.

Bogovi u antici nisu imali naviku obdariti čovječanstvo urođenim dostojanstvom. Sasvim suprotno. „Napraviti ću čovjeka, koji će nastaniti svijet, da se može uspostaviti bogoslužje te sagraditi svetišta za bogove.“ Tako je govorio Marduk, koji je prema Babiloncima stvorio čovječanstvo od ljepljive smjese prašine i krvi da budu robovi božanstava. Ovdje je postojalo razumijevanje čovjekova smisla i svrhe, turobno i beznadno, koje bi prognanici dovedeni na obale Eufrata iz opljačkanog Jeruzalema vrlo lako prihvatili, jer bi to sigurno odgovaralo osjećaju njihove krivnje i kazne pred velebnošću i neizmjerljivošću Velikog Babilona.

U SREDNJEM VIJEKU NIJEDNA CIVILIZACIJA U EUROAZIJI NIJE BILA TOLIKO USKLAĐENA S JEDNIM DOMINANTNIM SKUPOM VJEROVANJA KAO ŠTO JE BIO LATINSKI ZAPAD S KRŠĆANSTVOM. DRUGDJE, BILO U ZEMLJAMA ISLAMA, ILI U INDIJI, ILI U KINI, POSTOJALA SU RAZLIČITA SHVAĆANJA BOŽANSKOG I BROJNE INSTITUCIJE KOJE SU SLUŽILE DA IH DEFINIRAJU; ALI U EUROPI JE POSTOJALA JEDINO SPECIFIČNA ZAJEDNICA ŽIDOVA KOJA JE REMETILA INAČE POTPUNI MONOPOL CRKVE.

Ali prognanici iz Judeje nisu to prihvatili. Umjesto toga držali su se uvjerenja da je njihov vlastiti Bog stvorio čovječanstvo prema Knjizi Postanka. Muškarac i žena, u raznim pričama koje su pripovijedali prognanici, bili su obdareni jedinstvenim povlaštenim statusom. Samo su oni bili oblikovani na Božju sliku; samo njima je dodijeljena vlast nad svim živim stvorenjima; samo su oni, nakon pet dana božanskog rada, stvoreni šestoga dana, u Božji dan, na Božju sliku i priliku.

Posljedica ovoga bila je, naravno, vrlo jasna: da je kult Marduka smatran i rangiran kao najobičnije praznovjerje. Isto je vrijedilo i za panteone koje su obožavali drugi narodi: Kanaanci, Egipćani, Asirci. Muški bogovi i ženske božice; bogovi ratnici i bogovi obrtnici; bogovi oluje i bogovi plodnosti: svi su oni bili, prema riječima proroka Izaije, „manje od ničega“.

U srednjem vijeku nijedna civilizacija u Euroaziji nije bila toliko usklađena s jednim dominantnim skupom vjerovanja kao što je bio latinski Zapad s kršćanstvom. Drugdje, bilo u zemljama islama, ili u Indiji, ili u Kini, postojala su različita shvaćanja božanskog i brojne institucije koje su služile da ih definiraju; ali u Europi je postojala jedino specifična zajednica Židova koja je remetila inače potpuni monopol Crkve. Baš kao što to danas čine humanisti, kršćanstvo je svoje vrijednosti i ideale označavalo kao univerzalne – „katoličke“. Od zore do (su)mraka, od sredine ljeta do duboke zime, od časa njihova rođenja do posljednjeg daha, muškarci i žene srednjovjekovne Europe upijali su te pretpostavke u svoje kosti, u svoje biće.

Čak i kada se u 16. stoljeću kršćanstvo počelo cijepati te su se pojavljivali novi oblici kršćanstva, ostalo je uvjerenje Europljana da je njihova vjera univerzalna. To ih je nadahnjivalo u istraživanju kontinenata o kojima njihovi predci nisu ni sanjali, te u njihovim pokušajima obraćenja stanovnika koje bi tamo zatekli.

Danas, u vrijeme trusnoga geopolitičkog prestrojanja, pokazalo se da naše vrijednosti nisu ni približno univerzalne kao što je većina nas na Zapadu pretpostavljala da jesu. Možda je žurnija nego ikada prije potreba da se prepozna koliko su oni kulturalno uvjetovani i da ih se ne miješa s „ljudskom prirodom“. Živjeti u zapadnoj zemlji značilo je i znači živjeti u društvu koje je stoljećima – a u mnogim slučajevima i tisućljećima – bilo potpuno transformirano kršćanskim zasadama i pretpostavkama. Toliko je dubok bio utjecaj kršćanstva na razvoj zapadne civilizacije da je jednostavno (p)ostao skriven od vanjskog pogleda.

Tako je, na primjer, Amsterdamska deklaracija kadra olako odbaciti religijske dogme, premda istodobno uzima zdravo za gotovo postojanje „univerzalnih zakonitih ljudskih prava“. Ipak, da bi čovjek vjerovao u postojanje ljudskih prava, nije potreban ništa manji skok vjere nego za vjerovanje u, recimo, anđele ili Trojstvo. Podrijetlo koncepta ne počiva u „primjeni znanstvenih metoda“ koje toliko veliča Amsterdamska deklaracija, već u srednjovjekovnoj teologiji.

Kada su u 12. stoljeću kršćanski učenjaci kušali oblikovati ispravan kršćanski pravni sustav, prirodno su se obratili Bibliji da im bude vodič. Ondje su se namjerali i pročitali da su svi muškarci i žene obdareni urođenim dostojanstvom. Sve su duše bile jednake u Božjim očima. Ipak, kako su kršćani mogli uskladiti nesavladivu i nepremostivu nejednakost između bogatih i siromašnih s inzistiranjem brojnih crkvenih otaca da „uporaba svih dobara treba biti svima zajednička“? Problem je bio toliki da je desetljećima iziskivao pozornost najuglednijih znanstvenika na latinskom Zapadu.

Rješenje, do kojeg se došlo oko g. 1200. bilo je plodno s implikacijama za budućnost. Izgladnjeli siromah koji bi krao od bogataša činio je to, prema upućenima u crkvene kanone, *iure naturalis* – „u skladu s prirodnim zakonom i pravom“. Kao takav, tvrdili su, ne može se smatrati krivim za zločin. On je samo uzimao ono što mu se prema pravu duguje.

Svaki biskup koji bi se suočio s takvim slučajem, kako su propisivali stručnjaci kanonskog prava, imao je dužnost osigurati da bogati plate svoj dug u obliku milostinje. Karitas, koji više nije bio dobrovoljan, postao je nešto novo: zakonska obveza. Da su bogati bili dužni davati siromašnima bilo je, naravno, načelo staro koliko i samo kršćanstvo. Međutim, ono što se nitko prije nije sjetio raspravljati jest podudarnost načela: da siromašni imaju pravo na životne potrebe. Bio je to – u formulaciji koju su pravници u srednjovjekovnom kršćanskom svijetu sve više upotrebljavali – njihov *ius*: njihovo „pravo“.

Ipak, ovaj je nauk – unatoč svom podrijetlu iz kršćanskoga zakonodavstva – bio taj koji će s vremenom iskliznuti iz sidrišta doktrinarnog kršćanstva. Doista, najprije u američkoj revoluciji, a potom i u francuskoj, tvrdit će se da ljudska prava nemaju ama baš ništa s osebujnom poviješću latinskog kršćanstva. Ona su umjesto toga vječna i univerzalna. „Deklaracija o pravima“, proklamirali su

protuklerikalni francuski revolucionari, „ustav je svih naroda, a svi drugi zakoni po prirodi su promjenjivi i podređeni su ovomu.“ Došlo se do značajnog otkrića: da je najsigurniji način promicanja kršćanskih učenja kao univerzalnih bio prikazivati ih kao da proizlaze iz bilo čega drugoga, samo ne iz kršćanstva.

Zapad će se, tijekom trajanja svoje globalne hegemonije, pokazati briljantno vještim u iskorištavanju te spoznaje. Opetovano su kršćanski koncepti i zasade prepakirane za nekršćansku publiku. Danas, kao i u 18. stoljeću, mnogo je vjerojatnije da će se prihvatiti doktrina poput one o ljudskim pravima, ako se pomno skriva njezino podrijetlo među kanonskim pravnicima srednjovjekovne Europe. Naglasak koji su agencije Ujedinjenih naroda polagale na „drevnost i široko prihvaćanje koncepta ljudskih prava“ bio je nužan preduvjet za njihovo polaganje prava na globalnu, a ne samo zapadnu jurisdikciju.

Ipak, ovo je zauzvrat zastrlo i dodatnu ironiju: Jer što je bio prijezir koji su ikonoklasti Francuske revolucije iskazali prema kršćanstvu, ako ne znak i očitovanje utjecaja kršćanstva? „Staro je prošlo, novo je došlo!“ Tako je proglasio Pavao u svojoj Drugoj poslanici Korinćanima. Svaka promjena je, prema uvjerenju i mišljenju Rimljana, po definiciji bila zlobojna. Izreka *res novae* – „nove stvari“ – služila je kao sinonim za sve što je u društvu bilo najopasnije. Kršćanstvo je, s druge strane, veličalo revoluciju. Baš kao što je Izaija žigosao i osudio bogove Egipćana i Babilonaca kao puke idole, prikladne da ih se baci kao smeće u blato, tako su kršćani u ranom srednjem vijeku izjednačili napredak s iskorjenjivanjem praznovjerja. Misionari su s punim žarom sjekli stabla posvećena poganskim bogovima, a crkve (sa)gradili na mjestima gdje su izvorno stajali krvlju natopljeni poganski žrtvenici.

Humanisti, kada slave oslobođenje od dogmi i praznovjerja koje se, po njihovom mišljenju, može postići „primjenom znanstvenih metoda“, svjedoče i nehotice o trajnom utjecaju na zapadnu civilizaciju, ne grčke filozofije, već biblijskih proročanstava. Zsigurno nije slučajno da su mnogi Darwinovi najgorljiviji branitelji nosili nepogrješivi pečat radikalnog protestantizma. „Malo

tko to vidi, ali vjerujem da smo na pragu nove reformacije i ako želim (po)živjeti još 30 godina, to je samo stoga da mogu vidjeti i doživjeti nogu znanosti na vratu njezinih neprijatelja.“ Tako je zapisao Thomas Henry Huxley, anatom i biolog, čiji je genij za brutalnost i divljanje nad biskupima doveo do toga da ga se opisuje kao „Darwinova buldoga“.

Huxleyevo najodanije uvjerenje bilo je kako je njegova dužnost donijeti svjetlo svijetu. Njegov osjećaj samoga sebe kao člana izabranika imao je – kao što su suvremenici brzo primijetili – poznatu kvalitetu: „On ima moralnu ozbiljnost, voljnu energiju, apsolutno povjerenje u svoja vlastita uvjerenja, želju i odlučnost da ih impregnira u cijelo čovječanstvo, što su bitne značajke puritanskoga karaktera.“ Huxleyevo uvjerenje da je srednjovjekovno kršćanstvo bilo samo fanatizam i zaostalost nije u konačnici poteklo od Voltairea, već od Luthera. Agnostici – termin koji je skovao Huxley – uvijek su bili skloni očitovati u svojim stavovima prema kršćanstvu izrazitu prijamljivost za protestantsku propagandu. On je samo još jedna ilustracija velikog paradoksa našeg doba: kako kršćanstvo nema potrebe za stvarnim kršćanima za sve svoje ideje i pretpostavke koje još uvijek cvatu.

Nije iznenađujuće, naravno, u društvu koje je sve više napuštalo institucionalnu praksu kršćanstva, a ipak se još uvijek drži svojih pretpostavki, svojih vrijednosti, svojih mitova, da bismo se trebali suzdržati od toga da otvoreno gledamo u lice posljednicama i implikacijama naše trenutne nevolje. „Kad se netko odrekne kršćanske vjere, on sebi ispod nogu izvlači pravo na kršćanski moral“.

NIJE IZNENAĐUJUĆE, NARAVNO, U DRUŠTVU KOJE JE SVE VIŠE NAPUŠTALO INSTITUCIONALNU PRAKSU KRŠĆANSTVA, A IPAK SE JOŠ UVIJEK DRŽI SVOJIH PRETPOSTAVKI, SVOJIH VRIJEDNOSTI, SVOJIH MITOVA, DA BISMO SE TREBALI SUZDRŽATI OD TOGA DA OTVORENO GLEDAMO U LICE POSLJEDNICAMA I IMPLIKACIJAMA NAŠE TRENUTNE NEVOLJE. „KAD SE NETKO ODREKNE KRŠĆANSKE VJERE, ON SEBI ISPOD NOGU IZVLAČI PRAVO NA KRŠĆANSKI MORAL“.

Takvo je upozorenje dao prije gotovo stoljeće i pol Friedrich Nietzsche: najradikalniji i neusporedivo najpošteniji od svih suvremenih, modernih ateista. Netremice je promatrao što bi ubojstvo njezina Boga moglo značiti za civilizaciju. Nietzsche je kao opipljivi idiotizam odbacio humanizam, koji je on prezirao kao ideologiju kojoj su Englezi bili posebno skloni:

„Kad Englezi zapravo vjeruju da ‘intuitivno’ znaju što je dobro a što zlo, kada stoga pretpostavljaju da više ne postuliraju kršćanstvo kao jamstvo morala, mi bjelodano svjedočimo o učincima dominacije kršćanskog vrijednosnog suda“.

„Za Engleze“, zaključio je sumorno Nietzsche, „moral još uvijek nije problem.“

Nauk o ljudskom dostojanstvu nije proizišao iz razuma, već iz same vjere za koju su humanisti vjerovali da su je – u svojoj umišljenosti – odbacili. Proklamacije i deklaracije o pravima nisu bile ništa drugo nego otpad i krhotine koje je za sobom ostavio kršćanski plimni val za povlačenja: izbljedjeli i nasukani relikti. Bog je bio mrtav – ali u velikoj špilji koja je nekoć bila kršćanski svijet, još uvijek je padala njegova sjena. Mitovi kršćanstva još će dugo trajati. Pa ipak uza sve to nisu bili ništa manji mitovi jer su sada nosili sekularni izgled. „Takvi fantomi kao što su dostojanstvo čovjeka, dostojanstvo rada: Sve je to naskroz kršćansko!“

Nietzsche nije na to mislio kao na kompliment. Nije kao lašce prezirao samo one koji su se držali kršćanskog morala, premda su njihovi noževi bili natopljeni Božjom krvlju; mrzio ih je i zbog vjerovanja u to. Briga za ponižene i patnike, daleko od toga da se služi pravdi, bila je oblik otrova. Kršćanstvo je prema njemu, svrstavajući se na stranu svega loša, slaba i nejaka, učinilo cijelo čovječanstvo bolesnim. Nietzsche je žalio za svim onim što su kršćani učinili klasičnoj civilizaciji. Divio se Grcima ne unatoč, nego zbog njihove okrutnosti. Doista, s toliko je prijezira gledao na bilo kakvu predodžbu antičke Grčke kao zemlje sunčanog racionalizma, da je velik broj studenata, pri kraju njegove profesorske karijere, bio šokiran te je napuštao njegova predavanja. „U danima prije nego što se čovječanstvo zastidjelo zbog svoje

okrutnosti“, napisao je, „prije nego su postojali pesimisti, život na zemlji bio je veseliji nego što je sada.“

Pa ipak, Nietzsche, čovjek koji se odrekao svog državljanstva, prezirao nacionalizam i hvalio Židove kao najznamenitije ljude u povijesti, upozorio je kakve će zablude zasigurno uslijediti nakon smrti Boga. „Kada dugo gledaš u ponor, ponor gleda također u tebe.“ Dobro i zlo postali bi samo relativni. Moralni kodeksi bi ostali neusidreni. Počinila bi se djela masovnog i strašnog nasilja. „Nakon užasnog potresa, golema refleksija, s novim pitanjima.“

Pola stoljeća nakon što je Nietzsche ovo napisao, i gotovo dva desetljeća nakon izbijanja Velikog rata, nacisti su u Njemačkoj došli na vlast. Hitler, koji je 1928. glasno izjavljivao u kojoj je mjeri njegov pokret kršćanski, sve je više dijelio Nietzscheov prijezir prema kršćanstvu. Kršćanski moral, njegovu brigu za slabije Führer je smatrao kukavičkim i sramotnim. Kršćanska su učenja prema njemu rezultirala bezbrojnim grotesknim pretjerivanjima: alkoholičari su se promiskuitetno razmnožavali, dok su se poštteni nacionalni ‘drugovi’ borili da mogu staviti na stol hranu svojim obiteljima; duševni bolesnici uživali su u čistim plahtama, dok su zdrava djeca bila primorana spavati troje ili četvero na krevetu; bogalji kojima se obilato dodjeljuje novac te pozornost koja im se posvećuje trebala bi se usmjeriti prema zdravima. Idiotije kao što su te bile su upravo ono što je nacionalsocijalizam htio iskorijeniti. To, po mišljenju odanih nacista, nije bilo uvjerenje proizašlo iz mašte ili vjere, već ispravnog poimanja znanosti. Jači i moćniji – kao što je Darwin uvjerljivo pokazao – imali su i dužnost i obvezu eliminirati slabe.

„Ne postoji ništa posebna u svezi s čovjekom. On je samo dio ovog svijeta.“ Te riječi – kojima sam započeo svoje predavanje – izgovorio je Heinrich Himmler. Ovdje, prema njegovu uvjerenju, *Homo sapiens* nema pravo na poseban status i da je ljudski umišljaj zamišljati sebe na neki način superiornijima od ostatka stvorenja. Bila je to spoznaja i opravdanje koju je trebao za provedbu genocida.

On je, dakako, zorno shvatio kakvu je slobodu otvorilo i stvorilo odbacivanje kršćanstva. Možda se upravo to i krije iza naše spremnosti da optužimo sve one s kojima se ne slažemo, da su oni fašisti, nacisti ili Hitler: strah od onoga što bi se moglo dogoditi ako takve riječi prestanu shvaćati kao uvjrede. Svakako, humanistička pretpostavka da ateizam i liberalizam idu ruku pod ruku jest jednostavno samo to: pretpostavka. Nije istina ono što znanost nudi moralistima, nego zrcalo. Rasisti to poistovjećuju s rasiističkim vrijednostima; liberali s liberalnim vrijednostima. Primarna dogma humanizma – „da je moral nerazdvojiv dio ljudske prirode utemeljen na razumijevanju i brizi za druge“ – ne nalazi ništa više potvrde u znanosti od nacističke dogme kako treba istrijebiti svakoga tko nije sposoban za život.

Izvor humanističkih vrijednosti ne leži u razumu, niti u razmišljanju utemeljenu na dokazima, već u povijesti: povijesti kršćanstva.

Gore navedeno je skraćena verzija predavanja u okviru Theos Annual Lecture, „Humanism: A Christian Heresy“ iz 2022., „Humanizam: Kršćanska hereza“.

Izvor - <https://unherd.com/2022/11/humanism-is-a-heresy/>

Preveo i priredio: Dr. fra Tomislav Pervan OFM

Papa: „Zabrinutost“ zbog njemačkog reformskog pravca

Papa Franjo je u jednom pismu od 10. studenog ponovno izrazio zabrinutost reformskim idejama Katoličke Crkve u Njemačkoj. U tom pismu koje su prenijele njemačke dnevne novine „Die Welt“, ponovno objašnjava da se planirano Sinodalno vijeće u planiranom obliku „ne može uskladiti sa sakramentalnim ustrojem Katoličke Crkve.“

Privatno pismo od 10. studenog, s Franjinim vlastitim potpisom, odgovor je na pismo četiri njemačke katolkinje, uključujući dvije profesorice teologije. Papa im odgovara, kako kaže, također sa „zabrinutošću u vezi s trenutačnim razvojem događaja u Crkvi u Njemačkoj.“ Franjo piše: „Također dijelim zabrinutost zbog brojnih konkretnih koraka koje su sada poduzeli veliki dijelovi ove mjesne Crkve prijeteci da će se još više udaljiti od zajedničkog puta opće Crkve.“

To također uključuje nedavno formiranje Sinodalnog odbora, koji ima za cilj pripremiti Sinodalno vijeće kako bi se provele odluke Sinodalnog puta Katoličke Crkve u Njemačkoj. Takvo Sinodalno vijeće „u obliku navedenom u odgovarajućem tekstu rezolucije ne može se uskladiti sa sakramentalnim ustrojem Katoličke Crkve“, zbog čega Sveta Stolica pismom od 16. siječnja 2023. nije odobrila njegovo osnivanje.

Papa savjetuje katolicima u Njemačkoj da se više usredotoče na molitvu, pokoru, bogoslužje i izlaske među ljude, „umjesto da traže ‘spas’ u uvijek novim odborima i da uvijek raspravljaju o istim temama s određenom samozaokupljenošću“. Papino pismo napisano je na njemačkom jeziku i također traži od svojih adresata da mole „za našu zajedničku stvar jedinstva“.

Prema njemačkim dnevnim novinama „Die Welt“, kojima je netko ustupio pismo, Papin tekst je odgovor na privatno pismo od 6. studenoga. U njemu su teologinje Katharina Westerhorstmann i Marianne Schlosser, novinarka Dorothea Schmidt i filozofkinja religije Hanna-Barbara Gerl-Falkovitz izrazile zabrinutost zbog jedinstva mjesne Crkve u Njemačkoj s Rimom s obzirom na Sinodalni put.

Franjo je već u nekoliko navrata pokazao skepticizam prema reformskom kursu Katoličke Crkve u Njemačkoj, primjerice u „Pismu Božjem hodočasničkom narodu u Njemačkoj“ iz lipnja 2019., čak i prije stvarnog početka „Sinodalnog puta“.

Slovački parlament dobio službenog dušobrižnika

Imenovanjem o. Jána Buca parlamentarnim kapelanom, Narodno vijeće Slovačke Republike dobilo je svoga prvog službenog dušobrižnika.

Služba parlamentarnog kapelana predviđena je memorandumom potpisanim između Slovačke biskupske konferencije i Narodnog vijeća Slovačke Republike.

O. Ján će slaviti misu svakog četvrtka navečer u kapeli Bratislavskog dvorca u neposrednoj blizini parlamenta, prenosi Kathpress izvješća slovačkih medija. Sat vremena uoči mise kapelan će biti na raspolaganju zastupnicima i zaposlenicima za slavlje sakramenta pomirenja i osobne razgovore.

O. Jána u službu je uveo bratislavski nadbiskup Stanislav Zvolenský. Služba parlamentarnog kapelana „standard je u Europi“ i „u drugim državama normalna je stvar“, rekao je nadbiskup, izražavajući zahvalnost što je sada postoji i u slovačkom parlamentu.

Među uhićenima je i katolički svećenik o. Babu Francis, voditelj Caritasa dijeceze Allahabad. On se zajedno s još pedesetak kršćana nalazi u zatvoru, dok su ostali u međuvremenu pušteni uz jamčevinu.

Crkva u Njemačkoj polarizirana kao nikad ranije

Kölnski nadbiskup kardinal Rainer Maria Woelki istaknuo je u govoru objavljenom na mrežnim stranicama nadbiskupije kako smatra da je Crkva u Njemačkoj izložena podjelama kao nikad ranije. „Imam dojam da je naša Crkva u Njemačkoj polarizirana

kao nikad ranije“, izjavio je kardinal Woelki u govoru o njemačkom „Sinodskom hodu“, održanom sredinom studenoga pred članovima dijecezanskog vijeća, laičkog predstavničkog tijela Kölnske nadbiskupije, objavila je nadbiskupija u ponedjeljak 4. prosinca.

Stotine kršćana uhićene posljednjih godina u indijskoj saveznoj državi Uttar Pradesh

U protekle tri godine u indijskoj saveznoj državi Uttar Pradesh uhićeno je gotovo 400 kršćana na temelju strogo zakona o konvertitstvu. Uhićeni su pretežito protestantski svećenici i pripadnici različitih kršćanskih skupina.

Među uhićenima je i katolički svećenik o. Babu Francis, voditelj Caritasa dijeceze Allahabad. On se zajedno s još pedesetak kršćana nalazi u zatvoru, dok su ostali u međuvremenu pušteni uz jamčevinu.

Najmnogoljudnija indijska savezna država Uttar Pradesh s oko 200 milijuna stanovnika ima jedan od najstrožih zakona protiv konvertitstva. Strogo je zabranjen prijelaz na drugu vjeru na temelju „nasilja, nagovaranja, prijevare ili vjenčanja“.

Na čelu Uttar Pradesha je hinduistički svećenik Yogi Adityahath, član hinduističke nacionalističke Indijske stranke (BJP), koja je na vlasti i u New Delhiju. U Uttar Pradeshu, u kojemu pretežito žive hindi, kršćani čine samo 0,2 posto pučanstva.

Crkveni predstavnici žale se da je strogi zakon protiv konvertitstva postao instrument u rukama hinduističkih tvrdolinijaša, „kako bi se okomili na kršćane i namamili ih u stupicu“.

Glavni tajnik kršćanske udruge „Jedinstvo u suosjećanju“ (Unity in Compassion) Minakshi Singh rekao je: „Naše se ljude uhićuje pod potpuno lažnim optužbama vjerskog konvertitstva“. Udruga sa sjedištem u New Delhiju pomaže kršćanima

pri zahtjevima za puštanje iz zatvora uz jamčevinu.

Katolički borac za ljudska prava A. C. Michael naglasio je da se zakon protiv konvertitstva protivi indijskom ustavu. „Zakon propisuje da svatko tko želi promijeniti vjersku pripadnost mora dobiti dozvolu nadležnog činovnika“. To je protuzakonito, jer je vjera osobna stvar, dodao je.

Dvanaest od ukupno 28 indijskih saveznih država proteklih je godina donijelo zakone o sprječavanju promjene vjerske pripadnosti. Indijski vrhovni sud presudio je da su ti zakoni u skladu s ustavom dok ne ugrožavaju pravo pojedinca na slobodu vjeroispovijesti. Prema odluci vrhovnog suda, smisao tih zakona jedino je u tome da spriječe prisilu i prijevare.

„Napetosti je bilo i ranije, to svi znamo. Ali sad toliko izbijaju u prvi plan da sam sve više zabrinut“, rekao je kardinal. Naglasio je istodobno kako se neki impulsi „Sinodskog hoda“ daju provesti.

Njemački su biskupi, zajedno sa Središnjim odborom njemačkih katolika (Zentral-Komitee der deutschen Katholiken – ZdK) 2019., potaknuti informacijama o zlostavljanjima u crkvenim krugovima, pokrenuli reformski dijalog „Sinodski hod“. U raspravama, koje su okončane u proljeće ove godine, bilo je riječi o spolnom moralu, svećeničkom životu, moći i podjeli vlasti kao i o ulozi žena u Crkvi. Kardinal Woelki smatra da „Sinodski hod“ u prvom redu ugrožava jedinstvo opće Crkve. Stoga je, podsjetio je, glasovao protiv u slučajevima u kojima je zaključio da je jedinstvo Crkve ugroženo.

„Nisam htio biti puki protivnik – čak i kad sam ponekad glasovao protiv“, naglasio je. O spornim pitanjima, između ostalih zahtjev za ukidanjem celibata za svećenike, svećeničko ređenje žena i novi pristup homoseksualnosti, mora odlučiti papa, naglasio je kardinal Woelki. Stoga je zahvalan što su njemački biskupi te probleme i pitanja predložili za vrijeme opće Biskupske sinode u listopadu u Rimu. „Ukoliko bi papina učiteljska služba – suprotno mojoj teološkoj procjeni – u tim pitanjima došla do drugačije ocjene onoga o čemu nam svjedoče Božja objava, koja nas želi privesti zajedništvu s Bogom i potpunoj radosti, kao i predaja u Crkvi, spremno ću to slijediti“, rekao je kardinal Woelki.

Razgovori u „Sinodskom hodu“ prema njegovoj procjeni „na žalost nisu uvijek

bili jako sinodski“. Nije bilo vremena, naglasio je, za stvarno razumijevanje, slušanje i suočavanje s argumentima.

Kardinal Woelki još je jednom naglasio kako odbacuje „Sinodski odbor“, tijelo sastavljeno od laika i biskupa koje bi trebalo osnažiti reformsku raspravu u Crkvi u Njemačkoj i pripremiti „Sinodsko vijeće“, koje Vatikan ne prihvaća.

„Ne mogu se usprotiviti naputcima pape odnosno njegovih najbližih suradnika“, rekao je kardinal, „taj bi me put doveo u slijepu ulicu“.

Unatoč tome, smatra da se neki impulsi „Sinodskog hoda“ mogu provesti u Kölnskoj nadbiskupiji, primjerice mjere protiv seksualnog nasilja i reforme svećeničke izobrazbe. Kölnska nadbiskupija već je, kao prva dijeceza u Njemačkoj, uvela psihološku analizu kandidata, podsjetio je kardinal Woelki.

Redovnice podnijele tužbu protiv proizvođača oružja

Skupina redovnica iz različitih redovničkih zajednica podnijela je državnom sudu u Nevadi tužbu protiv tvrtke „Smith & Wesson“ koja je proizvođač poluautomatskih puški AR-15.

Američki proizvođač oružja Smith & Wesson suočava se „s do sada nepoznatim protivnikom“, prema izvješćima lokalnih medija. Skupina žena iz različitih katoličkih redovničkih zajednica podnijela je tužbu protiv te tvrtke. Zele prisiliti Smith & Wesson da prestane prodavati i reklamirati određene puške AR-15 u Sjedinjenim Američkim Državama (SAD). „Ovo oružje nema nikakvu drugu svrhu osim masovnih ubojstava“, stoji u tužbi podnesenoj državnom sudu u Nevadi. U prilogu podneska nalazi se fotografija jednog takvog oružja, koje je korišteno u pucnjavi u kinu u gradu Aurori 2012. godine. Tada je stradalo 12 ljudi. Nacionalna udruga za oružje objavila je 2017. da je u domovima u SAD-u bilo približno 15 milijuna pušaka AR-15. Sad ih je vjerojatno znatno više. Prodaja oružja je porasla, posebno tijekom pandemije Covid-19. Poluautomatske puške AR-15 posljednjih su se godina više puta koristile u zločinima. Poluautomatski znači da se puška automatski puni sa svakim hicem – dok se spremnik ne isprazni. Ne postoje točne brojke o doseg u korištenja. To je povezano s takozvanom izvedenom tužbom koju su podnijele redovnice, a koja je usmjerena protiv uprave Smith & Wesson. Središnja optužba je da su prodajom pušaka prihvatili značajne rizike odgovornosti za tvrtku. Osim toga, prekršen je niz propisa. Tužba je omogućena stjecanjem dionica Smith & Wessona. Pod određenim uvjetima, manjinski dioničari imaju pravo pozvati na odgovornost direktore društva za povrede dužnosti. Međutim, takve tužbe u pravilu imaju male izgleda za uspjeh.

Stipe Ćavar

ŽIVOT U GOSPINOJ SLUŽBI

Sve nas je zatekla tužna vijest da je nakon duže bolesti u ponedjeljak navečer 4. prosinca u 65. godini preminuo je naš kolega i prijatelj Stipe Ćavar.

Stipe je rođen u Krehinu Gracu 1959. Osnovnu i srednju školu završava u Čitluk. Godine 1978. na Elektrotehničkom fakultetu u Sarajevu diplomira na odsjeku za automatiku i elektroniku.

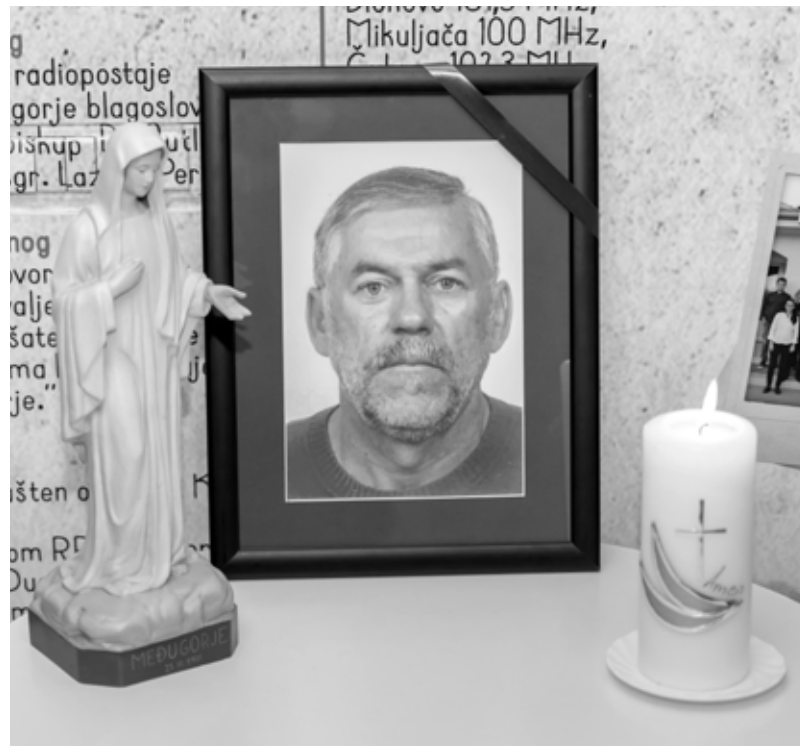
Godine 1993., radi kao prvi djelatnik Informativnog Centra Mir Međugorje.

Od te godine, ponajprije faxom, robofaxom, a potom i internetom šalje Gospine poruke i vijesti iz Međugorja na adrese diljem svijeta

Sve što je činio, činio je s toliko žara, predanosti, revnosti i odgovornosti prema svojoj vlastitoj savjesti. Svojim unutarnjim odnosom prema radu, razvio je do kraja sve talente koje mu je Bog dao. U svemu tome bio je izrazito dobra duša, dobar čovjek. Kada je radom i djelima trebalo zaštititi ovaj Gospin projekt i želju, nije se bojao izložiti, ni sebe, a ni vlastitu obitelj.

1997. hrabro je krenuo u novi projekt: osnivanje Radiopostaje Mir Međugorje. 1999. uspostavlja web server koji omogućuje emitiranje radijskog programa u svijet i emitiranje uživo večernjeg molitvenog programa iz crkve sv. Jakova putem interneta.

„Bila je to nevjerojatna želja, volja i entuzijizam... u malim prostorijama, koje prokišnjavaju. Ljudi iz velikih centara i radiopostaja iz svijeta nisu mogli vjerovati da iz takvih prostora ide program u svijet. Radilo se, tražilo se rješenje, pravile se prostorije, ozvučenja... Sve u mogućnostima koje smo tada imali, a one nisu bile velike“, kazao je o počecima Stipe Ćavar, gostujući na

Radiopostaji Mir na 20. obljetnicu djelovanja.

Stipe je uvijek govorio kako je u Gospinoj službi s ciljem širenja mira diljem svijeta, pozivajući sve

na obraćenje, a mnogi su se obratili zahvaljujući Stipinoj žici preko koje je večernji molitveni program stigao do gotovo svakog kutka svijeta.

Stipe Ćavar objavio je i knjigu „Prvi mjeseci ukazanja u Međugorju: osobni dnevnik o izvanjskim događanjima s današnjim osvrtom na njih“.

Razmišljajući o najbližem suradniku i prijatelju, Marija Dugandžić ovako je napisala:

Koliko si ti znanja i hrabrosti imao, dovoljno govori činjenica da si prvi u BiH napravio web stranicu, ovu istu koja živi i danas. Nemoguće je nabrojiti sve što si ovdje učinio. Jedno je sigurno: napravio si tako dobre temelje da su drugi mogli graditi katove. Ničega se nisi bojao, ništa nije bilo nepremostivo, neizvedivo kada je trebalo ostvariti cilj: a tvoj cilj je bio Gospine majčinske pozive slati u cijeli svijet. Danas je to nešto posve prirodno i nimalo zahtjevno, u ono vrijeme bilo je ravno čudu! Trebalo je imati tu hrabrost i veliko znanje, a ti si imao oboje. Toliko puta bih te našla u uredu gdje 'razgovaraš' s računalom. Stojim, gledam, ništa ne razumijem, divim se.

Stipe sa suprugom Ankom na Brdu ukazanja.

Moram ti sada priznati: često te nisam mogla ni razumjeti, ni pratiti. I ne samo ja. Zato te sada dobroćudno ljutio u pokušaju da objasniš meni i drugima, kako se sve to nešto treba napraviti, uvijek ići samo naprijed, da bi Gospina poruka stigla u svaki zakutak ove zemlje.

Nekadašnji župni vikar u Međugorju i provincijal Hercegovačke franjevačke provincije, a sada gvardijan samostana Antonianum u Rimu fra Miljenko Šteko osvrnuo se na Stipin rad u Međugorju te obitelji uputio izraze sućuti:

Dragi Stipe, pokoj Ti duši! Vijest o Stipinoj smrti primio sam doista s tugom. Ostat će trajno u mom pamćenju.

Kad sam službeno došao u Župni ured u Međugorje 2007. godine i preuzeo ICMM, dragi Stipe, Ti si bio računalni i internetski temelj odašiljanja Gospine poruke dvadeset i petoga u mjesecu u čitavi svijet. Susreli smo se mnogo

puta tih godina. I, zapravo, stalno susretali, razmjenjivali i sućeljavali tehnička i ina mišljenja.

Tvoja nepokolebljiva vjera, koja se pretvarala u konkretnost života i odašiljanje međugorske poruke, očitovala se u svakome susretu. Živio si u uvjerenju da je to to! Gospa!

Živio si za Gospine poruke i planove vjerujući duboko i bez računice.

Odradio si neke od najtežih mentalno ljudskih i stručnih dionica u ICMM. Nepokolebljivo, kako si samo Ti znao!

Hvala Ti, dragi Stipe! O pojedinostima svega ovoga nekad, u neka druga vremena!

Duboko vjerujem da je naš Stipe predao svoj život u Gospine svete ruke i po njenim rukama predan milosrdnom Bogu Svemogućemu.

Draga Anke, djeco i obitelji, primite izraze najiskrenije sućuti!

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine! I svjetlost vječna neka mu svijetli!

MEĐUGORJE PORUKE KRALJICE MIRA

„Dragi čitatelji i Gospini prijatelji, preporučujemo vam ovu knjižicu. Ona ne sadrži ni novu objavu ni novo evanđelje. Njezino čitanje vodit će vas i upućivati na Isusa Krista, što je Gospina želja i smisao njezina dolaska k nama.“

Sva izdanja možete kupiti na web stranici www.medjugorje.store

Knjigu možete naći u Suvenirnici Informativnog centra MIR Međugorje.

Kyrie Eleison/ Christe Eleison

MILE MAMIĆ

1. KYRIE ELEISON/CHRISTE ELEISON kao zaziv
Kyrie Eleison je vrlo stari liturgijski zaziv koji je nastao na kršćanskom Istoku u 2. stoljeću. Nastao je kao odgovor zbora ili puka na zaziv svećenika (ili đakona). Postao je sastavni dio misnoga slavlja, liturgije. Potpuni je tekst zaziva bio: *Kyrie eleison* 3 puta, *Christe eleison* 3 puta, *Kyrie eleison* 3 puta. Zaziv je na Zapadu (V. st.) preuzet iz istočne liturgije i u latinski liturgijski jezik i održao se u grčkom liku sve do Drugoga vatikanskog sabora kad je umjesto latinskoga uveden narodni jezik. Recitira se u prvom dijelu mise (odnosno pjeva se kao prvi stavak svećane pjevane mise), u litanijama i drugdje. Valja spomenuti da su prvi evangelizatori Rima znali grčki bolje nego latinski i da je grčki bio i u katakombama liturgijski jezik. Pomalo se u Rimu i uopće na kršćanskom Zapadu ustalio latinski liturgijski jezik, ali je zadržan grčki liturgijski zaziv *Kyrie Eleison* u prvom dijelu mise na latinskom jeziku. Drugi vatikanski sabor uvodi narodni jezik u bogoslužje. Kako se latinski jezik kao liturgijski potiskuje, s njim se rjeđe pojavljuje i taj stari izvorno grčki zaziv koji se dugo upotrebljavao u svim kršćanskim liturgijama. Staroslavensko bogoslužje taj zaziv prevodi: *Gospodi, pomiluj!* U današnjem hrvatskom liturgijskom jeziku to prevodimo: *Gospodine, smiluj se!*

Zašto se grčki jezik, pa i zaziv *Kyrie Eleison* upotrebljavao i u katakombskom Rimu i šire, objasnit će nam poznata izreka *Graetia capta ferum victorem cepit ... (Osvojena Grčka osvojila je divljeg pobjednika ...)*. Znamo da je Rim osvojio Grčku, ali je Grčka svojom kulturom, umjetnošću i jezikom „osvojila“ Rim. Zaziv *Kyrie Eleison* na kršćanskom Zapadu živi je svjedok te poznate činjenice.

Kyrie je vokativ grčke imenice κύριος (kyrios: „gospodin“) i znači „Gospodine!“ Eleison (ili eleison), grč. ἑλεῖσον/ ἑλεῖσον (Eleison/eleison „suosjećaj!“) imperativ je glagola ἐλεέω (eleeō „suosjećati“).

Christe je vokativ od grč. Χριστός (Christos „Krist“, „Pomazanik“). Po

hrvatskim (pa uglavnom i europskim) pravopisnim pravilima trebalo bi *Kyrie, Ckriste, Gospodine, Kriste pisati* velikim početnim slovom jer se obraćamo Bogu. Budući da je to vokativ, treba ga odvojiti zarezom. Imperativ ELEISON trebalo bi pisati malim početnim slovom kao običnu, opću riječ. Poslije vokativa i imperativa obično stoji uskličnik. To je u praksi dosta raznoliko. Slično je kao *Ave Maria/ Zdravo Marijo*, gdje se to shvaća kao jedinstveno ime molitve pa se obično ne razdvaja zarezom.

2. KYRIE ELEISON kao božićna pjesma

Zaziv, poklik, vapaj *Kyrie Eleison* naslov je jedne od najčešćih hrvatskih božićnih pjesama. I kad je misa na hrvatskom, u božićno se vrijeme pjeva pjesma *Kyrie Eleison* umjesto hrvatskoga zaziva *Gospodine, smiluj se/Kriste, smiluj se ...* Božićna pjesma *Kyrie eleison* je jednostavan primjer tropa u crkvenoj glazbi umetanjem proznog teksta koji ističe neke činjenice u vezi s malim Isusom: **Isusovo rođenje** – *Isus se rodi u štalici, njegovo trpljenje* – *On za nas trpi čim se rodi i skrovitost rođenja toga Kralja* kojemu se samo odabrani dolaze pokloniti – *U jasle mora da se skriva*. Tropi kao tema za razmišljanje o nekom otajstvu kao npr. **koji si došao liječiti srca slomljena** ponekad se dodaju između *Gospodine i smiluj se*. U ovoj pjesmi tropi su između cjelovitoga zaziva i završnoga, poticajnog dijela pjesme.

Mnoge hrvatske božićne pjesme vrlo su stare, što pokazuju i neka jezična obilježja. Mogli bismo lako pomisliti da je i ova pjesma vrlo stara kad je u nju ugrađen taj starokršćanski i općekršćanski zaziv *KYRIE ELEISON/CHRISTE ELEISON*, ali ipak nije baš tako stara. Nastala je u prvoj polovici 19. stoljeća (1835.) u Međimurju (Kotoriba) i brzo se proširila po svim hrvatskim krajevima. Pjesma je po sadržaju i strukturi vrlo zanimljiva. Ima tri kitice: Prva i treća kitica počinju zazivom, poklikom, vapajem *KYRIE ELEISON, ELEISON*. Druga kitica počinje sa *CHRISTE ELEISON, ELEISON*.

Zatim se nakon zaziva nenametljivo, pripovjedački navode tri spomenute tvrdnje, činjenice u vezi s malim Isusom. Zatim slijedi poticaj, i to: U prvoj i drugoj kitici poticaj je jednak: *Pojte pastiri, tamo se njemu poklonite!* Treća ima drukčiji poticaj: *Pođite kralji, tamo se njemu poklonite!*

Kyrios je naš Gospodin Isus – Djetešce u štalici. Njemu se obraćamo vokativom *Kyrie* (Gospodine) da nam se smiluje (eleison, smiluj se!). Zatim pjevajući razmišljamo o dotičnoj činjenici, temi, otajstvu (1. **Isus se rodi u štalici**. 2. **On za nas trpi čim se rodi**. 3. **U jasle mora da se skriva**.) Pjevajući poticajne stihove (*Pojte pastiri, ... Pođite kralji, ...*), mi se formalno obraćamo pastirima i kraljima (kraljevima) da se dođu pokloniti velikom Kralju – malom Isusu. Pastiri i kralji su daleko. Ne čuju naše poticaje. To zapravo naš Pastir i Kralj (mali Isus) pjeva s nama i poziva nas, potiče nas da se dođemo pokloniti njemu i njegovim malecima. Dragi pater Duda (u knjizi *Svijeta Razveselitelj*) izvrsno zapaža dvoznačnost (ili slučajnu podudarnost u hrvatskom jeziku) glagola *pokloniti, pokloniti se/ pokloniti sebe*. Najbolji je *poklon, dar* u kojem se i darivatelj daje, kako piše dragi fra Andrija Bilokapić (na više mjesta u više svojih knjiga). Sebedarni Otac poklanja svoga Sina. Sebedarni Sin (mali Isus) poklanja sebe. Zapravo naš Pastir i Kralj (mali Isus) pjeva s nama i nas potiče da samo svoje srce poklonimo njemu jer je on BOG(AT) i ništa mu ne treba, a da svoje duhovno i materijalno blago, bogatstvo poklanjamo njegovoj najmanjoj braći. On će to računati kao da smo to njemu darovali, poklonili: „Što god učiniste jednom od ove moje najmanje braće, meni učiniste.“ (Mt 25, 45) Divno li je to: Dok molimo *Oče naš*, i Isus moli s nama. Dok pjevamo *Ocu nebeskom*, i Isus pjeva s nama. Dok molimo i pjevamo, oslušujemo **što nas Isus moli**, što nam Isus pjeva, na što nas potiče, što od nas traži. On je Put, Istina i Život. (Iv (14, 6).

Sretan vam i blagoslovljen Božić!

Tjedni molitveni program

zimski raspored (od 1. rujna do 31. svibnja)

PONEDJELJAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h Večernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta,
19 h Molitva za zdravlje duše i tijela, slavnja otajstva krunice

UTORAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslijepodne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h Večernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Euharistijsko klanjanje

SRIJEDA

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Oblaslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17-20 h Večernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 h Molitva za zdravlje duše i tijela, slavnja otajstva krunice

ČETVRTAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslijepodne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17-20 h Večernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta,
19-20 h Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h Sv. misa na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslijepodne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Križni put uz Križevac
17 - 20 h Večernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Čašćenje Križa

SUBOTA

7.30 h, 11 h Sv. mise na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Tijekom dana Susreti po dogovoru
Poslije podne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
17 - 20 h Večernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 - 20 h Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

7, 8, 11 i 18 h Sv. mise na hrvatskom
Prije podne Sv. mise na raznim jezicima
Ispovijed Prijepodne za vrijeme mise
Poslijepodne Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
14 h Krunica na Brdu ukazanja
17 - 20 h Večernji molitveni program i ispovijed
17 h Radosna i žalosna otajstva krunice
18 h Sv. misa, blagoslov predmeta
19 h Molitva za ozdravljenje duše i tijela, slavnja otajstva krunice

POTICAJ ZA LECTIO DIVINA

Iz preobilja biblijskih tekstova Crkva nam iz dana u dan nudi odabranu duhovnu hranu – misna čitanja iz Staroga i Novoga zavjeta. Iz broja u broj Glasnika mira u ovoj ćete rubrici naći kratice koje upućuju na biblijsku knjigu, poglavlje i redak misnih čitanja za razdoblje od 15. do 15. u mjesecu. Božja je riječ radosna vijest. Ona je živa i djelotvorna. Ako se izložimo njezinu djelovanju, ona ima snagu mijenjati nas.

Petak, 15. 12. 2023.

Iz 48,17-19; Ps 1,1-4.6; Mt 11,16-19

Subota, 16. 12. 2023.

Bogoslužje kvatri
(u zahvalu Bogu za njegova dobročinstva)
Iz Prigodnih čitanja (str. 179.-189.): Sef 3,14-15; Ps 145,2-11; Lk 17,11-19

Nedjelja, 17. 12. 2023.

TREĆA NEDJELJA DOŠAŠĆA
Iz 61,1-2a.10-11; 1Sol 5,16-24; Iv 1,6-8.19-28

Ponedjeljak, 18. 12. 2023.

Jr 23,5-8; Ps 72,1-2.12-13.18-19; Mt 1,18-24

Utorak, 19. 12. 2023.

Suci 13,2-7.24-25a; Ps 71,3-6b.16-17; Lk 1,5-25

Srijeda, 20. 12. 2023.

Iz 7,10-14; Ps 24,1-4b.5-6; Lk 1,26-38

Četvrtak, 21. 12. 2023.

Pj 2,8-14 (ili: Sef 3,14-18a); Ps 33,2-3.11-12.20-21; Lk 1,39-45

Petak, 22. 12. 2023.

1Sam 1,24-28; Otp. pj.: 1Sam 2,1.4-8; Lk 1,46-56

Subota, 23. 12. 2023.

Mal 3,1-4.23-24; Ps 25,4-5ab.8-10.14; Lk 1,57-66

Nedjelja, 24. 12. 2023.

ČETVRTA NEDJELJA DOŠAŠĆA
2Sam 7.1-5.8b-12,14a.16; Ps 89,2-5.27.29; Rim 16,25-27; Lk 1,26-38

Ponedjeljak, 25. 12. 2023.

ROĐENJE GOSPODINOVO

Polnočka: Iz 9,1-6; Ps 96,1-3.11-13; Tit 2,11-14;
Lk 2,1-14 Zomica: Iz 62,11-12; Ps 97,1.6.11-12; Tit 3,4-7; Lk 2,15-20 Danja misa: Iz 52,7-10; Ps 98,1-6;
Heb 1,1-6; Iv 1,1-18

Utorak, 26. 12. 2023.

SV. STJEPAN PRVOMUČENIK
vl.: Dj 6,8-10; 7,54-60; Ps 31,3c-4.6ab.7b.8a.17.21ab; Mt 10,17-22

Srijeda, 27. 12. 2023.

SV. IVAN, apostol i evanđelist
vl.: 1Iv 1,1-4; Ps 97,1-2.5-6.11-12; Iv 20,1-8

Četvrtak, 28. 12. 2023.

NEVINA DJEČICA, mučenici
vl.: 1Iv 1,5-2,2; Ps 124,2-5.7b-8; Mt 2,13-18

Petak, 29. 12. 2023.

1Iv 2,3-11; Ps 96,1-3.5b-6; Lk 2,22-35

Subota, 30. 12. 2023.

1Iv 2,12-17; Ps 96,7-10; Lk 2,36-40

Nedjelja, 31. 12. 2023.

SVETA OBITELJ ISUSA, MARIJE I JOSIPA
Post 15, 1-6; 21,1-3 Ps 105, 1-9; Heb 11,8.11-12.17-19; Lk 2,22-40

20
GODINA

20 godina među
najslušanijim
radiopostajama u BiH

24
SATA

24-satni obiteljski, kulturni,
vjerski, informativni i
zabavni program

Pružamo istinitu,
pouzdanu i provjerenu
informaciju

ODAŠILJAČI U REPUBLICI HRVATSKOJ:

Split, Južna
Hrvatska **101,5 MHz**

Zagreb, Lika,

Sr. Hrvatska **107,8 MHz**

SATELIT: Europa, Bliski
istok i Afrika- EUTELSAT 16°E

EMITIRAMO UŽIVO I PUTEM

INTERNETA: www.radio-medjugorje.com

Kako postati podupiratelj?

Jednostavno! Pošaljite nam vaše osobne podatke na podupiratelj@medjugorje.hr i godišnjom članarinom od 40 KM (za Hrvatsku: 160 HRK, za zemlje EU: 35 EUR, za Švicarsku 50 CHF) i postanite dio naše radijske obitelji. Hvala vam od srca!

INFORMATIVNI
CENTAR **MIR**
MEĐUGORJE

RADIOPOSTAJA
mir
MEĐUGORJE

Uredništvo: +387 36 653 580
Program uživo: +387 36 653 581
Marketing: +387 36 653 548
Fax: +387 36 653 552
radio-mir@medjugorje.hr
www.radio-medjugorje.com

Radiopostaja MIR Međugorje djeluje od 1997. godine. Program našeg radija dio je svakodnevnice u Vašim domovima u domovini i inozemstvu, na radnim mjestima... Kao glasnik mira Radiopostaja odašilje poruke iz Međugorja. Putokaz je hodočasniciima iz cijelog svijeta.

RADIO KOJI IMA DUŠU

